

RURAL GCE

TRAINING MATERIAL FOR
GCE IN RURAL AREAS

The RURAL GCE Handbook

Σύμπραξη Rural GCE

Στη σύμπραξη συμμετέχουν έξι οργανισμοί, καθένας με τη δική του εμπειρία και το δικό του πεδίο εξειδίκευσης. Στόχος τους είναι να παρακινήσουν τους ανθρώπους να γίνουν ενεργοί πολίτες στις κοινότητές τους και να επεκταθούν στο ευρύτερο πλαίσιο.

CIVIC

Ηνωμένο
Βασίλειο

UNIVERSITY OF
THESSALY

Ελλάδα

RUSE CHAMBER OF
COMMERCE AND INDUSTRY

ESTABLISHED 1890

Βουλγαρία

Emphasys
CENTRE

Κύπρος

F | fyg
consultores

Ισπανία

ΔΤΕΡΜΟΝ
EDUCATIONAL PLAY

Ολλανδία

Πίνακας Περιεχομένων

1

Εισαγωγή

Το έργο RURAL GCE, στόχοι και σκοποί, προσδοκίες αναγνώστη

2

Θεωρητικό υπόβαθρο

Εξηγούνται τρέχοντα ζητήματα με σκοπό την ενημέρωση σχετικά με τον γρήγορα μεταβαλλόμενο παγκοσμιοποιημένο κόσμο.

3

Πρακτικές συστάσεις

Η διαδικασία εφαρμογής του θεωρητικού υποβάθρου

4

Συμπέρασμα

Τελικές παρατηρήσεις ως προς τη σημασία της εκπαίδευσης για την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη

Εισαγωγή

Σχετικά με το έργο Rural GCE

Ορισμός

Ένα έργο Erasmus+ KA2 που εστιάζει στον τομέα των ενηλίκων.

Διάρκεια

24 μήνες (Δεκέμβριος 2020 – Νοέμβριος 2022)

Στόχοι

Το έργο στοχεύει στην εισαγωγή παγκόσμιων ζητημάτων, για να παρακινήσει τους ανθρώπους να γίνουν ενεργοί πολίτες στις κοινότητές τους και να επεκταθούν στο ευρύτερο πλαίσιο.

Ομάδες που αφορά

ΜΚΟ με ακτιβιστική δράση σε αγροτικές περιοχές, μέλη αγροτικών ΟΚΠ, αγροτικούς δήμους (προσωπικό και πολιτικοί), εκπαιδευτές στον κοινωνικό τομέα, φορείς αγροτικής ανάπτυξης, σχολεία αγροτικών περιοχών (καθηγητές και προσωπικό).

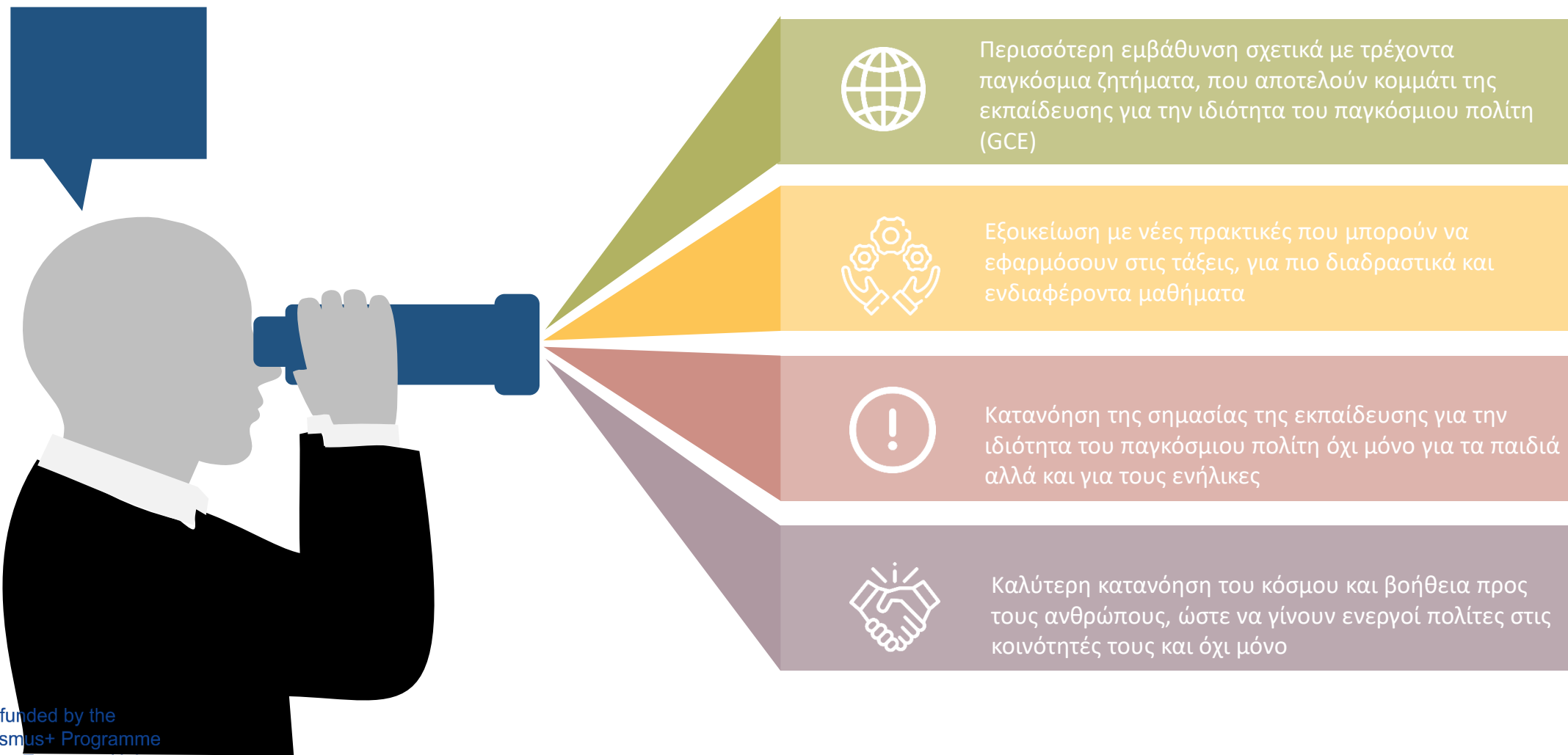

Αποτελέσματα

Ένα εγχειρίδιο που θα προωθήσει και θα διευκολύνει την πρόσβαση στην εκπαίδευση GCED σε κάθε ενδιαφερόμενο άτομο. Ένα διαδικτυακό εργαλείο που ενσωματώνει στρατηγικές εξ αποστάσεως μάθησης και παρέχει ψηφιακά εργαλεία και επαγγελματική εξέλιξη για εξατομικευμένους και εύκολα κατανοητούς κύκλους μαθημάτων με ενδιαφέρουσες εργασίες.

Προσδοκίες αναγνώστη

Θεωρητικό υπόβαθρο

Ενότητες

1

Ενότητα 1

Ανισότητα και φτώχεια – αιτίες, παράγοντες, συμφέροντα και ευθύνες

2

Ενότητα 2

Πολιτισμική πολυμορφία, ταυτότητες, στερεότυπα και διάλυση προκαταλήψεων. Ανθρώπινα δικαιώματα

3

Ενότητα 3

Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και ασφάλεια στο διαδίκτυο

4

Ενότητα 4

Βιωσιμότητα και κατανάλωση. Τα όρια του πλανήτη

5

Ενότητα 5

Δράσεις κοινότητας – μέθοδοι συμμετοχής, επιρροή στη λήψη αποφάσεων, ακτιβισμός

Βασικά σύμβολα

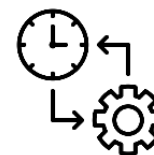
Ορισμός

Συμβουλές

Δραστηριότητες

Πρόσθετοι πόροι

Ανισότητα και φτώχεια

Επισκόπηση

Αιτίες

Εξερεύνηση των αιτιών της ανισότητας, εξετάζοντας τα εξής:

- Ζητήματα απασχόλησης
- Κοινωνικές ανισότητες
- Το περιβάλλον
- Κύκλοι ανισότητας

Παράγοντες

Εξερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την ανισότητα, εξετάζοντας τον ρόλο που παίζουν οι παρακάτω:

- Κυβερνήσεις
- Εργοδότες, επιχειρήσεις και βιομηχανία
- Κοινωνία των πολιτών και κοινότητες

Εξερεύνηση των συμφερόντων που επηρεάζουν την ανισότητα, εξετάζοντας τα εξής:

- Εθνικά οικονομικά συμφέροντα
- Δυναμική της πολιτικής εξουσίας
- Βραχυπρόθεσμο κέρδος

Συμφέροντα

Εξερεύνηση των ατομικών ευθυνών εξετάζοντας τα εξής:

- Πολιτική συμμετοχή
- Δωρεά
- Δίκαιο εμπόριο

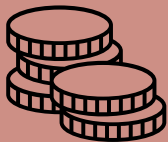
Ευθύνες

Θέματα

01

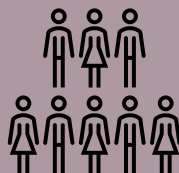
Αιτίες

Τι προκαλεί την ανισότητα και τη φτώχεια; Γιατί υπάρχουν; Πώς συνεχίζουν να υπάρχουν;

02

Παράγοντες

Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν την ανισότητα και τη φτώχεια;

03

Συμφέροντα

Ποια συμφέροντα επηρεάζουν την ανισότητα και τη φτώχεια;

04

Ευθύνες

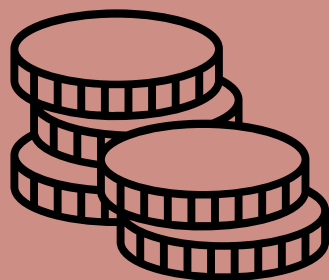
Ποιες είναι οι ευθύνες σας ως προς την ανισότητα και τη φτώχεια;

01

Αιτίες

Επισκόπηση

Η ανισότητα και η φτώχεια υπάρχουν κυρίως λόγω του τρόπου κατανομής των πόρων στην κοινωνία. Όταν, για οποιονδήποτε λόγο, μία ομάδα ανθρώπων καταλήγει είτε να κερδίζει περισσότερα χρήματα είτε να έχει συνολικά περισσότερα χρήματα από μία άλλη ομάδα, αυτό αποτελεί ανισότητα.

Παρόλο που η παρούσα ενότητα θα εστιάσει περισσότερο στις ανισότητες και τη φτώχεια **εντός** των χωρών, είναι σημαντικό να θυμάστε ότι υπάρχουν ανισότητες και **μεταξύ** των χωρών. Αυτό σημαίνει ότι ορισμένες χώρες μπορούν ή θέλουν περισσότερο να βοηθήσουν τους φτωχούς πολίτες τους από άλλες.

Η πηγή αυτής της ανισότητας μπορεί να είναι περίπλοκη και να πηγάζει από διάφορους παράγοντες. Οι παράγοντες που καλύπτονται εδώ είναι οι εξής:

- Απασχόληση
- Περιβάλλον
- Κοινωνικές ανισότητες
- Κύκλοι ανισότητας και φτώχειας

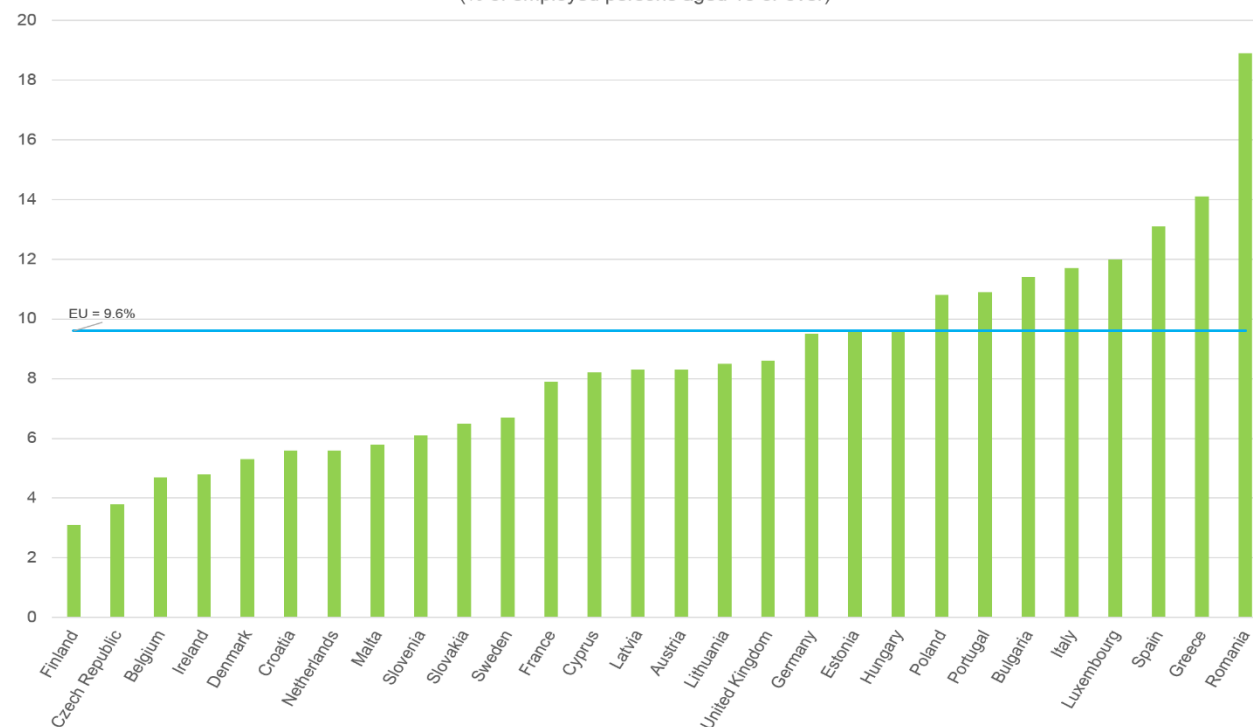
Απασχόληση

Μία κύρια πηγή οικονομικής ανισότητας και φτώχειας είναι το είδος της θέσης εργασίας ενός ατόμου.

- **Ανεργία:** Ιατρικοί λόγοι ή ακόμα και ανεπάρκεια θέσεων. Παρόλο που πολλές χώρες παρέχουν επιδόματα ανεργίας, αυτά συνήθως είναι χαμηλότερα από έναν μισθό πλήρους απασχόλησης και έχουν περιορισμούς ή χρονική διάρκεια.
- **Μερική απασχόληση:** Η εργασία για λιγότερες ώρες από το πλήρες ωράριο μπορεί να χρησιμεύει αν θέλετε περισσότερη ευελιξία, αλλά μπορεί να αποτελέσει πρόβλημα λόγω της χαμηλότερης αμοιβής.
- **Συμβάσεις μηδενικών ωρών εργασίας:** Μια θέση εργασίας στην οποία ο υπάλληλος δεν εξασφαλίζει εργασία και εργάζεται μόνο όταν ο εργοδότης τον χρειάζεται. Όπως και η μερική απασχόληση, είναι καλή αν θέλετε ευελιξία, αλλά η ανασφάλεια των αποδοχών και η έλλειψη διαρκούς εργασίας μπορεί να οδηγήσουν σε οικονομική δυσχέρεια.
- **Υποαμειβόμενη ή χαμηλόμισθη απασχόληση:** Σε ορισμένες θέσεις εργασίας, ακόμη και πλήρους απασχόλησης, οι αποδοχές δεν είναι αρκετές για να ζήσει κανείς, με αποτέλεσμα την εργασιακή φτώχεια. Αυτό μπορεί να συμβεί αν μια χώρα έχει χαμηλό κατώτατο μισθό και υψηλό κόστος ζωής.

In-work poverty in the EU Member States, 2016

(% of employed persons aged 18 or over)

Κοινωνικές ανισότητες

Κάποιες φορές, οι μη οικονομικές ανισότητες μπορεί να συμβάλλουν στις οικονομικές ανισότητες. Μπορεί να αφορούν τα: φύλο, σεξουαλική ταυτότητα, αναπηρία, φυλή, εθνική ταυτότητα, καθεστώς μετανάστη ή άλλους τομείς. Για παράδειγμα:

- **Ο σεξισμός συχνά βλάπτει οικονομικά τις γυναίκες** μέσω του μισθολογικού χάσματος μεταξύ των φύλων και επειδή υπάρχει η προσδοκία να φροντίζουν τα παιδιά και άλλα εξαρτώμενα άτομα, μη μπορώντας έτσι να εργαστούν με πλήρες ωράριο
- Η έλλειψη θέσεων εργασίας που να είναι φιλικές προς τα άτομα με αναπηρία μπορεί να **δυσκολεύει την πρόσβαση ατόμων με αναπηρία στην απασχόληση και πολλά άτομα με αναπηρία επιβαρύνονται επιπλέον** για να διαχειριστούν την αναπηρία τους σε καθημερινή βάση.
- Οι φυλετικές και εθνοτικές διακρίσεις μπορεί να **δυσκολεύουν την πρόσβαση ορισμένων εθνοτικών ομάδων στην απασχόληση ή σε σημαντικές υπηρεσίες**. Ομοίως, ορισμένοι μετανάστες ή πρόσφυγες δεν έχουν άδεια να εργαστούν ή πρόσβαση σε επιδόματα.
- **Τα άτομα που ζουν σε απομακρυσμένες ή αγροτικές περιοχές** ενδέχεται να διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας, λόγω του μικρότερου αριθμού διαθέσιμων θέσεων εργασίας ή υπηρεσιών.

Κλιματική αλλαγή

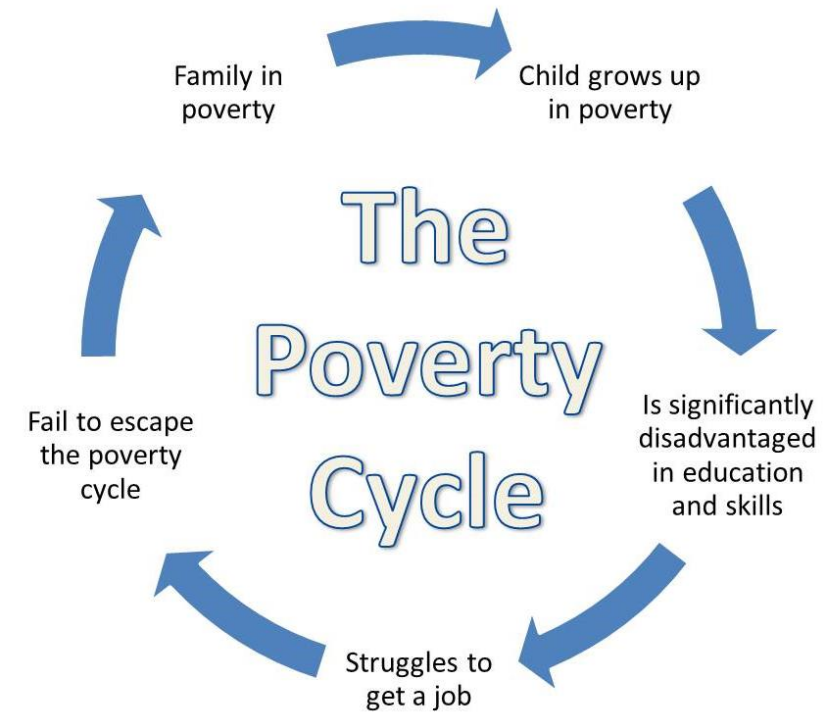
Η κλιματική αλλαγή αποτελεί επίσης αυξανόμενη αιτία φτώχειας και ανισότητας. Έχει ένα ευρύ φάσμα επιπτώσεων, πολλές από τις οποίες έχουν άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στη φτώχεια και την ανισότητα. Ωστόσο, το βασικό θέμα είναι ότι όσοι έχουν χρήματα και πόρους θα μπορέσουν να προσαρμοστούν πιο εύκολα στην κλιματική αλλαγή από αυτούς που δεν έχουν.

- Πιο συχνές φυσικές καταστροφές: καιρικά φαινόμενα όπως πλημμύρες, καταιγίδες και δασικές πυρκαγιές είναι πλέον όλο και πιο ισχυρά και συχνά τα τελευταία χρόνια. Οι καταστροφές που προκαλούν αυτά τα φαινόμενα συχνά οδηγούν σε μεγάλη φτώχεια, καθώς καταστρέφουν όχι μόνο ιδιοκτησίες αλλά και σημαντικές υποδομές, όπως δρόμους, ηλεκτρικά δίκτυα και διαδίκτυο, που είναι σημαντικά για την ανοικοδόμηση. Μερικές φορές οδηγούν ακόμη και σε θάνατο.
- Άνοδος στάθμης της θάλασσας: Με την αλλαγή του κλίματος, η στάθμη της θάλασσας ανεβαίνει, καθιστώντας ορισμένες παράκτιες περιοχές μη κατοικήσιμες. Ως αποτέλεσμα, ήδη υπάρχουν οι πρώτοι κλιματικοί πρόσφυγες. Το να αναγκαστείς να αφήσεις το σπίτι σου, όλα τα υπάρχοντά σου και πιθανόν τους φίλους σου και το δίκτυο υποστήριξής σου για να πας κάπου που μπορεί να μη γνωρίζεις την κουλούρα ή τη γλώσσα, είναι τουλάχιστον δύσκολο και μπορεί να οδηγήσει σε οικονομική εξαθλίωση.
- Αλλαγές στο κλίμα: Ακούγεται προφανές, αλλά η κλιματική αλλαγή σημαίνει ότι ο καιρός και η θερμοκρασία αλλάζουν, σε σχέση με αυτά που έχουμε συνηθίσει. Ως αποτέλεσμα, μερικές φορές οι καλλιέργειες που παραδοσιακά μεγαλώνουν σε μια συγκεκριμένη περιοχή είναι πλέον δύσκολο να αναπτυχθούν και η προστασία ενάντια σε καιρικά φαινόμενα που ήταν σπάνια μέχρι τώρα, δεν είναι πλέον επαρκής.

Κύκλοι ανισότητας και φτώχειας

Είναι πιο δύσκολο να αποβάλεις τη φτώχεια, μόλις μπεις σε αυτόν τον κύκλο. Ορισμένοι παράγοντες που το προκαλούν, περιλαμβάνουν:

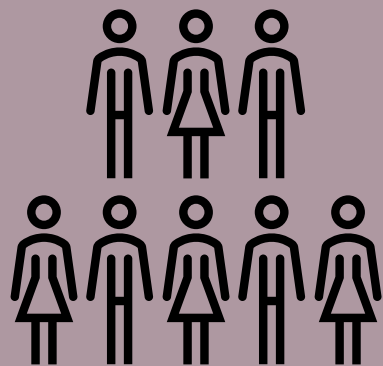
- **Πρόσβαση στην εκπαίδευση:** Τα άτομα σε κίνδυνο φτώχειας πιθανόν να εργάζονται με πλήρη απασχόληση για να συντηρούν τον εαυτό τους, οπότε είναι πιο πιθανόν να μην έχουν τον χρόνο ή τα χρήματα για εκπαίδευση ή κατάρτιση, ώστε να μπορέσουν να αποκτήσουν μια υψηλότερα αμειβόμενη θέση.
 - Το ίδιο ισχύει και για τους νέους που γεννιούνται μέσα στη φτώχεια, καθώς στις ζώνες κατοικιών με τα καλύτερα σχολεία, τα σπίτια είναι συνήθως πιο ακριβά.
- **Κόστος ζωής:** Η φτώχεια μπορεί να οδηγήσει σε μια πιο ακριβή ζωή. Τα άτομα με χαμηλότερο εισόδημα ή οικονομίες πιθανότατα υποχρεούνται να καταβάλλουν υψηλότερα επιτόκια όταν δανείζονται χρήματα και, παρόλο που η υποθήκευση του σπιτιού είναι συχνά πιο φθηνή λύση από την ενοικίαση, απαιτούνται μεγάλες προκαταβολές που ενδέχεται τα άτομα με χαμηλό εισόδημα να μην μπορούν να καταβάλουν.
- **Υγεία:** Η φτώχεια μπορεί να προκαλέσει προβλήματα υγείας, συγκεκριμένα ψυχικής υγείας, τα οποία δυσκολεύουν στην εύρεση εργασίας και μπορεί να οδηγήσουν στην αποξένωση από δίκτυα υποστήριξης και φίλους.

02

Παράγοντες

Επισκόπηση

Η ανισότητα και η φτώχεια δεν είναι τυχαία φαινόμενα. Όπως έχουν αιτίες, υπάρχουν και παράγοντες που συμβάλλουν στη δημιουργία αλλά και την εξάλειψη των ανισοτήτων και της φτώχειας.

Όπως οι αιτίες είναι περίπλοκες, έτσι και οι παράγοντες που συμβάλλουν στην ανισότητα και τη φτώχεια δεν είναι ξεκάθαροι. Παρομοίως, δεν υπάρχει ένας μεμονωμένος παράγοντας που προκαλεί την ύπαρξη αυτών των συνθηκών και μπορεί να οδηγήσει στην άμεση απομάκρυνσή τους.

Απεναντίας, η φτώχεια και η ανισότητα επηρεάζονται από συστήματα: ένα δίκτυο ή μία δύναμη που παράγεται από μεγάλες, περίπλοκες ομάδες παραγόντων και τις αλληλεπιδράσεις τους. Αυτή η ενότητα θα εστιάσει σε ορισμένους από τους πιο σημαντικούς παράγοντες των συστημάτων που δημιουργούν φτώχεια:

- Κυβερνήσεις
- Εργοδότες, επιχειρήσεις και βιομηχανία
- Κοινωνία των πολιτών και κοινότητες

Κυβερνήσεις

Οι κυβερνήσεις αποτελούν ίσως τον πιο σημαντικό παράγοντα, όσον αφορά τη φτώχεια και την ανισότητα. Με την απaráμιλλη νομοθετική δύναμη και τα μεγάλα δημόσια ταμεία τους, έχουν τη μεγαλύτερη επιρροή στην εμφάνιση της φτώχειας και της ανισότητας. Για παράδειγμα, οι κυβερνήσεις μπορούν να κάνουν τα εξής:

- **Να θεσπίσουν νόμους ρύθμισης της απασχόλησης:** έτσι μπορούν να αντιμετωπιστούν ζητήματα απασχόλησης, όπως με τον καθορισμό κατώτατου μισθού ή με κανονισμούς σχετικά με συμβάσεις μηδενικών ωρών εργασίας και παρόμοιες μορφές εργασίας.
- **Να λάβουν μέτρα κατά των διακρίσεων:** οι νόμοι απαγόρευσης των διακρίσεων σε διάφορους τομείς της καθημερινής ζωής είναι πολύ συνήθεις, ωστόσο η εφαρμογή των μέτρων αυτών ποικίλλει. Ανάλογα με την πληθυσμιακή ομάδα υπό εξέταση, μπορεί να βοηθήσει η επένδυση σε τομείς όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η απασχόληση ή σε καμπάνιες κατά των διακρίσεων για τη δεδομένη κοινωνική ομάδα.
- **Να αντιμετωπίσουν την κλιματική αλλαγή και τις συνέπειές της:** οι κυβερνήσεις επενδύουν όλο και περισσότερο στην προσπάθεια πρόληψης της κλιματικής αλλαγής, αλλά και στον μετριασμό των συνεπειών της. Σε αυτό περιλαμβάνεται η υποστήριξη μετεκπαίδευσης ατόμων σε βιομηχανίες που δεν είναι πλέον βιώσιμες, όπως βιομηχανίες σχετικές με ορυκτά καύσιμα ή τον γεωργικό κλάδο, λόγω αλλαγής του εδάφους ή του κλίματος.
- **Να σπάσουν τον κύκλο της φτώχειας:** οι κυβερνήσεις μπορούν να βοηθήσουν στην πρόληψη της φτώχειας των γονέων, που οδηγεί σε φτώχεια των παιδιών, μέσω επενδύσεων στην εκπαίδευση, παροχής επιδοτούμενων ή δωρεάν υπηρεσιών και βασικών παροχών

Εργοδότες, επιχειρήσεις και βιομηχανία

Στην προηγούμενη ενότητα, αναφέρθηκε η απασχόληση ως βασική αιτία φτώχειας και ανισότητας. Επομένως, είναι φυσικό **οι εργοδότες και οι βιομηχανίες να είναι βασικοί παράγοντες ως προς τη φτώχεια και την ανισότητα.**

Υπάρχουν πολλά μέτρα που μπορούν να λάβουν οι εργοδότες και οι βιομηχανίες για την εξάλειψη της φτώχειας. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ο σημαντικός ρόλος που παίζουν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις στην πίεση των εργοδοτών να λάβουν αυτά τα μέτρα. Τα μέτρα περιλαμβάνουν:

- **Αύξηση μισθών:** Παρόλο που πολλές χώρες έχουν κατώτατο μισθό, δεν αρκεί πάντα για όλους
- **Παροχή ασφαλέστερης απασχόλησης:** Σε πολλές περιπτώσεις, η ευελιξία που παρέχει ο εργοδότης δεν συνεπάγεται ασφάλεια και σταθερό μισθό για τον εργαζόμενο. Οι εργοδότες μπορούν να το αποφύγουν αυτό, διασφαλίζοντας την παροχή σταθερής εργασίας και ασφάλειας απασχόλησης, συμπεριλαμβανομένων ευρύτερων παροχών, όπως αναρρωτικής άδειας και συνταξιοδοτικών προγραμμάτων
- **Υποστήριξη κατάρτισης:** Οι εργοδότες μπορούν να διευκολύνουν την παροχή κατάρτισης, πληρώνοντας ή επιδοτώντας τα προγράμματα κατάρτισης, παρέχοντας ημέρες αδειας όταν χρειάζεται και βοηθώντας τους εργαζομένους να κατανοήσουν τις διαδρομές καριέρας και κατάρτισης που μπορούν να ακολουθήσουν

Κοινωνία των πολιτών και κοινότητες

Όταν ένα άτομο αντιμετωπίζει δυσκολίες, συχνά αναζητά στήριξη στην τοπική κοινότητα και, όπου αυτό δεν επαρκεί, αναλαμβάνει η κοινωνία των πολιτών της περιοχής. Σε αυτή περιλαμβάνονται η οικογένεια και οι φίλοι, κοινοτικές ομάδες, τοπικά συμβούλια, φιλανθρωπικές οργανώσεις, γραφεία παροχής συμβουλών, κοινωνικές επιχειρήσεις, εθελοντικές ομάδες και άλλοι παρόμοιοι οργανισμοί.

Δεδομένης της ποικιλομορφίας τους, **η υποστήριξη της κοινότητας και της κοινωνίας των πολιτών μπορεί να έχει διάφορες μορφές, που περιλαμβάνουν:**

- καταφύγιο και στέγη
- τροφή και άλλα αναγκαία είδη
- υποστήριξη απασχόλησης ή κατάρτισης
- οικονομικές ή νομικές συμβουλές

Οι κοινοτικές ομάδες μπορεί να είναι επίσης πολύ αποτελεσματικές στην άσκηση πίεσης σχετικά με τοπικά ζητήματα που μπορεί να επηρεάζουν τη φτώχεια και την ανισότητα, όπως με την προστασία χρηματοδότησης για υπηρεσίες στην περιοχή τους, την ανάπτυξη επιχειρημάτων για νέες υπηρεσίες, τη συσπείρωση της κοινής γνώμης σχετικά με ευκαιρίες οικονομικής ανάπτυξης, που μπορεί είτε να βλάπτουν είτε να βοηθούν την τοπική οικονομία και τις ευκαιρίες απασχόλησης, και άλλα παρόμοια ζητήματα.

03

Συμφέροντα

Επισκόπηση

Η παρούσα ενότητα θα εστιάσει στα συμφέροντα γύρω από την ανισότητα και τη φτώχεια. Όπως η προηγούμενη ενότητα καθόρισε ορισμένους κύριους παράγοντες που οδηγούν σε ανισότητα και φτώχεια, έτσι και αυτή η ενότητα θα ερευνήσει λεπτομερώς τους στόχους και τα συμφέροντα που οδηγούν στην προσπάθεια καταπολέμησης της φτώχειας, αλλά και στη λήψη μέτρων που τη διαιωνίζουν.

Φυσικά, τα συμφέροντα είναι περίπλοκα και αλληλένδετα, αλλά ελπίζουμε να μπορέσουμε να παρουσιάσουμε μια σύνοψη των κύριων συμφερόντων, αυτών που έχουν τα συμφέροντα, τι αντίκτυπο μπορεί να έχουν και τι τους οδηγεί.

Συγκεκριμένα θα καλύψουμε:

- Εθνικά οικονομικά συμφέροντα
- Δυναμική της πολιτικής εξουσίας
- Βραχυπρόθεσμο κέρδος

Οικονομικά συμφέροντα

Τι ωραία θα ήταν οι κυβερνήσεις και οι επιχειρήσεις να καταπολεμούσαν τα προβλήματα φτώχειας και ανισότητας από την καλή τους την καρδιά (υπάρχουν βέβαια πολλές που το κάνουν)! Ωστόσο, υπάρχουν και συμφέροντα για τη λήψη μέτρων κατά της φτώχειας που, για πολλούς, είναι πιο κατάλληλα.

Ως προς τις επιχειρήσεις, τα συμφέροντα περιλαμβάνουν:

- **Καλύτερη δημόσια εικόνα**, ειδικά αν υπάρχει γνωστό σχέδιο ή πρότυπο, στο οποίο η επιχείρηση συμμετέχει κατά τη λήψη μέτρων κατά της φτώχειας.
- **Πρόσληψη και διατήρηση προσωπικού**, αν οι υπάλληλοι αισθάνονται ότι τους εκτιμούν και ότι αμείβονται καλά.
- **Παραγωγικότητα προσωπικού**, καθώς οι υπάλληλοι μπορεί να έχουν περισσότερα κίνητρα και να είναι πιο παραγωγικοί αν αμείβονται καλά και δεν διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας.

Αυτό αφορά και τις κυβερνήσεις, σε μεγαλύτερη κλίμακα, καθώς το εργατικό δυναμικό που δεν είναι στα όρια της φτώχειας τείνει να είναι πιο εξειδικευμένο, παραγωγικό, υγιές και χαρούμενο.

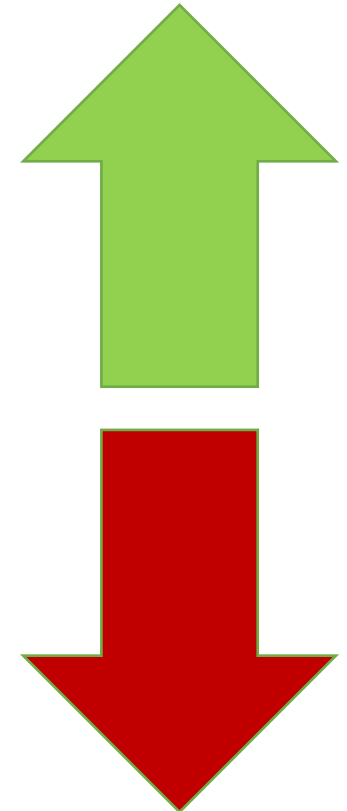
WHAT HAS PAYING THE LIVING WAGE DONE FOR YOUR BUSINESS?

Δυναμική της πολιτικής εξουσίας

Η δυναμική της πολιτικής εξουσίας είναι δίκοπο μαχαίρι: τα συμφέροντα μπορεί να αποτελέσουν κίνητρο ή αντικίνητρο στη δράση κατά της φτώχειας και της ανισότητας:

- Από τη μία πλευρά, τα πολιτικά συμφέροντα μπορεί να κάνουν πιο ελκυστική την καταπολέμηση της φτώχειας και της ανισότητας. Μεγάλο κομμάτι του πληθυσμού που έγινε φτωχότερο και αντιμετωπίζει ανισότητες, πιθανότατα θα είναι δυσαρεστημένο με την πολιτική κατάσταση και **είναι πιο πιθανό να καταψηφίσει την υπάρχουσα κυβέρνηση**. Αν η κατάσταση είναι πολύ σοβαρή, ενδέχεται να οδηγήσει ακόμα και σε αναταραχές.
- Από την άλλη πλευρά, σε μια άνιση κοινωνία δεν υπάρχουν μόνο οι πολύ φτωχοί, αλλά και οι πολύ πλούσιοι. Τα άτομα με μεγάλο πλούτο είναι πιο πιθανό να επηρεάζουν τις πολιτικές εξελίξεις μέσω του χρήματος και της κοινωνικής θέσης τους, άρα **μπορούν να υπερασπίζονται πιο αποτελεσματικά τα οικονομικά τους συμφέροντα**. Όσο οι ανισότητες στην κοινωνία μεγαλώνουν, είναι πιο πιθανό να το κάνουν, καθώς **το κόστος λήψης ουσιαστικών μέτρων κατά της φτώχειας είναι μεγαλύτερο**

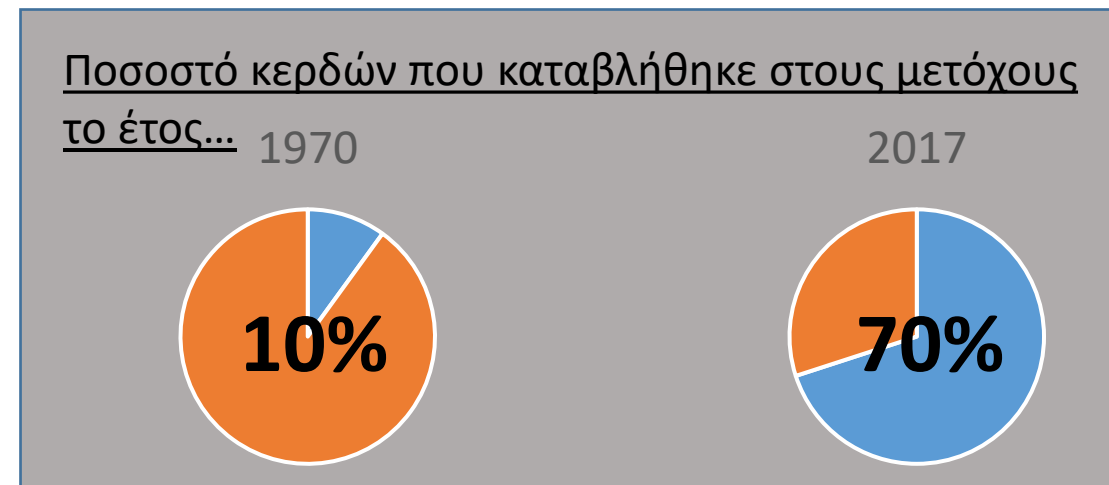
Βραχυπρόθεσμο κέρδος

Ένα μεγάλο συμφέρον που υπάρχει στις καπιταλιστικές κοινωνίες είναι η προσπάθεια βραχυπρόθεσμου κέρδους. Αυτό σημαίνει ότι μια εταιρεία θα προσπαθήσει να έχει όσο το δυνατόν μεγαλύτερο κέρδος, όσο το δυνατόν γρηγορότερα, ξοδεύοντας όσο το δυνατόν λιγότερα.

Αυτή η νοοτροπία βραχυπρόθεσμου κέρδους μπορεί να αποτελέσει μεγάλο πρόβλημα για την ανισότητα και τη φτώχεια, καθώς **συχνά συνεπάγεται τη μείωση του μισθολογικού κόστους**: πληρώνουν όσο το δυνατόν χαμηλότερους μισθούς σε λιγότερους υπαλλήλους και παρέχουν όσο το δυνατόν φθηνότερες παροχές.

Το σχετικό ζήτημα εδώ είναι ότι όλο και πιο συχνά αυτά τα κέρδη πηγαίνουν σε μετόχους εταιρειών που συχνά είναι ήδη αρκετά πλούσιοι, αντί να επενδύονται στην εταιρεία, με τη μορφή υψηλότερων αποδοχών ή καλύτερων παροχών στους υπαλλήλους ή ως φόρος προς προγράμματα καταπολέμησης της φτώχειας και της ανισότητας.

Στα γραφήματα δίπλα φαίνεται πόσο δραματικά έχει αυξηθεί το μερίδιο κερδών που πηγαίνει στους μετόχους τις τελευταίες δεκαετίες.

04

Ευθύνες

Επισκόπηση

Θα κλείσουμε την ενότητα με το μεγάλο ερώτημα:

«Τι μπορώ να κάνω εγώ;»

Τι μπορεί να κάνουν οι απλοί άνθρωποι για να βοηθήσουν στην καταπολέμηση της ανισότητας και της φτώχειας, στον τόπο τους και σε ολόκληρο τον κόσμο;

Σε αυτήν την ενότητα, θα δώσουμε ορισμένα παραδείγματα ως απάντηση:

- Πολιτική συμμετοχή
- Δωρεά
- Δίκαιο εμπόριο

Πολιτική συμμετοχή

Όπως είδαμε νωρίτερα, πολλές λύσεις για τη φτώχεια και την ανισότητα προέρχονται από τη λήψη μέτρων των κυβερνήσεων. Ως εκ τούτου, ένας άμεσος τρόπος να βοηθήσετε στην εξάλειψη της φτώχειας και της ανισότητας είναι να πείσετε τις κυβερνήσεις σας να λάβουν αυτά τα μέτρα.

Μπορείτε να το καταφέρετε με διάφορους τρόπους:

- **Ψηφίστε!** Ενημερωθείτε για τις ημερομηνίες διεξαγωγής εκλογών (όλων, όχι μόνο των εθνικών!), για τους υποψηφίους και τα προγράμματά τους και ψηφίστε
- **Γράψτε στους βουλευτές σας:** όταν υπάρχει ένα πρόβλημα που σχετίζεται με φτώχεια ή ανισότητα, η αποστολή επιστολών στους βουλευτές της περιφέρειάς σας ή η υπογραφή αιτημάτων είναι ένας καλός τρόπος να στρέψετε την προσοχή τους στο πρόβλημα και να μάθετε τις απόψεις τους
- **Εκστρατείες:** συμμετέχετε σε εκστρατείες κατά των προβλημάτων φτώχειας και ανισότητας στην περιοχή σας. Υπάρχουν πολλοί οργανισμοί και πολλές δράσεις που καταφέρνουν πολλά!

Δωρεά

Οι δωρεές σε δράσεις και οργανισμούς καταπολέμησης της φτώχειας και της ανισότητας φαίνεται προφανές μέτρο, αλλά αξίζει να σημειωθεί.

Αυτό μπορεί να σημαίνει δωρεά χρημάτων, αλλά όχι απαραίτητα. Τα χρήματα είναι σημαντικός πόρος και μπορούν να βοηθήσουν τους οργανισμούς να κάνουν περισσότερη και καλύτερη δουλειά, αλλά δεν είναι ο μοναδικός σημαντικός πόρος.

Σκεφτείτε το ενδεχόμενο να δωρίσετε πράγματά σας. **Δωρίστε πράγματα που μπορείτε να αποχωριστείτε ή δεν χρειάζεστε πλέον.** Μπορεί να είναι ρούχα, βιβλία, έπιπλα, ηλεκτρονικά είδη ή οτιδήποτε άλλο. Τα φιλανθρωπικά ιδρύματα μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν για εράνους. Υπάρχουν και αρκετοί οργανισμοί που μπορεί να τα χρησιμοποιήσουν για να βοηθήσουν άμεσα άτομα σε ανάγκη.

Δίκαιο εμπόριο

Το δίκαιο εμπόριο είναι συγκεκριμένη ετικέτα (Fairtrade) αλλά και μια γενική φιλοσοφία στις αγορές. Μπορεί να βοηθήσει στην καταπολέμηση ευρύτερων παγκόσμιων ανισοτήτων στη χώρα σας αλλά και στον κόσμο.

Αρχικά, αναζητήστε την ετικέτα Fairtrade, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα. Τα προϊόντα με αυτήν την ετικέτα έχουν πιστοποιηθεί ως παραγόμενα με τρόπο που σέβεται τα δικαιώματα των εργατών και εξασφαλίζει δίκαιες αμοιβές στους εργάτες για τα προϊόντα τους

Ωστόσο, το δίκαιο εμπόριο είναι κάτι παραπάνω. Σκεφτείτε ορισμένες μεγάλες εταιρείες και πώς φέρονται στους υπαλλήλους τους, πόσο καλά πληρώνουν τους προμηθευτές τους και αν υιοθετούν ηθικά αμφιλεγόμενες πρακτικές, όπως φοροδιαφυγή.

Είναι εύκολο να βρείτε εκθέσεις σχετικά με μεγάλες ή ακόμα και μικρότερες εταιρείες από τις οποίες κάνετε αγορές και αυτή η διαφάνεια στην αλυσίδα τροφοδοσίας των εταιρειών αποτελεί όλο και πιο κοινή πρακτική.

FAIRTRADE
FOUNDATION

Κυριότερα σημεία της ενότητας

- **Υπάρχουν διάφοροι παράγοντες που προκαλούν ανισότητα και φτώχεια.** Σε αυτούς περιλαμβάνονται η μορφή απασχόλησης, οι κοινωνικές ανισότητες, περιβαλλοντικές ή άλλες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής με αντίκτυπο στην κοινότητα και ο κύκλος της φτώχειας, που καθιστά την έξοδο από αυτήν ακόμα πιο δύσκολη
- **Υπάρχουν διάφοροι παράγοντες στην κοινωνία με διαφορετικά επίπεδα επιρροής στην ανισότητα και τη φτώχεια.** Οι κυβερνήσεις για παράδειγμα, μπορούν να θεσπίσουν νόμους σχετικά με θέματα ανισότητας και φτώχειας και να δαπανήσουν χρήματα για την αποτροπή τους, οι εργοδότες και οι επιχειρήσεις μπορούν να ρυθμίσουν τις αποδοχές και τις συνθήκες εργασίας, και η κοινωνία των πολιτών και οι κοινότητες μπορούν να συσπειρωθούν για να υποστηρίξουν τους έχοντες ανάγκη με διάφορους τρόπους
- **Επίσης, υπάρχει πληθώρα συμφερόντων που επηρεάζουν την ανισότητα και τη φτώχεια καθώς και την εξάλειψή τους στην κοινωνία.** Σε αυτά περιλαμβάνονται οικονομικά συμφέροντα, όπου οι επιχειρήσεις μπορεί να παρατηρήσουν ότι οι υψηλότερα αμειβόμενοι εργαζόμενοι είναι πιο παραγωγικοί, η δυναμική της πολιτικής εξουσίας, όπου η φτώχεια και η ανισότητα ωθεί τους πολίτες να ψηφίσουν με συγκεκριμένο τρόπο, και το βραχυπρόθεσμο κέρδος, όπου οι επιχειρήσεις μπορεί να μειώσουν αποδοχές και να δυσχεράνουν τις συνθήκες εργασίας για εξοικονόμηση χρημάτων βραχυπρόθεσμα
- **Τέλος, υπάρχουν διάφοροι τρόποι που μπορεί ο καθένας να ανταποκριθεί στις ευθύνες του απέναντι στη φτώχεια και την ανισότητα.** Σε αυτούς περιλαμβάνονται η πολιτική συμμετοχή, όπως η ψήφος και οι εκστρατείες, η δωρεά χρημάτων ή πόρων σε κοινωφελή ιδρύματα ή ομάδες συμφερόντων και η αγορά προϊόντων με πιστοποίηση fairtrade

Βιβλιογραφία

Αιτίες

Poverty premium: Why it costs so much more to be poor. (10 Νοεμβρίου 2015). Πηγή: <https://www.theguardian.com/public-leaders-network/2015/nov/10/poverty-premium-costs-poor-energy-phone-tariffs-councils>

UK poverty: The facts, figures and effects. (1 Ιουλίου 2021). Πηγή: <https://www.bigissue.com/latest/uk-poverty-the-facts-figures-and-effects/>

Causes of poverty and inequality. (28 Απριλίου 2016). Πηγή: <https://www.eapn.eu/what-is-poverty/causes-of-poverty-and-inequality/>

UK taxation policy - Reasons why income and wealth inequality exists - Higher Modern Studies Revision - BBC Bitesize. (χχ). Πηγή: <https://www.bbc.co.uk/bitesize/guides/zspttfr/revision/6>

Ηνωμένα Έθνη. (2020). INEQUALITY IN A RAPIDLY CHANGING WORLD. <https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/01/World-Social-Report-2020-FullReport.pdf>

Eurostat. (16 Μαρτίου 2018). In-work poverty in the EU. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20180316-1>

Eurostat. (2021). Gender pay gap statistics - Statistics Explained. https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Gender_pay_gap_statistics

The Living Wage Foundation. (2021). The Living Wage is Good for Business. Living Wage Foundation. <https://www.livingwage.org.uk/good-for-business>

UK Poverty Explained. (3 Οκτωβρίου 2012). QE ECONOMICS. <https://economicsalevel.wordpress.com/2012/07/03/uk-poverty-explained/>

Βιβλιογραφία

Παράγοντες

Joseph Rowntree Foundation, 2016. We can solve poverty in the UK. [online] Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <<https://www.jrf.org.uk/report/we-can-solve-poverty-uk>> [Ημερομηνία πρόσβασης 17 Σεπτεμβρίου 2021].

Συμφέροντα

Hughes, C., Kenway, P., Kelly, P., & Barry-Born, T. (Μάρτιος 2016). Enlightened self interest? The role of private sector employers in reducing poverty. New Policy Institute. https://www.npi.org.uk/files/3514/5866/8006/BAAP_final_report_220316-2.pdf

OXFAM. (Ιανουάριος 2017). AN ECONOMY FOR THE 99%. https://www-cdn.oxfam.org/s3fs-public/file_attachments/bp-economy-for-99-percent-160117-en.pdf

University of Sheffield. (20 Ιουλίου 2012). New research finds global poverty reduction is driven by political self interest - Archive - News archive - The University of Sheffield. <https://www.sheffield.ac.uk/news/nr/global-poverty-selfinterest-1.197205>

Witco, C. (2016). Economic Inequality and Interest Group Bias. ECPR. <https://ecpr.eu/Events/Event/PaperDetails/29515>

Βιβλιογραφία

Ευθύνες

Project, B. (4 Νοεμβρίου 2019). Addressing How to Stop Poverty: Steps Everyone Can Take. The Borgen Project.
<https://borgenproject.org/how-to-stop-poverty/>

The Fairtrade Foundation. (18 Ιουνίου 2021). What is Fairtrade? Fairtrade Foundation. <https://www.fairtrade.org.uk/what-is-fairtrade/>

Γλωσσάρι

ΟΡΟΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ
Σύμβαση μηδενικών ωρών εργασίας	Μια θέση εργασίας στην οποία δεν υπάρχει καμία εξασφάλιση ωρών εργασίας, με παροχή εργασίας μόνο όταν χρειάζεται
Κύκλος φτώχειας	Η κατάσταση κατά την οποία το καθεστώς φτώχειας δυσκολεύει περισσότερο την έξοδο από αυτήν
Συνδικαλιστική οργάνωση	Οργανωμένες ενώσεις εργαζομένων σε μια επαγγελματική δραστηριότητα, που έχουν σχηματιστεί με σκοπό την προστασία δικαιωμάτων και συμφερόντων.
Κοινωνία των πολιτών	Οργανισμοί που δεν συνδέονται με την κυβέρνηση ή επιχειρήσεις και εργάζονται προς το συμφέρον ή για δράσεις των πολιτών, γνωστοί και ως ο «τρίτος τομέας»
Δίκαιο εμπόριο (φιλοσοφία)	Το εμπόριο, ειδικά σε αναπτυσσόμενες χώρες, κατά το οποίο καταβάλλονται δίκαιοι και βιώσιμοι μισθοί στους παραγωγούς αυτών των χωρών
Fairtrade (οργανισμός)	Σύστημα πιστοποίησης, που διαχειρίζεται ο οργανισμός Fairtrade, με σκοπό τη σαφή ένδειξη ότι ένα προϊόν ακολουθεί ορισμένα πρότυπα ως προς μισθούς και συνθήκες κατά την παραγωγή του

Πρακτικές συστάσεις

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώσεις

- ☐ Κατανόηση της πηγής της ανισότητας και της φτώχειας και του γιατί εξακολουθούν να υπάρχουν
- ☐ Κατανόηση των παραγόντων που επιδρούν στην ανισότητα και τη φτώχεια, των αιτιών αυτού και του τι μπορεί να κάνει ο καθένας μας γι' αυτό

Δεξιότητες

- ☐ Αναγνώριση και ανάλυση των βασικών παραγόντων και των συμφερόντων τους στη συμμετοχή σε κοινωνικά ζητήματα, όπως στην ανισότητα και τη φτώχεια
- ☐ Κριτική σκέψη για τον ρόλο που παίζει ο καθένας μας στην κοινωνική ανισότητα και τη φτώχεια

Στάση ζωής

- ☐ Αντίληψη της ανισότητας και της φτώχειας ως προϊόντων των συστημάτων και όχι των ατόμων
- ☐ Αναγνώριση του ότι ο καθένας μας παίζει τον ρόλο του στην εξάλειψη της ανισότητας και της φτώχειας

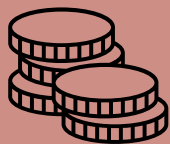
Σχέδια μαθημάτων

01

Αιτίες

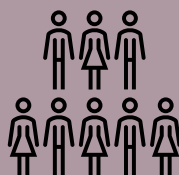
Βοηθήστε τους μαθητές σας να κατανοήσουν την περιπλοκότητα των αιτιών που οδηγούν σε ανισότητα και φτώχεια

02

Παράγοντες

Δώστε την ευκαιρία στους μαθητές σας να εξερευνήσουν σε βάθος τον ρόλο ενός παράγοντα που επηρεάζει την ανισότητα και τη φτώχεια

03

Συμφέροντα

Οι μαθητές σας μπορούν να μάθουν ο ένας από τον άλλο σχετικά με τα συμφέροντα που εμπλέκονται στην ανισότητα και τη φτώχεια

04

Ευθύνες

Δώστε στους μαθητές σας πραγματικά, πρακτικά παραδείγματα των τρόπων με τους οποίους οι επιλογές τους συνδέονται με την ανισότητα και τη φτώχεια και του τι μπορούν να κάνουν γι' αυτό

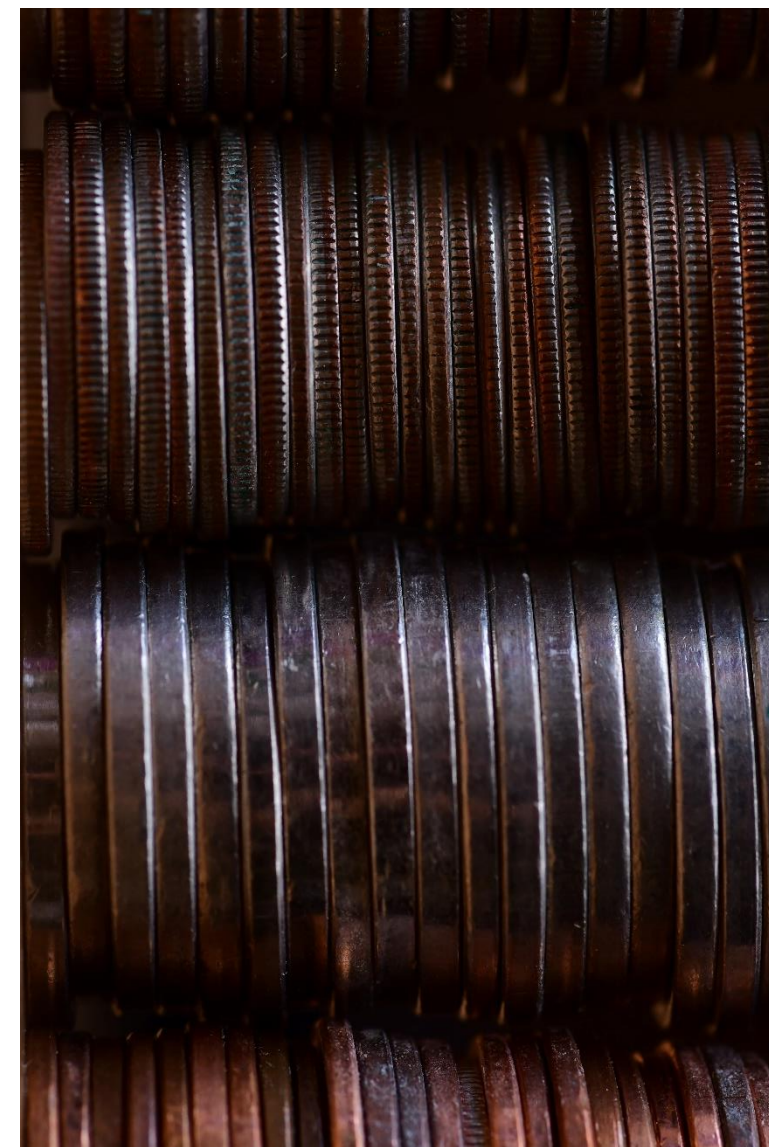
*** Μπορείτε να διαγράψετε ή να προσθέσετε σχέδια μαθημάτων, ο αριθμός είναι ενδεικτικός. Έχει συμφωνηθεί από τους εταίρους η ανάπτυξη ενός σχεδίου ανά θέμα (αν είναι δυνατόν).**

Σχέδιο μαθήματος 1

Ανισότητα	
Αιτίες	
Τίτλος σχεδίου μαθήματος 1	
Διάρκεια: 90 λεπτά	
Στόχος	Να κατανοήσουν οι μαθητές την περιπλοκότητα των αιτιών ανισότητας και φτώχειας, πώς οι διάφορες αιτίες μπορεί να επιδεινώσουν η μία την άλλη και πώς μπορούν να αλληλοενισχυθούν.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη, με φυσική ή εικονική παρουσία • Ίντερνετ • Πίνακας ή άλλο μέσο γραφής ορατό σε όλους
Εργαλεία/Υλικό	• Μελέτη περίπτωσης
Κύρια δραστηριότητα	Καταμετρήστε τους μαθητές και δώστε στον καθένα μία παράμετρο της περίπτωσης στην επόμενη διαφάνεια για να τη μελετήσουν. Η παράμετρος πρέπει να είναι ένα πρόβλημα της περίπτωσης, που συμβάλλει στην εν λόγω φτώχεια. Μπορεί να είναι χαμηλοί μισθοί, υψηλό κόστος φροντίδας παιδιών, υποβαθμισμένες συνθήκες διαβίωσης ή άλλη παρόμοια παράμετρος. Ο κάθε μαθητής πρέπει να σκεφτεί και να γράψει με πολύ λίγα λόγια πώς η παράμετρος που του δόθηκε επηρεάζει τις άλλες παραμέτρους της περίπτωσης, καθώς και τυχόν άλλους τρόπους με τους οποίους επηρεάζεται συνολικά η περίπτωση. Έπειτα, καλούνται να μοιραστούν τις ιδέες τους για τους τρόπους με τους οποίους η παράμετρός τους επηρεάζει τις άλλες και την περίπτωση συνολικά, με ιδέες που καταγράφονται στον πίνακα στις αντίστοιχες κατηγορίες τους. Μόλις όλες οι ιδέες διευκρινιστούν και καταγραφούν, η τάξη καλείται να κάνει μια ομαδική συζήτηση σχετικά με την παράμετρο που θεωρούν ότι είναι η πιο σημαντική αιτία φτώχειας και ποια θα μπορούσε να είναι η πιο ουσιαστική παρέμβαση για την εξάλειψή της.
Διαπιστώσεις	Οι μαθητές πρέπει να επικεντρώσουν τον προβληματισμό τους στη διασύνδεση των αιτιών φτώχειας και πώς έτσι αυξάνεται η δυσκολία εξάλειψής της. Επίσης, πρέπει να ενθαρρύνεται η εξέταση λιγότερο παραδοσιακών ή άμεσα οικονομικών παραμέτρων φτώχειας

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 1

Ανισότητα	
Αιτίες	
Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 1	
Διάρκεια: 30 λεπτά	
Στόχος	Η παρούσα μελέτη περίπτωσης στοχεύει στην επίδειξη ορισμένων παραδειγμάτων αιτιών φτώχειας και ανισότητας, πώς προκύπτουν στον πραγματικό κόσμο και πώς συχνά αυτοδιδιαιωνίζονται και αυτοενισχύονται.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Αυτή η μελέτη περίπτωσης, που περιγράφεται λεπτομερώς στον παρακάτω σύνδεσμο από το υλικό πηγής, περιγράφει τη δύσκολη κατάσταση μιας οικογένειας στο Λονδίνο. Η οικογένεια αποτελείται από μια γυναίκα που εργάζεται στο Εθνικό Σύστημα Υγείας, με αποδοχές λίγο μεγαλύτερες από το βασικό μισθό, την ηλικιωμένη μητέρα της και τα τέσσερα παιδιά της. Λόγω των χαμηλών αποδοχών της, η μητέρα εργάζεται όσο το δυνατόν περισσότερες βάρδιες και υπερωρίες, αλλά αυτό συνεπάγεται και επιπλέον έξοδα για φύλαξη των παιδιών, καθώς η μητέρα της δεν μπορεί να φυλάξει τα εγγόνια της. Συνεπώς, συχνά δεν μπορεί να πληρώσει τους λογαριασμούς, με αποτέλεσμα ορισμένες φορές να της κόβουν το τηλέφωνο για να μπορεί να πληρώσει τη θέρμανση, το ρεύμα ή το ενοίκιο. Λόγω της κατάστασης, περισσεύουν πολύ λίγα χρήματα, οπότε η οικογένεια έχει χρόνια να πάει διακοπές, μοιράζονται τα κρεβάτια, τα παιδιά δεν προσκαλούν ποτέ φίλους στο σπίτι και υπάρχει πολλή υγρασία στο διαμέρισμα.
Σύνδεση με το θέμα	Αυτή η μελέτη περίπτωσης αποτελεί αληθινό παράδειγμα φτώχειας με σημαντικό αριθμό ενδείξεων, άμεσων και έμμεσων, σχετικά με την εμφάνιση της φτώχειας, ενισχύοντας επίσης την περιπλοκότητα των αιτιών της φτώχειας και της ανισότητας.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	Οι συμπληρωματικές ερωτήσεις μπορεί να περιλαμβάνουν: Πώς συνδέονται οι αιτίες της φτώχειας σε αυτήν την περίπτωση; Με ποιους τρόπους διαιωνίζεται ο κύκλος της φτώχειας σε αυτήν την περίπτωση; Μπορείτε να βρείτε κάποιους μη οικονομικούς παράγοντες που μπορεί να δυσκολεύουν την υπάρχουσα φτώχεια;
Παραπομπές	https://www.poverty.ac.uk/living-poverty/personal-experiences/renee-low-paid-worker

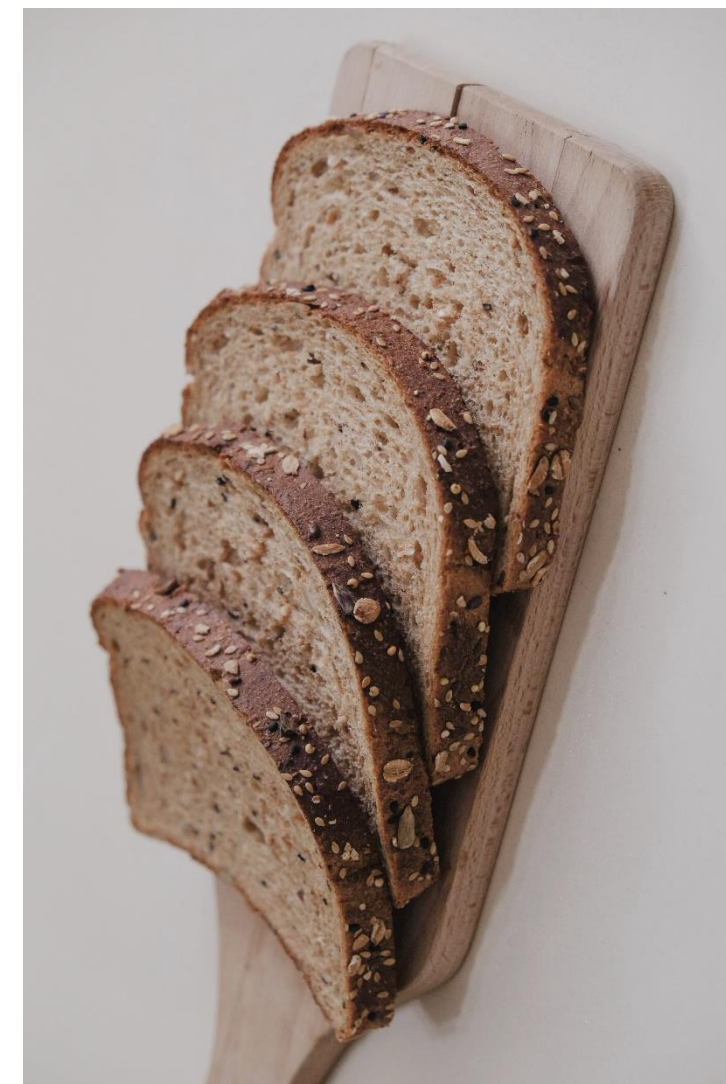

Σχέδιο μαθήματος 2

Ανισότητα και φτώχεια	
Παράγοντες	
Τίτλος σχεδίου μαθήματος 2	
Διάρκεια: 2 ώρες	
Στόχος	Να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τον ρόλο διαφόρων παραγόντων στην ανισότητα και τη φτώχεια, τις μεθόδους τους και τον αντίκτυπό τους.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη • Προβολέας • Ίντερνετ
Εργαλεία/Υλικό	• PPT
Κύρια δραστηριότητα	Οι μαθητές είτε χωρίζονται σε ομάδες είτε δουλεύουν ατομικά, ανάλογα με τον αριθμό των ατόμων στην τάξη και τον περιορισμό του χρόνου. Μετά από μια εισαγωγή στο θέμα, οι μαθητές επιλέγουν έναν παράγοντα που επηρεάζει τα θέματα ανισότητας και φτώχειας, τον ερευνούν σε βάθος και τον παρουσιάζουν στην τάξη. Η παρουσίαση πρέπει να καλύπτει το υπόβαθρο και το προφίλ του παράγοντα, την κύρια αποστολή του και πώς την επιτυγχάνει. Επίσης, πρέπει να περιλαμβάνει ένα πρακτικό παράδειγμα έργου που έχει αναλάβει στον τομέα ανισότητας και φτώχειας και τι αποτέλεσμα είχε στην περίπτωση αυτή, συμπεριλαμβανομένου του αντίκτυπου που είχε. Στη συνέχεια, οι παρουσιάσεις γίνονται σε μεγαλύτερες ομάδες μαθητών, με ευκαιρίες για συζήτηση, αν είναι δυνατόν.
Διαπιστώσεις	Κατά τη συγγραφή, παρουσίαση και παρακολούθηση των παρουσιάσεων οι μαθητές πρέπει να αναλογιστούν την ποικιλία παραγόντων που επηρεάζουν την ανισότητα και τη φτώχεια, θετικά ή αρνητικά, πώς συμβάλλουν στο πρόβλημα και τα συστήματα στα οποία ανήκουν. Πρέπει να αναλογιστούν τις προσεγγίσεις, τα πλεονεκτήματα και τους περιορισμούς κάθε παράγοντα που παρουσιάζεται.

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 2

Ανισότητα	
Παράγοντες	
Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 2	
Διάρκεια: Χ	
Στόχος	Αυτή η μελέτη περίπτωσης στοχεύει στην περιγραφή των τρόπων με τους οποίους ορισμένοι παράγοντες μπορούν να επηρεάσουν τα φαινόμενα φτώχειας και ανισότητας σε πραγματικές περιστάσεις.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Αυτή η μελέτη περίπτωσης, που μπορείτε να βρείτε στον σύνδεσμο παραπομπών στη σελίδα 37, αφορά παροχές που απέκτησαν οι υπάλληλοι του Warburtons, ενός από τα μεγαλύτερα αρτοποιεία στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η εταιρεία ήθελε να ανανεώσει την προσέγγισή της και η υπάρχουσα συμφωνία με το συνδικάτο των αρτοποιών BFAWU (Bakers Food and Allied Workers Union) σχετικά με τις συνθήκες εργασίας ήταν παρωχημένη και υπήρχε ανάγκη ανανέωσης από διάφορες απόψεις. Η διοίκηση και το συνδικάτο εργάστηκαν από κοινού και διαπραγματεύτηκαν εποικοδομητικά, σύμφωνα και με τις δύο πλευρές, ώστε να βελτιωθούν οι συνθήκες για τους υπαλλήλους και την εταιρεία συνολικά. Η συμφωνία στην οποία κατέληξαν κατοχύρωνε αύξηση μισθών και ταυτόχρονη μείωση των εγγυημένων ελάχιστων ωρών, διασφαλίζοντας τουλάχιστον στους υπαλλήλους ότι θα κέρδιζαν περισσότερα χρήματα δουλεύοντας λιγότερες ώρες. Επίσης, απλοποίησε τη δομή πληρωμών και το σύστημα βαρδιών, και έδωσε περισσότερες ευκαιρίες στους υπαλλήλους να μάθουν νέες δεξιότητες, και περισσότερη ευελιξία σε εταιρεία και υπαλλήλους
Σύνδεση με το θέμα	Αυτή η μελέτη περίπτωσης δείχνει τους τρόπους με τους οποίους δύο βασικοί παράγοντες στη φτώχεια και την ανισότητα (συνδικάτα και εργοδότες) μπορούν να εργαστούν, καθώς και την προσέγγιση που μπορούν να ακολουθήσουν για το καλό των ιδίων και των άλλων μερών.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	Σχετικές ερωτήσεις περιλαμβάνουν: πώς θα μπορούσε αυτό το σενάριο να έχει διαφορετική τροπή με μια διαφορετική στάση από έναν ή και από τους δύο παράγοντες; Πώς θα μπορούσαν άλλοι παράγοντες να εμπλακούν σε μια τέτοια περίπτωση;
Παραπομπές	https://gala.gre.ac.uk/id/eprint/20029/1/20029%20ANTUNES_Better_Jobs_the_Added_Value_from_Trade_Unions_2018.pdf

Σχέδιο μαθήματος 3

Ανισότητα

Συμφέροντα

Τίτλος σχεδίου μαθήματος 4

Διάρκεια: 90 λεπτά

Στόχος	Να κατανοήσουν οι μαθητές τα συμφέροντα που εμπλέκονται στη φτώχεια και την ανισότητα και ποιοι παράγοντες συνδέονται με αυτά τα συμφέροντα. Επίσης, στόχος είναι να κατανοήσουν οι μαθητές πώς μπορούν τα συμφέροντα σε αυτούς τους τομείς να είναι σε διαφορετικά πλαίσια και πώς μπορεί να περιορίζονται από τα οικονομικά και κοινωνικά συστήματα στα οποία δρουν.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη • Προβολέας • Ίντερνετ
Εργαλεία/Υλικό	• PPT
Κύρια δραστηριότητα	Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και σε κάθε ομάδα δίνεται ένας παράγοντας ανισότητας και φτώχειας: η κυβέρνηση, ένας εργοδότης συγκεκριμένου μεγέθους εταιρείας ή οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών. Οι ομάδες ερευνούν, καταγράφουν και παρουσιάζουν στον παράγοντα που τους ανατέθηκε τους λόγους για τους οποίους θα πρέπει να ενδιαφερθεί και να δράσει σχετικά με τα ζητήματα φτώχειας και ανισότητας. Οι παρουσιάσεις πρέπει να αναφέρουν συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους είναι προς το συμφέρον του εν λόγω παράγοντα να αναλάβει δράση. Μετά τις παρουσιάσεις, οι μαθητές κάνουν ερωτήσεις στους παρουσιαστές και συζητούν τις διαφορετικές προσεγγίσεις που ακολούθησαν, καθώς και τους λόγους και τα συμφέροντα που μπορεί να οδηγήσουν έναν παράγοντα στην άρνηση δράσης.
Διαπιστώσεις	Οι μαθητές θα πρέπει να αναλογιστούν τα συμφέροντα που οδηγούν τους βασικούς παράγοντες στο να αναλάβουν τις ευθύνες τους ως προς τη φτώχεια και την ανισότητα, αλλά και στο να τις αρνηθούν. Ποια διαφορετικά συμφέροντα έχει ο κάθε παράγοντας και πού μπορεί αυτά να συμπίπτουν; Πώς μπορούν να πλαισιωθούν τα επιχειρήματα και οι προσεγγίσεις, ώστε να γίνουν πιο ελκυστικά για τα συμφέροντα του κάθε παράγοντα; Πώς πρέπει να αλλάξουν τα ευρύτερα οικονομικά ή κοινωνικά συστήματα, ώστε να μειωθεί η υπεροχή των συμφερόντων που συχνά συμβάλλουν στη φτώχεια και την ανισότητα;

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 3

Ανισότητα

Συμφέροντα

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 3

Διάρκεια: 30 λεπτά

Στόχος	Αυτή η μελέτη περίπτωσης στοχεύει στην ανάδειξη των ειδών συμφερόντων που μπορεί να οδηγήσουν έναν εργοδότη ή άλλο παράγοντα στην αντιμετώπιση ζητημάτων φτώχειας και ανισότητας.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Σε αυτή την περίπτωση καταγράφεται η εμπειρία του παγκόσμιου δικηγορικού γραφείου Linklater κατά την εφαρμογή των ελάχιστων αποδοχών διαβίωσης (Living Wage) στο Ηνωμένο Βασίλειο. Οι ελάχιστες αποδοχές διαβίωσης είναι μεγαλύτερες από τον κατώτατο μισθό και θεωρείται ότι καλύπτουν τις καθημερινές ανάγκες των περισσότερων υπαλλήλων. Καθώς είναι μεγαλύτερες από τον κατώτατο μισθό, οι εργοδότες δεν υποχρεούνται να τις καταβάλλουν. Η Linklater ανέφερε ορισμένα πλεονεκτήματα που είχε η εταιρεία, μετά την εφαρμογή των ελάχιστων αποδοχών διαβίωσης: Οι υπάλληλοι παρέμειναν περισσότερο στην εταιρεία, ήταν πιο ευέλικτοι ως προς τους ρόλους τους, άρα είχαν και περισσότερη εμπειρία. Οι υπάλληλοι εξυπηρέτησης πελατών ήταν πιο χαρούμενοι και με λιγότερες έγνοιες, άρα καλύτεροι στη δουλειά τους. Η εταιρεία απέκτησε καλύτερη φήμη ως υπεύθυνος εργοδότης, και δικτυώθηκε και απέκτησε σχέσεις με άλλες εταιρείες που εφάρμοζαν τις ελάχιστες αποδοχές διαβίωσης.
Σύνδεση με το θέμα	Σε αυτή την περίπτωση περιγράφεται η εμπειρία μιας επιχείρησης και τα αποτελέσματα κατά την εφαρμογή των ελάχιστων αποδοχών διαβίωσης, ουσιαστικά κατά την αύξηση αποδοχών των υπαλλήλων σε ένα βιώσιμο εισόδημα, αποτρέποντας τη φτώχεια και μειώνοντας την ανισότητα.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	Οι συμπληρωματικές ερωτήσεις περιλαμβάνουν: Γιατί πολλές επιχειρήσεις επιλέγουν να μην καταβάλλουν τις ελάχιστες αποδοχές διαβίωσης; Ποια συμφέροντα μπορεί να οδηγούν τις κυβερνήσεις να ορίζουν κατώτατο μισθό χαμηλότερο από τις ελάχιστες αποδοχές διαβίωσης; Ποια άλλα συμφέροντα μπορεί να πείσουν τους εργοδότες να βοηθήσουν στην καταπολέμηση της φτώχειας και της ανισότητας;
Παραπομπές	https://www.livingwage.org.uk/sites/default/files/TheLivingWage_CaseStudies_Linklaters_Apr18_0.pdf

Σχέδιο μαθήματος 4

Ανισότητα	
Ευθύνες	
Τίτλος σχεδίου μαθήματος 4	
Διάρκεια: 1 ώρα	
Στόχος	Να κατανοήσουν οι μαθητές πώς οι πράξεις τους και η ζωή τους συνδέεται με συστήματα και πρακτικές που ενισχύουν τη φτώχεια και την ανισότητα. Θα αναλογιστούν τρόπους με τους οποίους μπορούν να αποφύγουν τη συμμετοχή σε τέτοια συστήματα και να έχουν μεγαλύτερη επίγνωση των συνεπειών των επιλογών τους.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη, με φυσική ή εικονική παρουσία • Ίντερνετ
Εργαλεία/Υλικό	• PPT • Μελέτη περίπτωσης Fairtrade ή/και άλλες περιπτώσεις
Κύρια δραστηριότητα	Χωρίστε τους μαθητές σε μικρές ομάδες. Αφού διαβάσουν τη σχετική μελέτη περίπτωσης στην επόμενη διαφάνεια και τη συζητήσουν, εφαρμόζουν αυτήν τη νοοτροπία σε προϊόντα από τη δική τους ζωή. Κάθε ομάδα επιλέγει ένα αντικείμενο ή ένα προϊόν, ιδανικά κάτι καθημερινό, όπως αξεσουάρ σπιτιού, παιχνίδι, ρούχο. Οι ομάδες εξετάζουν το αντικείμενο στο πλαίσιο της φτώχειας και της ανισότητας, τις αλυσίδες εφοδιασμού και εργασιακές πρακτικές που τις ενισχύουν. Η ομαδική έρευνα πρέπει να περιλαμβάνει εκτιμήσεις σχετικά με τον τρόπο και τον τόπο παραγωγής του αντικειμένου, τις εργασιακές συνθήκες που επικρατούν σε αυτήν τη βιομηχανία και την ευκολία ή δυσκολία να αναγνωριστεί η πηγή των διαφορετικών μερών του, ως προς την αλυσίδα εφοδιασμού. Επίσης, οι μαθητές πρέπει να εξετάσουν την ύπαρξη πιο ηθικών πρακτικών για αυτό το είδος αντικειμένου, επιλογές που είναι λιγότερο πιθανές να συμβάλουν στη φτώχεια και την ανισότητα. Τέλος, οι ομάδες παρουσιάζουν τις σκέψεις και τα ευρήματά τους σχετικά με τα παραπάνω στην υπόλοιπη τάξη.
Διαπιστώσεις	Κατά τις παρουσιάσεις και μετά από αυτές, θα πρέπει να εξεταστεί το ευρύτερο πλαίσιο πρακτικών και συστημάτων που διαιωνίζουν την ανισότητα και τη φτώχεια, καθώς και η θέση του ατόμου μέσα σε αυτά. Πρέπει να ενθαρρύνετε τους μαθητές να αναλογιστούν τη δική τους θέση μέσα σε αυτά τα συστήματα και πώς μπορούν να κάνουν τη διαφορά σε αυτά τα συστήματα και τις πρακτικές. Σε ευρύτερη κλίμακα, πρέπει να σκεφτούν και να συζητήσουν τους λόγους για τους οποίους σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να είναι δύσκολο για κάποιον να εγκαταλείψει ή να αλλάξει τα συστήματα, και ποιες προσπάθειες και πρακτικές έχουν αλλάξει τα συστήματα στο παρελθόν.

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 4

Ανισότητα

Ευθύνες

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 4

Διάρκεια: 30 λεπτά

Στόχος	Σε αυτήν τη μελέτη περίπτωσης οι μαθητές βλέπουν πώς μπορούν να αναλάβουν δράση, καθώς και τις επιλογές αντιμετώπισης της ανισότητας και της φτώχειας.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Αυτή η μελέτη καλύπτει ένα παράδειγμα οργάνωσης Fairtrade, τη Divine, που φτιάχνει σοκολάτες. Όλα τα προϊόντα της Divine φέρουν το σήμα Fairtrade, προς ενημέρωση των καταναλωτών για το προϊόν που επιλέγουν να αγοράσουν. Ως μέρος της δέσμευσης στη φιλοσοφία δίκαιου εμπορίου, η πλειοψηφία των μετοχών της Divine ανήκει σε αγρότες που παράγουν το ακατέργαστο προϊόν. Ως εκ τούτου, τα κέρδη πηγαίνουν σε αυτούς τους αγρότες και επενδύονται σε προγράμματα βελτίωσης της αγροτικής παραγωγής, της ισότητας των φύλων, των δικαιωμάτων γης και της διακυβέρνησης. Τα άλλα προϊόντα που χρησιμοποιούνται, όπως ξηροί καρποί ή φρούτα, προέρχονται επίσης από προμηθευτές Fairtrade, οι οποίοι, ομοίως, λαμβάνουν μέτρα που εξασφαλίζουν δίκαιους μισθούς και θετικά προγράμματα για τους παραγωγούς σε κάθε επίπεδο της αλυσίδας εφοδιασμού.
Σύνδεση με το θέμα	Αυτή η μελέτη περίπτωσης περιγράφει πώς ένας εργοδότης ανέλαβε την ευθύνη που έχει στην ανισότητα και τη φτώχεια και έλαβε μέτρα πρόληψής τους, και πώς αυτό έδωσε σε εμάς, ως καταναλωτές, μια καλύτερη επιλογή στο να αναλάβουμε τις δικές μας ευθύνες για την ανισότητα και τη φτώχεια.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	Οι συμπληρωματικές ερωτήσεις μπορεί να περιλαμβάνουν: Σε ποιο βαθμό αποτελεί ατομική ευθύνη η καταπολέμηση της ανισότητας και της φτώχειας, σε σχέση με τους εργοδότες, τους οργανισμούς και τις κυβερνήσεις; Σε ποιο βαθμό μπορούν τα άτομα να επηρεάσουν την καταπολέμηση της ανισότητας και της φτώχειας; Εκτός από τις καταναλωτικές επιλογές, με ποιον άλλο τρόπο θα μπορούσαν να έχουν επιρροή;
Παραπομπές	https://www.fairtrade.org.uk/for-business/fairtrade-case-studies/divine-case-study-empowering-farmers-and-consumers/

Πολιτισμική πολυμορφία,
ταυτότητες, στερεότυπα
και διάλυση
προκαταλήψεων.
Ανθρώπινα δικαιώματα.

Επισκόπηση

Τι διδάσκεται σε αυτήν την ενότητα;

- Επεξήγηση της πολιτισμικής πολυμορφίας
- Παραδείγματα κλασικών πολιτισμικών στερεοτύπων και...
- ...διάλυση αυτών των προκαταλήψεων.
- Σημασία του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στόχοι και σκοποί

- Εκμάθηση των βασικών αρχών της εκπαίδευσης για την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη.
- Επεξήγηση της σημασίας της πολυμορφίας σήμερα.
- Σημασία του να μην κρίνουμε τους άλλους με βάση τον πολιτισμό, το φύλο, την εθνικότητα ή τον τόπο γέννησής τους.

Θέματα

01

Πολιτισμική πολυμορφία και ταυτότητες

- Τι είναι η πολιτισμική πολυμορφία;
- Γιατί είναι σημαντική η πολιτισμική πολυμορφία στην κοινωνία μας;
- Πώς διδάσκουμε στα παιδιά τα οφέλη της πολιτισμικής πολυμορφίας;

02

Ανθρώπινα δικαιώματα

- Τι είναι η παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων;
- Παραδείγματα περιπτώσεων στην Ευρώπη και τον κόσμο.

03

Σtereότυπα

- Τι είναι τα στερεότυπα;
- Σtereότυπα στην παιδική και εφηβική λογοτεχνία.
- Πολιτισμικά στερεότυπα και ρατσισμός.

01

**Πολιτισμική
πολυμορφία και
ταυτότητες.**

Επισκόπηση

- Τι είναι η πολιτισμική πολυμορφία;
- Γιατί είναι σημαντική η πολιτισμική πολυμορφία στην κοινωνία μας;
- Πώς διδάσκουμε στα παιδιά τα οφέλη της πολιτισμικής πολυμορφίας;

Τι είναι η πολιτισμική πολυμορφία;

? Η πολιτισμική πολυμορφία είναι η πολλαπλότητα των μορφών με τις οποίες εκδηλώνονται οι πολιτισμοί ομάδων και κοινωνιών.

Η Οικουμενική Διακήρυξη της UNESCO σχετικά με την πολιτισμική ποικιλομορφία διαφυλάσσει τα ανθρώπινα δικαιώματα. Στοχεύει στη μεγαλύτερη αλληλεγγύη, με βάση την αναγνώριση της πολιτισμικής πολυμορφίας, την επίγνωση της ενότητας του ανθρώπινου γένους και την ανάπτυξη διαπολιτισμικών ανταλλαγών.

Η πολυμορφία των πολιτισμών αντανακλά την πολλαπλότητα των πολιτισμών που συνυπάρχουν στον κόσμο και αποτελούν μέρος της κοινής κληρονομιάς της ανθρωπότητας. Σύμφωνα με την UNESCO, η πολιτισμική πολυμορφία είναι τόσο απαραίτητη για την ανθρωπότητα όσο είναι η βιοποικιλότητα για τα έμβια όντα.

Γιατί είναι σημαντική η πολιτισμική πολυμορφία στην κοινωνία μας;

Η πολιτισμική πολυμορφία διαμορφώνει τη ζωή μας

Ο τρόπος ζωής μας καθορίζεται από τη γλώσσα, τις ιδέες, τις αξίες, τις συμβάσεις, τις συμπεριφορές και τα υλικά αγαθά που μοιραζόμαστε και περνούν από γενιά σε γενιά.

Η πολιτισμική πολυμορφία είναι **θεμελιώδης** στη ζωή μας και παρούσα στην καθημερινότητά μας. Αυτό το φαινόμενο αποτελεί την καλύτερη ευκαιρία να μάθουμε από τους άλλους. Με αυτόν τον τρόπο, μπορούμε **επίσης να μάθουμε για τις διαφορετικές αντιλήψεις** στον κόσμο όπου ζούμε.

Με λίγα λόγια, η πολιτισμική πολυμορφία περιλαμβάνει έναν γενικό **σεβασμό** που εφαρμόζεται ιδανικά στις κοινωνικές μας σχέσεις, αυξάνοντας τις **γνώσεις μας για τον κόσμο** και για όλα όσα μας περιβάλλουν.

Πώς διδάσκουμε στα παιδιά τα οφέλη της πολιτισμικής πολυμορφίας;

Τα παιδιά χρειάζονται παραδείγματα άλλων ατόμων που είναι ανοιχτά και αποδέχονται τις διαφορές, επειδή επηρεάζονται πολύ από τη συμπεριφορά των ενηλίκων. Οι γονείς μπορούν να παίξουν ενεργό ρόλο στη διαμόρφωση της συμπεριφοράς των παιδιών τους, βοηθώντας τα να γίνουν πιο δεκτικά και ευγενικά προς τα άτομα που είναι διαφορετικά.

Οι γονείς μπορούν να βοηθήσουν τα παιδιά τους να εκτιμήσουν την πολυμορφία στην καθημερινότητά τους, υιοθετώντας μια ανοιχτή και ευγενική συμπεριφορά προς τους άλλους.

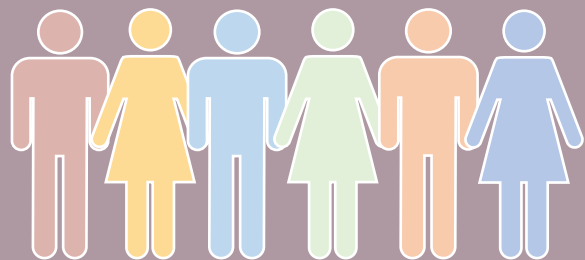
- Υιοθετήστε συμπεριφορά ενότητας
- Χρησιμοποιείτε ευγενική γλώσσα
- Να είστε ευγενικοί στην πράξη
- Αποκτήστε πολυπολιτισμικές εμπειρίες
- Ανακατευθύνετε μη ανεκτική συμπεριφορά

02

Ανθρώπινα δικαιώματα.

Επισκόπηση

- Ανθρώπινα δικαιώματα και καταπάτηση.
- Περιπτώσεις καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανά τον κόσμο.
- Περιπτώσεις καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ευρώπη.

Ανθρώπινα δικαιώματα και καταπάτηση

- Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι τα δικαιώματα που έχουμε επειδή **υπάρχουμε ως ανθρώπινα όντα**. Η ύπαρξή τους **δεν εξαρτάται από καμία κατάσταση**.
- Αυτά τα οικουμενικά δικαιώματα είναι **εγγενή σε όλους μας**, ανεξάρτητα από εθνικότητα, φύλο, εθνοτική ή εθνική καταγωγή, χρώμα, θρησκεία, γλώσσα ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση.

Αλλά...

Τι συμβαίνει αν τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν γίνονται σεβαστά;

ΚΑΤΑΠΑΤΗΣΗ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Τι θεωρείται καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων;

? Καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι η παραβίαση βασικών δικαιωμάτων των ανθρώπων, μέσω της κακής μεταχείρισής τους. Ορισμένα παραδείγματα κακής μεταχείρισης είναι η παιδική εργασία, η σωματεμπορία και οι διακρίσεις.

Καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανά τον κόσμο.

ΟΙ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΙΡΑΚ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΡΙΑΣ.

Η Συρία και το Ιράκ αποτελούν σημαντικά παραδείγματα παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη σύγχρονη εποχή. Θεωρείται ότι αυτές οι δύο χώρες βρίσκονται σε μια συνεχή πολιτική και πολεμική αστάθεια. Ωστόσο, ένας μεγάλος αριθμός δυνάμεων έχει επέμβει σε αυτές τις περιοχές.

Ο παγκόσμιος παρεμβατισμός, η εδαφική διαίρεση χωρίς σεβασμό στην εθνικότητα και πλήθος άλλων παραγόντων έχουν δημιουργήσει πρόσφορο έδαφος σε οργανώσεις που καταπατούν ανθρώπινα δικαιώματα σε αυτά τα επίμαχα εδάφη, όπως η **Αλ Κάιντα** και αργότερα ο **ISIS**.

Η μεγάλη λίστα απάνθρωπων πράξεων αυτών των οργανώσεων περιλαμβάνει βομβαρδισμούς, απαγωγές, κακομεταχείριση και βιασμούς γυναικών και παιδιών, κ.λπ.

Πρέπει να μάθουμε στους νέους ότι πρόκειται για ένα παγκόσμιο πρόβλημα που μας αφορά όλους, και **όχι μόνο την κορυφή του παγόβουνου**.

Καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ευρώπη.

Σύμφωνα με την έκθεση ανθρωπίνων δικαιωμάτων του Δικαστηρίου του Στρασβούργου, η καταπάτηση ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεν γίνεται μόνο στη Ρωσία ή σε χώρες της Λατινικής Αμερικής, αλλά και σε Ευρωπαϊκές χώρες.

Για παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επιβάλει κυρώσεις στη χώρα για βασανιστήρια και καταπίεση κατά ΛΟΑΤΚΙ ατόμων και πολιτικών αντιπάλων στην Τσετσενία.

Ορισμένα παραδείγματα καταπατήσεων αυτών των δικαιωμάτων, σε Ρωσία και άλλες Ευρωπαϊκές χώρες είναι:

- Παραβίαση ελευθερίας της έκφρασης.
- Παραβίαση ελευθερίας λατρείας ή θρησκευτικής ελευθερίας.
- Βιασμοί και σεξουαλική κακοποίηση.

Σε αυτό το έργο, στόχος μας είναι η συνειδητοποίηση ότι όλα αυτά τα προβλήματα αποτελούν μέρος της ζωής μας και ότι η ποιοτική εκπαίδευση για την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη είναι απαραίτητη για να περιοριστούν αυτές οι τραγωδίες.

03

Σtereότυπα

Επισκόπηση

- Τι είναι τα στερεότυπα;
- Στερεότυπα στην παιδική και εφηβική λογοτεχνία.
- Πολιτισμικά στερεότυπα και ρατσισμός.

Τι είναι τα στερεότυπα;

Τα στερεότυπα είναι η απλή αντίληψη για ένα ή περισσότερα άτομα, με σκοπό την αιτιολόγηση μιας συγκεκριμένης συμπεριφοράς ως προς συγκεκριμένη κατηγορία ανθρώπων.

Ο όρος συχνά χρησιμοποιείται με αρνητική έννοια και τα στερεότυπα θεωρούνται παράλογες πεποιθήσεις που περιορίζουν τη δημιουργικότητα και που μπορούν να αλλάξουν μόνο με **προσωπική λογική** πάνω στο θέμα.

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ:

Αρχικά, το στερεότυπο ήταν αντίγραφο από καλούπι μολύβδου, που χρησιμοποιούνταν στην εκτύπωση, αντί για το πρωτότυπο. Η χρήση αυτή οδήγησε στη μεταφορική έννοια μιας ομάδας προκαθορισμένων ιδεών που μεταφέρονταν από το ένα μέρος στο άλλο χωρίς κόπο.

Στερεότυπα στην παιδική και εφηβική λογοτεχνία.

Μία από τις σημαντικότερες πηγές στερεότυπων για τα παιδιά είναι η παιδική και η εφηβική λογοτεχνία. Όλοι ξέρουμε τα βασικά στερεότυπα, που εμφανίζονται συνήθως ως πρωταγωνιστές ή ανταγωνιστές, ή, όπως πολύ συχνά λέμε, οι καλοί και οι κακοί.

Με την πάροδο του χρόνου, οι έννοιες του κακού, της μάγισσας, της πριγκίπισσας και του ήρωα, σταδιακά άλλαξαν, και μαζί τους άλλαξαν και τα στερεότυπα.

Στη διάρκεια του Μεσαίωνα, ο αρχετυπικός κακός ήταν η κακιά μάγισσα, που μπορούσε να καταστρέψει τα πάντα στο διάβα της.

Μετά την πρώτη βιομηχανική επανάσταση, η μάγισσα αντικαταστάθηκε από πιο κατάλληλους χαρακτήρες, όπως τον κακό πειρατή ή τους ληστές.

Οι ιστορίες εξελίχθηκαν από τους κακούς του παρελθόντος σε κακούς με πιο καθημερινό χαρακτήρα, όπως το δάσκαλο ή τον εκφοβισμό εντός ή εκτός της τάξης. Οι ιστορίες ενσωματώθηκαν στην πραγματική ζωή.

Πολιτισμικά στερεότυπα και ρατσισμός.

Τα **πολιτισμικά στερεότυπα** συνδέονται στενά με τον **ρατσισμό**. Για να κατανοήσουμε τη σύνδεση, πρέπει να μάθουμε τι είναι αυτές οι δύο έννοιες.

Ο **ρατσισμός** είναι η επιστημονικά λανθασμένη άποψη ότι ομάδες ανθρώπων κατέχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά συμπεριφοράς, που αντιστοιχούν στην εξωτερική εμφάνιση και μπορούν να διακριθούν με βάση την υπεροχή μίας φυλής έναντι μίας άλλης. Επίσης, μπορεί να σημαίνει προκατάληψη, διάκριση ή ανταγωνισμό προς άλλα άτομα, επειδή ανήκουν σε διαφορετική **φυλή** ή **εθνικότητα**.

Όταν ένα **κοινωνικό στερεότυπο** είναι αρνητικό, συνήθως εμπεριέχει ένα ιδιαίτερα ρατσιστικό στοιχείο. Για παράδειγμα, τα φυλετικά στερεότυπα προέρχονται από την πεποίθηση ότι κάποιος προσδιορίζεται με βάση ορισμένα χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβανομένης της συμπεριφοράς, σύμφωνα με τη φυλετική ομάδα στην οποία εντάσσεται. Η ιδέα ότι η συμμετοχή σε μια ομάδα προσδιορίζει έμφυτες ιδιότητες ονομάζεται **ουσιοκρατία**.

Πώς μπορούμε να διαλύσουμε τα στερεότυπα;

Για να σπάσουμε τα στερεότυπα, πρέπει αρχικά να γνωρίζουμε την προέλευσή τους, όπως εξηγήσαμε στην προηγούμενη ενότητα.

Κάθε τομέας μπορεί να αποτελέσει μια καλή αρχή για να αποφύγουμε τα στερεότυπα και να διδάξουμε στους νέους να είναι πιο ανεκτικοί. Ωστόσο, οι καλύτεροι χώροι για να κάνουμε αυτές τις αλλαγές είναι στον πυρήνα της οικογένειας και στα σχολεία.

Οι καθηγητές δεν πρέπει να χρησιμοποιούν προκαταλήψεις για να εξηγήσουν ορισμένα είδη συμπεριφορών. Αυτός είναι ένας καλός τρόπος εξάλειψης διαφορετικών στερεότυπων, όπως είναι για παράδειγμα τα **στερεότυπα φύλου**. Αντί να ταυτίζουμε συνέχεια τα αγόρια με το μπλε χρώμα και τα κορίτσια με το ροζ, πρέπει να διδάσκουμε ότι αυτού του είδους ο διαχωρισμός περισσότερο βλάπτει παρά ωφελεί.

Επίσης, υπάρχουν πολλά **στερεότυπα για τους εφήβους**. Έπειτα από την πανδημία της νόσου Covid, η θέση των εφήβων έχει γενικευθεί πολλές φορές: ανεύθυνοι, ανώριμοι, ακόμη και ασεβείς.

Εκτός από αυτό το παράδειγμα γενίκευσης για τους εφήβους, υπάρχει και η αντίθετη περίπτωση. Τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις των εφήβων είναι ένας παράγοντας κινδύνου για τη διαμόρφωση της ταυτότητας, που είναι ο βασικός σκοπός σε αυτό το στάδιο. Γι' αυτό είναι σημαντική η σωστή εκπαίδευση, ώστε να αποφευχθεί αυτός ο κίνδυνος.

Κυριότερα σημεία της ενότητας

Πολιτισμική πολυμορφία και ταυτότητες

Η πολιτισμική πολυμορφία είναι θεμελιώδης για την κατανόηση της σημερινής κοινωνίας.

Ανθρώπινα δικαιώματα

Ο σεβασμός και η ανοχή που παρέχουν τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι βασικά στοιχεία στη διαμόρφωση των αυριανών ενήλικων πολιτών.

Σtereότυπα

Πρέπει να εξαλείψουμε τις κακές προκαταλήψεις ανάμεσά μας, ώστε να χτίσουμε μια καλύτερη κοινωνία.

Πώς μπορούμε να διαλύσουμε τα στερεότυπα;

Απλώς πρέπει να έχουμε συνείδηση των προκαταλήψεών μας και να μαθαίνουμε από αυτές. Το μυαλό είναι σαν ένα αλεξίπτωτο, λειτουργεί μόνο όταν είναι ανοιχτό.

Γλωσσάρι

ΟΡΟΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ
Αγωγή του πολίτη	Η αγωγή του πολίτη ορίζεται ως η εκπαίδευση των παιδιών, από προσχολική ηλικία, ώστε να γίνουν συνειδητοποιημένοι και φωτισμένοι πολίτες που συμμετέχουν στις αποφάσεις που αφορούν την κοινωνία.
Πολιτισμική πολυμορφία	Η πολιτισμική πολυμορφία είναι η ύπαρξη ποικιλίας πολιτισμικών ομάδων μέσα στην κοινωνία.
Πολιτισμικά στερεότυπα	Είναι κοινές πεποιθήσεις σχετικά με τα χαρακτηριστικά της ομάδας-στόχος και, την ίδια στιγμή, λειτουργούν ως κοινωνικές απαιτήσεις.
Εθνικότητα	Η κατάσταση του ανήκειν σε μία κοινωνική ομάδα με κοινή εθνική ή πολιτισμική παράδοση.
Σtereότυπα φύλου	Είναι η γενικευμένη άποψη ή προκατάληψη σχετικά με τις ιδιότητες ή τα χαρακτηριστικά που έχουν ή πρέπει να έχουν οι γυναίκες και οι άνδρες ή οι ρόλοι που εκτελούν ή πρέπει να εκτελούν.
Παγκόσμιος παρεμβατισμός	Η παρέμβαση ορίζεται ως μια πράξη απειλής που δεν είναι ευπρόσδεκτη από τον αποδέκτη της.
Ανθρώπινα δικαιώματα	Τα βασικά δικαιώματα και οι ελευθερίες που έχει κάθε άνθρωπος στον κόσμο, από τη γέννηση μέχρι τον θάνατό του.

Γλωσσάρι

ΟΡΟΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ
Ταυτότητα	Οι αξίες, οι πεποιθήσεις, η προσωπικότητα, η εμφάνιση ή/και οι εκφράσεις ενός ατόμου ή μιας ομάδας.
Πολυπολιτισμικότητα	Η παρουσία ή η υποστήριξη διαφορετικών πολιτισμικών ή εθνοτικών ομάδων μέσα στην κοινωνία.
Ρατσισμός	Η πεποίθηση ότι διαφορετικές φυλές κατέχουν ξεχωριστά χαρακτηριστικά, ικανότητες ή ιδιότητες, ειδικά με σκοπό τη διάκρισή τους ως κατώτερες ή ανώτερες από τις άλλες.
Ευαισθητοποίηση	Η διαδικασία πληροφόρησης και εκπαίδευσης των ανθρώπων σχετικά με ένα θέμα ή πρόβλημα, με σκοπό να επηρεάσει τις αντιλήψεις, τη συμπεριφορά και τις πεποιθήσεις τους, για την επίτευξη ενός καθορισμένου σκοπού ή στόχου.
Σεβασμός	Το αίσθημα μεγάλου θαυμασμού για κάποιον ή κάτι λόγω των ικανοτήτων, των αξιών ή των επιτευγμάτων του.
Διαχωρισμός	Η απομόνωση μιας φυλής, τάξης ή εθνοτικής ομάδας, που επιτυγχάνεται μέσα από αναγκαστική ή εθελοντική διαμονή σε περιορισμένη ζώνη, με φραγμούς στις κοινωνικές συναναστροφές, διαχωρισμό εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων ή άλλα μεροληπτικά μέσα.

Γλωσσάρι

ΟΡΟΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ
Διαμόρφωση συμπεριφορών	Η χρήση ενθάρρυνσης διαδοχικών προσεγγίσεων για μια επιθυμητή συμπεριφορά.
Σtereότυπα	Τα στερεότυπα είναι η απλή αντίληψη για ένα ή περισσότερα άτομα, με σκοπό την αιτιολόγηση μιας συγκεκριμένης συμπεριφοράς ως προς συγκεκριμένη κατηγορία ανθρώπων.

Βιβλιογραφία

Amowitz LL, Kim G, Reis C, Asher JL, Iacopino V. Human Rights Abuses and Concerns About Women's Health and Human Rights in Southern Iraq. JAMA. 2004;291(12):1471–1479.

Tajfel, Henri (1982). Social Identity and Intergroup Relations. Ηνωμένες Πολιτείες: Cambridge University Press.

<https://www.brighthorizons.com/family-resources/encouraging-children-to-value-diversity>

<https://web.archive.org/web/20150522015522/http://webs.ono.com/libroteca/simbolocuento.htm>

https://greatergood.berkeley.edu/article/item/how_to_beat_stereotypes_by_seeing_people_as_individuals

<https://www.jyu.fi/viesti/verkkotuotanto/kp/vf/jaakko.shtml>

Πρακτικές συστάσεις

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώσεις

- Γιατί η πολιτισμική πολυμορφία είναι σημαντική για την κοινωνία μας, ειδικά για τα παιδιά και τις μελλοντικές γενιές
- Η σημασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και οι συνέπειες της καταπάτησής τους
- Πώς μπορούμε να διαλύσουμε τα στερεότυπα και οι αρνητικές επιπτώσεις της χρήσης τους

Δεξιότητες

- Πώς δρούμε όταν εμφανίζεται το φαινόμενο του ρατσισμού ή άλλο είδος διάκρισης σε μια περίπτωση
- Πώς να είμαστε ευαίσθητοι απέναντι σε διαφορετικές πολιτισμικές ταυτότητες

Στάση ζωής

- Να έχουμε κατανόηση απέναντι στα διαφορετικά πολιτισμικά υπόβαθρα

Σχέδια μαθημάτων

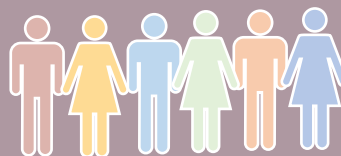
01

Πολιτισμική
πολυμορφία και
ταυτότητες

02

Ανθρώπινα
δικαιώματα

03

Σtereότυπα

Σχέδιο μαθήματος 1

Πολιτισμική πολυμορφία, ταυτότητες, στερεότυπα και διάλυση προκαταλήψεων. Ανθρώπινα δικαιώματα.

Αιτίες

Πολιτισμική πολυμορφία και ταυτότητες.

Διάρκεια: 90 λεπτά

Στόχος	Να κατανοήσουν οι μαθητές τις συγκεκριμένες αιτίες της πολιτισμικής πολυμορφίας και των ταυτοτήτων, πώς οι αιτίες αυτές αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και πώς μπορούν να αυτο-ενισχυθούν.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη, με φυσική ή εικονική παρουσία • Ίντερνετ • Πίνακας ή άλλο μέσο γραφής ορατό σε όλους
Εργαλεία/Υλικό	• PPT
Κύρια δραστηριότητα	Δραστηριότητα 1 – Θεωρητικό υπόβαθρο: Οι ενήλικες χωρίζονται σε ομάδες και τους εξηγείται το πραγματικό σενάριο της επόμενης διαφάνειας. Με αυτό ως κίνητρο, αναλογίζονται πώς η πολυμορφία πολιτισμών και ταυτότητας αποτελεί κομμάτι της ζωής μας. Δραστηριότητα 2 – Ομαδική άσκηση: Οι ενήλικες συζητούν μεταξύ τους πόσο ωφέλιμη είναι η πολιτισμική πολυμορφία και πώς υπάρχει στην τάξη, π.χ. διαφορετικοί πολιτισμοί στην τάξη, διαφορετικές ταυτότητες φύλου και άλλες ταυτότητες. Έπειτα, μοιράζονται τις πληροφορίες και τα δικά τους συμπεράσματα με την υπόλοιπη τάξη. Μόλις καταγραφούν όλες οι ιδέες στον πίνακα, αποτυπώνονται οι τελικές σκέψεις πάνω στο θέμα και το μάθημα τελειώνει.
Διαπιστώσεις	Οι διαπιστώσεις επικεντρώνονται στο πώς η πολυμορφία πολιτισμών και ταυτοτήτων αποτελεί κομμάτι της κοινωνίας μας και ότι πρέπει να μάθουμε από τους διαφορετικούς πολιτισμούς για να βελτιώσουμε τον δικό μας. Πιστεύετε ότι η πολιτισμική πολυμορφία είναι σημαντική στις μέρες μας; Πόσες ταυτότητες γνωρίζετε;

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 1

Πολιτισμική πολυμορφία, ταυτότητες, στερεότυπα και διάλυση προκαταλήψεων. Ανθρώπινα δικαιώματα.

Πολιτισμική πολυμορφία και ταυτότητα

Η περίπτωση της Sephora

Διάρκεια: 30 λεπτά

Στόχος	Ο στόχος αυτού του αληθινού παραδείγματος είναι να κατανοήσουν οι μαθητές τους συγκεκριμένους λόγους της πολιτισμικής πολυμορφίας και των ταυτοτήτων, πώς οι αιτίες αυτές αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και πώς μπορούν να αυτο-ενισχυθούν.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Ας χρησιμοποιήσουμε ως μελέτη περίπτωσης μια έρευνα που διεξήγαγε η Top Technology Trends για μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σύμφωνα με την οποία το brand της Sephora βελτιώνει την ποιότητα ζωής και την παραγωγικότητα, έχοντας μια πολύ ανομοιογενή ομάδα ως προς τον πολιτισμό και την ταυτότητα. Ίσως αυτό σημαίνει ότι θα ήταν καλό να διευρύνετε την ποικιλία της ομάδας σας. Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα, οι ομάδες με ποικιλομορφία ως προς το φύλο λαμβάνουν καλύτερες επιχειρηματικές αποφάσεις σε ποσοστό 73%, σε σύγκριση με το 58% των ομάδων μόνο με άνδρες. Οι ομάδες με ποικιλία ηλικιών και μελών, που βρίσκονται σε πολλά διαφορετικά μέρη, λαμβάνουν καλύτερες επιχειρηματικές αποφάσεις σε ποσοστό 87%. Η Sephora είναι ένα brand που φαίνεται να το έχει καταλάβει αυτό. Η μέθοδοι πρόσληψης και προώθησης της Sephora ξεχωρίζουν, λόγω της εστίασης στις δυνατότητες του ατόμου, παρά σε συγκεκριμένα απαιτούμενα προσόντα. Η ποικιλομορφία της Sephora έχει καλλιεργήσει ένα περιβάλλον στο οποίο όλοι οι εργαζόμενοι νιώθουν άνετα να εκφραστούν και ότι αναγνωρίζεται η αξία τους σε συσκέψεις.
Σύνδεση με το θέμα	Αυτό το πραγματικό σενάριο αποτελεί παράδειγμα του πώς η ποικιλομορφία αποτελεί πάντα μια υπέροχη επιλογή για τη βελτίωση του περιβάλλοντος, του ατόμου, αλλά και των συλλογικών ευκαιριών των ομάδων σε σημαντικές εταιρείες οποιουδήποτε τομέα.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	• Πώς πιστεύετε ότι η πολιτισμική πολυμορφία μπορεί να βοηθήσει σε ένα περιβάλλον τάξης; • Πιστεύετε ότι η πολιτισμική πολυμορφία είναι ωφέλιμη στην κοινωνία μας;
Παραπομπές	https://www.softwareadvice.com/resources/hr-challenges-diversity/

Σχέδιο μαθήματος 2

Ανθρώπινα δικαιώματα

Αιτίες

Ανθρώπινα δικαιώματα

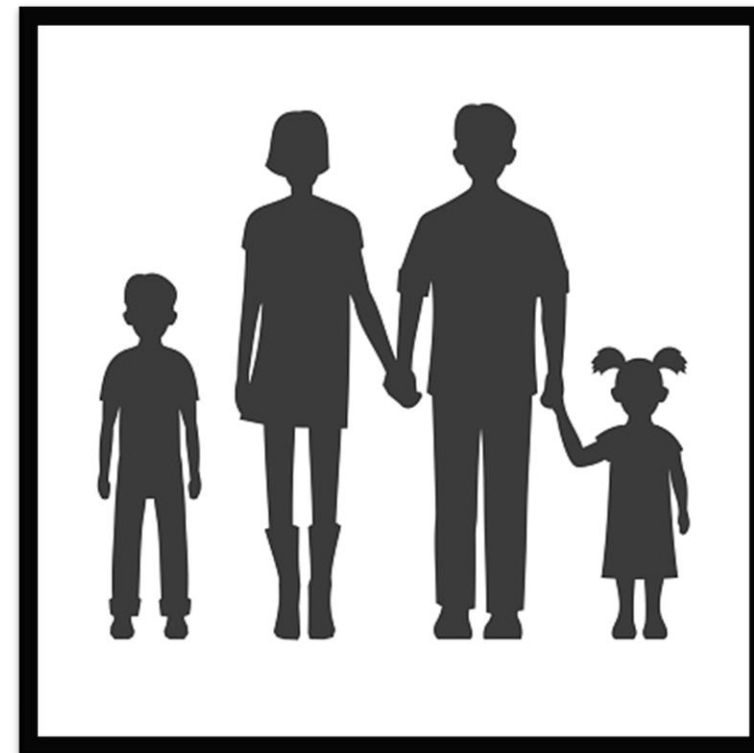
Διάρκεια: 90 λεπτά

Στόχος	Να κατανοήσουν οι μαθητές τους συγκεκριμένους λόγους των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, πώς οι αιτίες αυτές αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και πώς μπορούν να αυτο-ενισχυθούν.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/ Εξοπλισμός	• Τάξη, με φυσική ή εικονική παρουσία • Ίντερνετ • Πίνακας ή άλλο μέσο γραφής ορατό σε όλους
Εργαλεία/ Υλικό	• PPT
Κύρια δραστηριότητα	Δραστηριότητα 1 – Θεωρητικό υπόβαθρο: Οι ενήλικες χωρίζονται σε ομάδες και τους εξηγείται το πραγματικό σενάριο της επόμενης διαφάνειας. Με αυτό ως κίνητρο, αναλογίζονται πώς τα ανθρώπινα δικαιώματα και η καταπάτησή τους αποτελούν κομμάτι της ζωής μας. Δραστηριότητα 2 – Ομαδική άσκηση: Οι ενήλικες συζητούν μεταξύ τους πόσο ωφέλιμα είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα για αυτούς και πώς είναι παρόντα στην τάξη. Για παράδειγμα, συζητούν για τις διαφορετικές καταπατήσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην ιστορία, αν γνωρίζουν τα δικά τους δικαιώματα, κ.λπ. Έπειτα, μοιράζονται τις πληροφορίες και τα δικά τους συμπεράσματα με την υπόλοιπη τάξη. Μόλις καταγραφούν όλες οι ιδέες στον πίνακα, αποτυπώνονται οι τελικές σκέψεις πάνω στο θέμα και το μάθημα τελειώνει.
Διαπιστώσεις	Οι διαπιστώσεις επικεντρώνονται στο πώς τα ανθρώπινα δικαιώματα και η καταπάτησή τους αποτελούν κομμάτι της κοινωνίας μας και ότι πρέπει να μάθουμε από τους διαφορετικούς πολιτισμούς για να βελτιώσουμε τον δικό μας. Πόσες καταπατήσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων γνωρίζετε; Τι προτείνετε για την αποτροπή αυτών των καταπατήσεων;

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 2

Ανθρώπινα δικαιώματα	
Κοινωνικά δικαιώματα	
Η περίπτωση Graham Gaskin	
Διάρκεια: 90 λεπτά	
Στόχος	Σε αυτό το πραγματικό σενάριο, στόχος είναι η παρουσίαση της σημασίας της οικογένειας και των δικαιωμάτων των παιδιών, καθώς και η σημασία της διαφύλαξης αυτών των δικαιωμάτων, μέσα από μια αληθινή περίπτωση.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές.
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Ένας έφηβος, ο Graham Gaskin, κακοποιούνταν συστηματικά κατά την παραμονή του σε δημόσια ιδρύματα και ανάδοχες οικογένειες. Ζήτησε πρόσβαση στα αρχεία κοινωνικής πρόνοιας από τον Δήμο του Λίβερπουλ. Το δημοτικό συμβούλιο αρνήθηκε να του παράσχει πρόσβαση σε όλα τα έγγραφα που τον αφορούσαν. Ο Graham Gaskin προσπάθησε μέσω της δικαστικής οδού να υποχρεώσει τον Δήμο να του επιτρέψει την πρόσβαση, αλλά τα δικαστήρια τάχθηκαν με την πλευρά του Δήμου. Ως αποτέλεσμα, κατέθεσε αγωγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, υπήρξε παραβίαση των δικαιωμάτων του Graham Gaskin. Το Δικαστήριο απεφάνθη ότι έπρεπε να εξετάσει τα έγγραφα κοινωνικής πρόνοιας που τον αφορούσαν, ώστε να κατανοήσει το παρελθόν του και τη φροντίδα κατά την επίβλεψη του κράτους. Λόγω της αγωγής του Graham Gaskin, για την οποία το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο εξέδωσε απόφαση το 1989, πλέον τα άτομα υπό την επίβλεψη του κράτους ή σε επαφή με τη δημόσια κοινωνική μέριμνα μπορούν πιο εύκολα να δουν υλικό σχετικό με αυτά. Οι Δήμοι πρέπει πλέον να διατηρούν τα έγγραφα που σχετίζονται με ευάλωτα παιδιά για περίοδο 75 ετών.
Σύνδεση με το θέμα	Η περίπτωση είναι πολύ χρήσιμη, καθώς οι μαθητές και οι ίδιοι οι καθηγητές συνειδητοποιούν ότι δεν έχουν όλοι τα ίδια δικαιώματα και ότι πρέπει να καταβάλουμε προσπάθεια για έναν πιο ισότιμο κόσμο.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	• Πιστεύετε ότι όλα τα παιδιά έχουν ίσα δικαιώματα; • Καταλαβαίνετε ότι, λόγω πολιτισμικών διαφορών, τα δικαιώματα αυτά καταπατούνται;
Παραπομπές	https://www.equalityhumanrights.com/en/secondary-education-resources/useful-information/human-rights-case-studies

Σχέδιο μαθήματος 3

Σtereότυπα

Αιτίες στερεότυπων

Διάλυση στερεότυπων

Διάρκεια: 90 λεπτά

Στόχος	Να κατανοήσουν οι ενήλικες τους συγκεκριμένους λόγους και τις αιτίες των στερεότυπων, πώς οι αιτίες αυτές αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και πώς μπορούν να αυτο-ενισχυθούν.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη, με φυσική ή εικονική παρουσία • Ίντερνετ • Πίνακας ή άλλο μέσο γραφής ορατό σε όλους
Εργαλεία/Υλικό	• PPT
Κύρια δραστηριότητα	Οι ενήλικες χωρίζονται σε ομάδες και τους εξηγείται το πραγματικό σενάριο της επόμενης διαφάνειας. Με αυτό ως κίνητρο, αναλογίζονται πώς τα στερεότυπα αποτελούν κομμάτι της ζωής μας. Έπειτα, οι ενήλικες συζητούν μεταξύ τους πόσο επηρεάζουν τα στερεότυπα τη ζωή μας και πώς υπάρχουν στην τάξη. Για παράδειγμα, τι στερεότυπα έχουν για τους συμμαθητές τους, αν έχουν προκρίνει ή κατατάξει κάποιον καθηγητή σε συγκεκριμένη κατηγορία, π.χ. σε σχέση με το μάθημα που διδάσκουν, και αν ναι, κατά πόσο αυτό οφείλεται σε στερεότυπα. Έπειτα, μοιράζονται τις πληροφορίες και τα δικά τους συμπεράσματα με την υπόλοιπη τάξη. Μόλις καταγραφούν όλες οι ιδέες στον πίνακα, αποτυπώνονται οι τελικές σκέψεις πάνω στο θέμα και το μάθημα τελειώνει.
Διαπιστώσεις	Οι διαπιστώσεις επικεντρώνονται στο πώς τα στερεότυπα αποτελούν κομμάτι της κοινωνίας μας και ότι πρέπει να μάθουμε από τους διαφορετικούς πολιτισμούς για να βελτιώσουμε τον δικό μας. Είναι τα στερεότυπα μέρος της καθημερινότητάς μας; Τι προτείνετε για τη διάλυση των στερεότυπων;

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 3

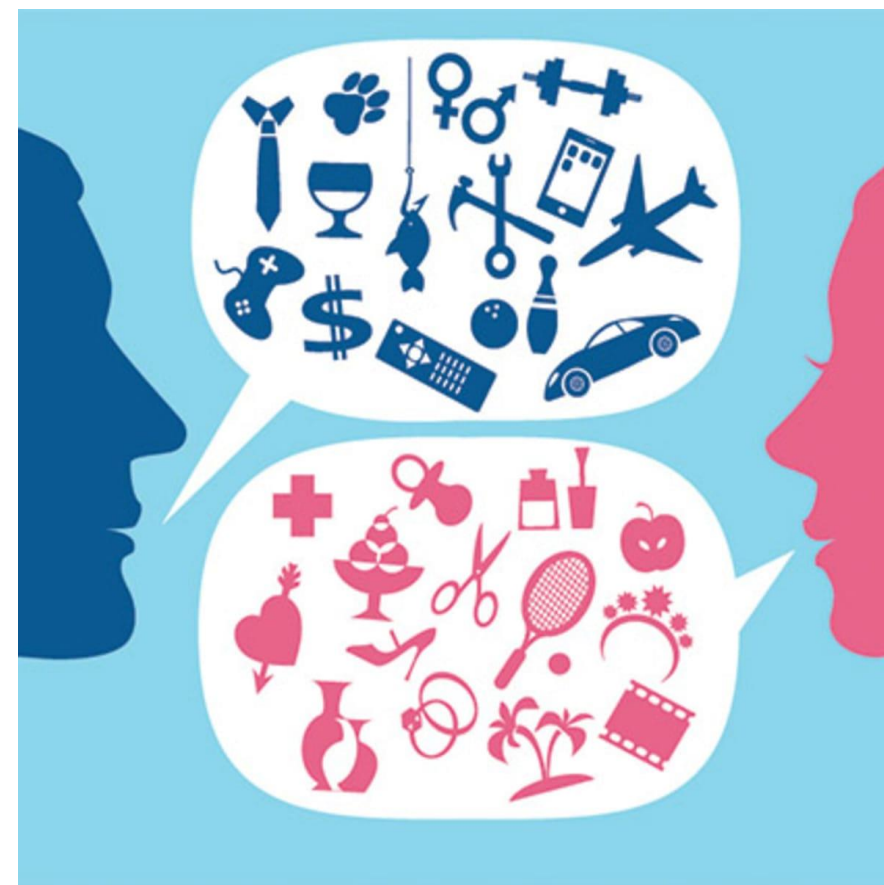
Σtereότυπα

Σtereότυπα

Περίπτωση στερεότυπων φύλου

Διάρκεια: 90 λεπτά

Στόχος	Στόχος αυτής της μελέτης περίπτωσης είναι να συνειδητοποιήσουν οι ενήλικες πόσο πολύ υπόκεινται σε ισχυρά στερεότυπα και τι μπορούν να κάνουν για να τα καταρρίψουν.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Ας δούμε τα στερεότυπα σχετικά με τους ρόλους των φύλων με την περίπτωση ενός εξάχρονου κοριτσιού στις ΗΠΑ. Μια μητέρα δημοσίευσε την περίπτωση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με σκοπό την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις γυναίκες στις επιστήμες. Η εν λόγω γυναίκα σχολίασε ότι την εξέπληξε το γεγονός πως η μικρή κόρη της διδάσκεται για σημαντικούς και καταξιωμένους ανθρώπους στον χώρο της επιστήμης, μέσω παραδειγμάτων ανδρών, όπως ο Άλμπερτ Αϊνσταϊν, ο Νίκολα Τέσλα, ο Στιβ Τζομπς και ο Νεύτωνας. Ανάμεσά τους δεν υπήρχε ούτε μία γυναίκα. Καθώς η μητέρα δεν ήθελε η κόρη της να έχει αυτήν την εντύπωση για τους ρόλους των φύλων, ειδικά σε τόσο μικρή ηλικία, αποφάσισε να δημοσιεύσει αυτήν την ιστορία στο Twitter, ώστε όλοι να μπορέσουν να συνεισφέρουν, αναφέροντας ένα όνομα γυναίκας επιστήμονα. Τελικά, η δημοσίευση οδήγησε σε ευαισθητοποίηση σχετικά με τους ρόλους των φύλων και τα στερεότυπα και, φυσικά, σε περισσότερη γνώση σχετικά με την κοινωνία μας, για την μητέρα και την κόρη.
Σύνδεση με το θέμα	Η περίπτωση δείχνει πώς τα στερεότυπα είναι μέρος της καθημερινότητάς μας και πώς με λίγη προσπάθεια σε ατομικό επίπεδο, πολλοί άνθρωποι μπορούν να μάθουν για αυτά.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	- Πιστεύετε ότι επιβεβαιώνετε πολλά στερεότυπα; - Ποια πιστεύετε ότι είναι τα πιο γνωστά στερεότυπα στην κοινωνία μας;
Παραπομπές	https://www.lettoysbetoys.org.uk/resources/raising-the-issue-of-stereotypes-in-school-case-study/

Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και ασφάλεια στο διαδίκτυο

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Επισκόπηση

Βιομηχανία μέσων ενημέρωσης

- Η εξέλιξη των μέσων μαζικής ενημέρωσης
- Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των νέων μέσων ενημέρωσης

Γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης

- Ορισμός των γνώσεων σε θέματα πληροφόρησης και η σημασία τους.
- Η διαταραχή της πληροφόρησης και τα είδη ψευδών ειδήσεων.

- Η έννοια των καλών τρόπων συμπεριφοράς στο διαδίκτυο (netiquette) και η σημασία τους
- Συμβουλές καλής συμπεριφοράς στο διαδίκτυο

Καλοί τρόποι συμπεριφοράς στο διαδίκτυο (netiquette)

- Η έννοια του ψηφιακού αποτυπώματος και ο διαχωρισμός του σε ενεργητικό και παθητικό
- Συμβουλές διατήρησης καλού ψηφιακού αποτυπώματος

Ψηφιακό αποτύπωμα

Θέματα

01

Βιομηχανία μέσων ενημέρωσης

Η εξέλιξη της βιομηχανίας
των μέσων ενημέρωσης.

02

Γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης

Ορισμός και σημασία των
γνώσεων σε θέματα
πληροφόρησης και η
διαταραχή της
πληροφόρησης στη ζωή
μας.

03

Καλοί τρόποι συμπεριφοράς στο διαδίκτυο (netiquette)

Η σημασία των καλών
τρόπων συμπεριφοράς στη
ζωή μας και τρόποι
καθημερινής διατήρησής
τους.

04

Ψηφιακό αποτύπωμα

Ορισμός ψηφιακού
αποτυπώματος, είδη και
σύνδεση με τα cookie.

01

Βιομηχανία μέσων ενημέρωσης

Επισκόπηση

- ❑ Το ρητό του Σωκράτη «Εν οίδα ότι ουδέν οίδα» αποκαλύπτει πόσο πολύτιμη και απεριόριστη είναι η γνώση. Μέχρι και σήμερα, οι άνθρωποι προσπαθούν να μαθαίνουν νέα πράγματα και να ενημερώνονται για τις διεθνείς εξελίξεις. Στο πέρασμα των χρόνων, τα μέσα ενημέρωσης εξελίχθηκαν και προσαρμόστηκαν στις νέες πραγματικότητες και ανάγκες της κοινωνίας.
- ❑ Σε αυτήν την ενότητα, θα δώσουμε τον ορισμό της βιομηχανίας των μέσων ενημέρωσης, θα εξηγήσουμε την εξέλιξή της και θα παραθέσουμε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των νέων μέσων στην κοινωνία.

Βιομηχανία μέσων ενημέρωσης

Τι είναι τα μέσα ενημέρωσης;

?

Μέσα ενημέρωσης είναι επικοινωνία με σκοπό τη **διάδοση πληροφοριών από μία ή περισσότερες πηγές** στο κοινό-στόχο. Τα μέσα ενημέρωσης που στοχεύουν στο ευρύ κοινό λέγονται **μέσα μαζικής ενημέρωσης**. Αποτελούν κύρια πηγή πληροφόρησης για την κοινωνία και **εξελισσονται** με την πάροδο των χρόνων σύμφωνα με τις ανάγκες της κοινωνίας και τις νέες πραγματικότητες.

?

Παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης

Τα παραδοσιακά μέσα **αποτελούν ένα από τα παλαιότερα είδη** και το κύριο χαρακτηριστικό τους είναι ότι οι ειδήσεις και οι πληροφορίες παρέχονται στο κοινό-στόχο **χωρίς τη χρήση του διαδικτύου**.

Για παράδειγμα:

- Βιβλία
- Ραδιόφωνο
- Τηλεόραση
- Εφημερίδες
- Περιοδικά

Βιομηχανία μέσων ενημέρωσης

Η εξέλιξη των παραδοσιακών μέσων ενημέρωσης στα νέα μέσα

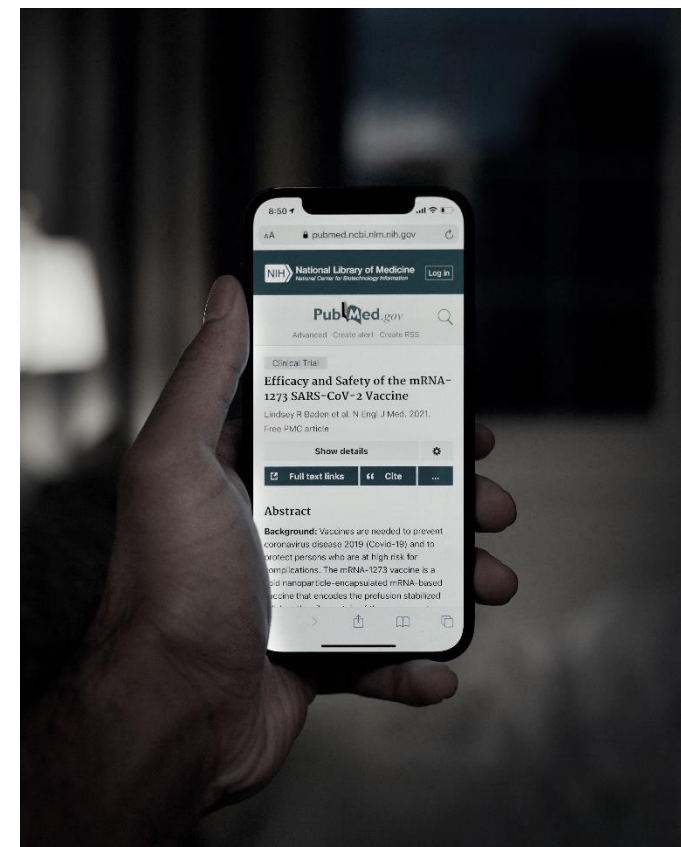

Νέα μέσα ενημέρωσης

Καθώς το **διαδίκτυο** έχει αποκτήσει σημαντικό ρόλο στη ζωή μας, **έχει αντικαταστήσει όλα τα είδη παραδοσιακών μέσων**, λόγω της γρηγορότερης και ευκολότερης μετάδοσης των ειδήσεων. Με την είσοδο του διαδικτύου στη ζωή μας (τη δεκαετία του 1960), ξεκίνησε η **εποχή των νέων μέσων***, η οποία αποτελεί κυρίως μια **νέα αντίληψη** του τρόπου με τον οποίο λειτουργούν τα υπάρχοντα μέσα.

Για παράδειγμα:

- Ηλεκτρονικά βιβλία
- Διαδικτυακό ραδιόφωνο
- Τηλεόραση μέσω streaming
- Διαδικτυακές εφημερίδες
- Διαδικτυακά περιοδικά

Βιομηχανία μέσων ενημέρωσης

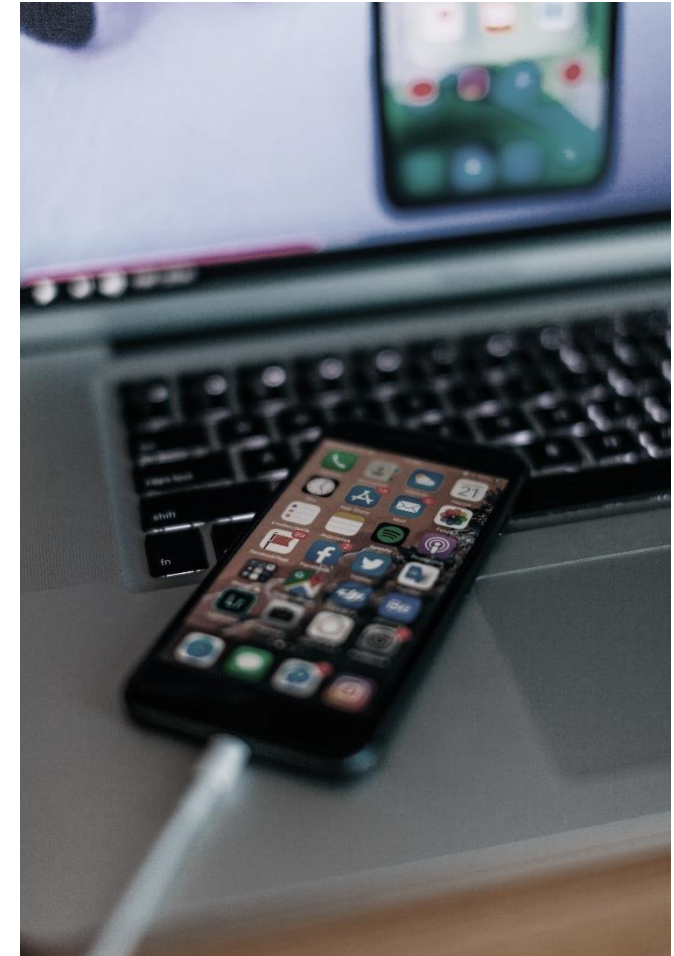
Η εξέλιξη των παραδοσιακών μέσων ενημέρωσης στα νέα μέσα

Νέα μέσα ενημέρωσης

Εκτός από την «ψηφιοποίηση» των παραδοσιακών μέσων ενημέρωσης, υπάρχουν και άλλα μέσα που μπορούν να χαρακτηριστούν ως νέα, όπως τα **μέσα κοινωνικής δικτύωσης***. Υπάρχουν ιστότοποι ή εφαρμογές που διευκολύνουν την κοινοποίηση ιδεών, σκέψεων, βίντεο και φωτογραφιών μέσα από ψηφιακά περιβάλλοντα. Είναι τόσο διαδεδομένα στις μέρες μας, που ορισμένα έχουν και συγκεκριμένη **ομάδα-στόχο** ή/και **σκοπό**.

Για παράδειγμα:

- Facebook – για κοινωνική δικτύωση γενικά
- Instagram – για κοινοποίηση φωτογραφιών
- Twitter – για πολιτικές απόψεις και κοινοποίηση ειδήσεων
- LinkedIn – για αιτήσεις και κενές θέσεις εργασίας
- YouTube – για βίντεο και οδηγούς εκμάθησης
- TikTok – για σύντομα βίντεο

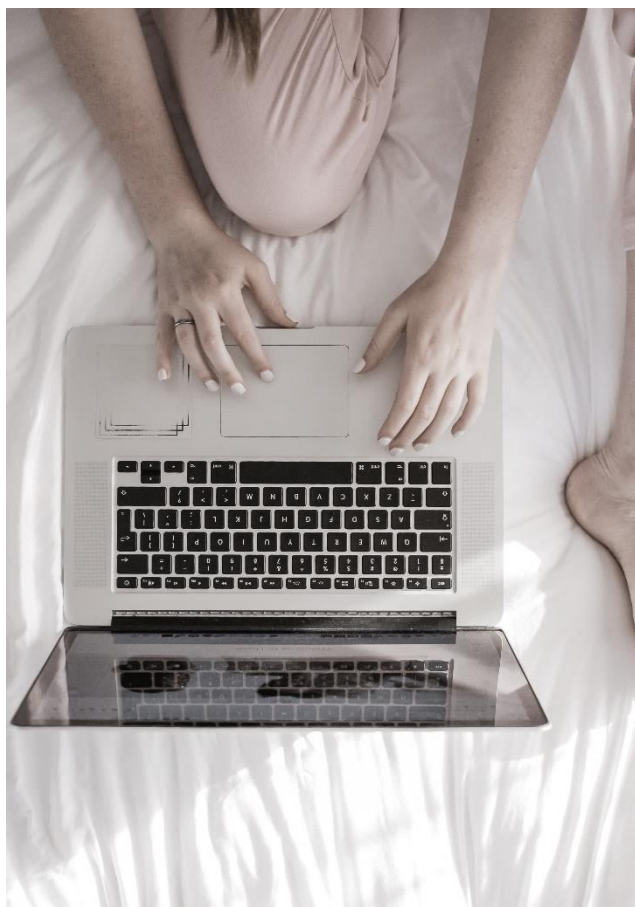

Βιομηχανία μέσων ενημέρωσης

Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των νέων μέσων ενημέρωσης;

Πλεονεκτήματα

- Ευκολότερη και γρηγορότερη επικοινωνία και πληροφόρηση.
- Άμεση ενημέρωση για εξελίξεις, ανεξάρτητα από τον τόπο του συμβάντος.
- Ευκολότερη προώθηση ευγενών σκοπών και ακτιβισμού.
- Ευαισθητοποίηση για κάθε είδους ζήτημα.
- Ύπαρξη περισσότερων επιλογών με ένα μόνο κλικ.
- Δυνατότητα ειδήσεων σε κάθε γλώσσα.

Μειονεκτήματα

- Κίνδυνος ανάγνωσης ψευδών ειδήσεων (περισσότερες πληροφορίες στο θέμα 2).
- Βομβαρδισμός ειδήσεων, εξαιτίας της ποικιλίας πηγών.
- **Ρητορική μίσους*** και **κυβερνοεκφοβισμός***
- Αιτία απόσπασης προσοχής και έλλειψης συγκέντρωσης
- Εμφάνιση τεμπελιάς ή/και εθισμού

Βιομηχανία μέσων ενημέρωσης

Συμπέρασμα

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης έχουν εξελιχθεί και προσαρμόσκει στις νέες πραγματικότητες που ζούμε, στις οποίες σημαντικό ρόλο παίζει το διαδίκτυο. Οι διαδικτυακές εφημερίδες και τα περιοδικά, τα ηλεκτρονικά βιβλία και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι κάποιοι τρόποι άμεσης ενημέρωσης. Παρόλο που είναι ευκολότερο και γρηγορότερο να ενημερωνόμαστε για οποιοδήποτε θέμα, νέοι κίνδυνοι έχουν αναδειχθεί και θα πρέπει να είμαστε πιο επιφυλακτικοί με οτιδήποτε βρίσκουμε στο διαδίκτυο. Στο επόμενο θέμα, θα επικεντρωθούμε περισσότερο σε αυτούς τους κινδύνους, όπως στις ψευδείς ειδήσεις και την παραπληροφόρηση.

02

Γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης

Επισκόπηση

- ❑ Καθώς οι πληροφορίες και οι ειδήσεις είναι διαθέσιμες σε όλους ανά πάσα στιγμή, ο καθένας μπορεί να ενημερώνεται όποτε θέλει. Οι πληροφορίες ταξιδεύουν όσο το δυνατόν γρηγορότερα, σχεδόν δωρεάν και άμεσα. Ωστόσο, όλες οι πληροφορίες που παρέχονται διαδικτυακά δεν σημαίνει απαραίτητα ότι είναι και έγκυρες.
- ❑ Σε αυτό το θέμα, θα παρουσιάσουμε τις έννοιες των γνώσεων σε θέματα πληροφόρησης και της διαταραχής της πληροφόρησης, τονίζοντας τους πιο σημαντικούς κινδύνους που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, και θα δώσουμε συμβουλές αποφυγής τους.

Γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης

Τι είναι οι γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης;

? Οι γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης αποτελούν ένα **σύνολο ικανοτήτων** που απαιτείται για να είναι δυνατή η **αναγνώριση αναγκαιότητας** της πληροφόρησης και ο **προσδιορισμός, η αξιολόγηση και η χρήση** της εν λόγω **αναγκαίας πληροφόρησης**.

Ορισμένες απαραίτητες ικανότητες πάνω στις γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης είναι:

- Να γνωρίζετε **πώς να συνδέεστε** στον ψηφιακό κόσμο
- Να μπορείτε να **βρίσκετε νόημα** στις πληροφορίες που λαμβάνετε
- Να μπορείτε να εκφράζετε **τι είδους πληροφορίες** χρειάζεστε
- Να χρησιμοποιείτε τις πληροφορίες **με ηθικό τρόπο**
- Να αξιολογείτε τις πληροφορίες ως προς την **αξιοπιστία** και το **κύρος**

→ Αυτές οι ικανότητες θεωρούνται θεμελιώδεις ακόμη και σε μικρή ηλικία, καθώς τα νέα μέσα παίζουν σημαντικό ρόλο στη ζωή μας και οι πληροφορίες είναι προσβάσιμες σε όλους ανά πάσα στιγμή (περισσότερες πληροφορίες στο θέμα 1: Βιομηχανία μέσων ενημέρωσης).

Γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης

Τι είναι η διαταραχή της πληροφόρησης;

? Διαταραχή της πληροφόρησης είναι η κοινοποίηση ή/και δημιουργία ψευδών πληροφοριών, με ή χωρίς πρόθεση πρόκλησης βλάβης. Χωρίζεται σε τρεις κατηγορίες:

Γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης

Παραδείγματα ειδών πληροφόρησης

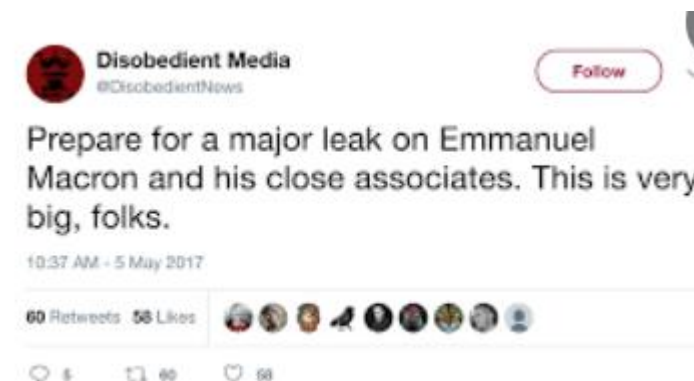

Παράδειγμα **παραπληροφόρησης**, εφόσον δίνονται ψευδείς πληροφορίες με σκοπό να βλάψουν κάποιον (τους μετανάστες)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Παράδειγμα **εσφαλμένης πληροφόρησης**, εφόσον δίνονται ψευδείς πληροφορίες χωρίς πρόθεση να βλάψουν κάποιον

Παράδειγμα **κακής πληροφόρησης**, εφόσον δίνονται πραγματικές πληροφορίες με πρόθεση να βλάψουν κάποιον (τον Εμανουέλ Μακρόν πριν τις εκλογές)

How to understand Misinformation, Disinformation and Malinformation
<https://www.youtube.com/watch?v=HD5MmuLDeFE>

Γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης

Πώς να επιλέγετε τις ειδήσεις σας

- Να προσέχετε τους **τίτλους**. **Πιασάρικοι** τίτλοι με **κεφαλαία** και **θαυμαστικά** συχνά χρησιμοποιούνται σε άρθρα με ψευδείς ειδήσεις.
- Ερευνήστε την **πηγή**. Βεβαιωθείτε ότι η πηγή είναι **αξιόπιστη** και με **καλή φήμη**. Αν δεν αναγνωρίζετε την πηγή, δείτε την σελίδα τους «Σχετικά με εμάς».
- Παρατηρήστε τυχόν **λάθη στη μορφοποίηση**. Τα άρθρα ψευδών ειδήσεων συχνά έχουν **επαναλήψεις** και **ορθογραφικά λάθη**.
- Προσέξτε τυχόν **φωτογραφίες** ή **βίντεο**. Σε άρθρα ψευδών ειδήσεων συχνά υπάρχει **παραποίηση** ή ακόμα και **διαστρέβλωσή** τους. Καλό θα ήταν να ελέγχετε την προέλευση αυτών των πηγών.
- Ελέγξτε τις **ημερομηνίες**. Τα χρονοδιαγράμματα μπορεί να είναι λανθασμένα και να μη βγάζουν νόημα.
- Ελέγξτε τα **αποδεικτικά στοιχεία**. Οι ψευδείς ειδήσεις δεν μπορούν να αιτιολογηθούν, οπότε τα αποδεικτικά στοιχεία είναι σημαντικά.
- Διαβάστε **άλλα άρθρα** για το ίδιο θέμα. Αν το θέμα δεν αναφέρεται σε καμία άλλη πηγή, πιθανότατα πρόκειται για ψευδή είδηση.
- Ορισμένες ειδήσεις είναι **σκοπίμως ψευδείς**, ακόμη και με στόχο τον **σαρκασμό**. Κοινοποιείτε τις ειδήσεις που πιστεύετε ότι προέρχονται από αξιόπιστες πηγές και να αναλογιστείτε αν το άρθρο έχει σκοπό την πληροφόρηση ή τον σαρκασμό.

How to choose your news, από τον Damon Brown
<https://www.youtube.com/watch?v=q-Y-z6HmRgI>

Γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης

Πώς να επιλέγετε τις ειδήσεις σας

Κανείς δεν μπορεί να προσδιορίσει με απόλυτη βεβαιότητα αν κάποια πληροφορία είναι αληθινή ή ψευδής. Ωστόσο, πέντε κύρια ερωτήματα μπορούν να βοηθήσουν:

ΤΙ;

Τι αφορά αυτό το άρθρο; Τα βασικά συμπεράσματα που προκύπτουν ακούγονται λογικά και αμερόληπτα; Υπάρχουν αποδείξεις που τα αιτιολογούν;

ΠΟΥ;

Πού βρήκατε αυτό το άρθρο; Μπορείτε να βρείτε την ίδια είδηση και σε άλλες πηγές; Ο ιστότοπος φαίνεται αξιόπιστος;

ΠΟΙΟΣ;

Ποιος έγραψε το άρθρο; Υπάρχουν αξιόπιστες πληροφορίες για τον συγγραφέα στο διαδίκτυο; Έχει ενεργό και επαληθευμένο προφίλ στα κοινωνικά μέσα;

ΠΩΣ;

Πώς θα περιγράφατε αυτό το άρθρο; Είναι δομημένο και επίσημο; Υπάρχουν ορθογραφικά ή γραμματικά λάθη ή επαναλήψεις;

ΓΙΑΤΙ;

Ποιος είναι ο σκοπός του άρθρου; Υπάρχει κρυφό νόημα; Μοιάζει να είναι προκατειλημμένο;

Γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης

Συμπέρασμα

Τώρα που οι πληροφορίες είναι προσβάσιμες σε όλους, πρέπει να προσέχουμε τι διαβάζουμε και τι κοινοποιούμε. Παγκόσμια ζητήματα όπως η προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ, το Brexit και η νόσος COVID-19 είναι μόνο μερικά παραδείγματα του πόσο γρήγορα ταξιδεύουν οι ειδήσεις και πώς μπορούν να κλιμακωθούν οι καταστάσεις. Συνεπώς, η κριτική σκέψη και η ετοιμότητα αξιολόγησης όλων των διαθέσιμων πηγών είναι η καλύτερη πρακτική πριν κοινοποιήσουμε οποιαδήποτε πληροφορία σε άλλους.

Wardle, C., 2017. INFORMATION DISORDER: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making. [online] Διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://rm.coe.int/information-disorder-report-version-august-2018/16808c9c77> [Ημερομηνία πρόσβασης 16 Ιουλίου 2021].

03

Καλοί τρόποι συμπεριφοράς στο διαδίκτυο (netiquette)

Επισκόπηση

- ❑ Είναι δύσκολο να φανταστούμε τη ζωή χωρίς την τεχνολογία. Είμαστε συνεχώς μπροστά σε μια οθόνη, είτε είναι για δουλειά είτε για διασκέδαση. Αυτό που συνήθως ξεχνάμε είναι ότι η διαδικτυακή επικοινωνία λειτουργεί ακριβώς όπως η κατ' ιδίαν επικοινωνία. Για παράδειγμα, πρέπει να αφήνουμε τους άλλους να ολοκληρώνουν αυτό που λένε και να είμαστε ευγενικοί, ακόμη και αν διαφωνούμε με την άποψή τους.
- ❑ Σε αυτό το θέμα, θα εξηγήσουμε τη σημασία της διατήρησης καλών τρόπων και θα δώσουμε συμβουλές που θα σας βοηθήσουν να το πετύχετε.

Καλοί τρόποι συμπεριφοράς στο διαδίκτυο (netiquette)

Τι είναι το netiquette και πότε χρειάζεται

? Ο όρος **netiquette*** προέρχεται από τον συνδυασμό των λέξεων *network* (διαδίκτυο) και *etiquette* (τρόποι καλής συμπεριφοράς). Ορίζεται ως η χρήση **καλών και αποδεκτών τρόπων** κατά τη χρήση εργαλείων διαδικτυακής επικοινωνίας, όπως κοινωνικών μέσων, email και forum.

Είναι απαραίτητο να έχετε καλή συμπεριφορά στο διαδίκτυο επειδή:

- Βοηθά στην αλληλεπίδραση με **σαφήνεια** και **σεβασμό**.
- Εξασφαλίζει **αποτελεσματική** διαδικτυακή επικοινωνία
- Εξαλείφει τυχόν **διενέξεις** ή **διαφωνίες**

Χωρίς τρόπους καλής συμπεριφοράς υπάρχει κίνδυνος να συμβούν τα εξής:

- **Χρήση χυδαίας γλώσσας**, που οδηγεί σε συγκρούσεις στο διαδίκτυο
- **Παρεξηγήσεις** και **παρερμηνείες**
- Καταστροφή **σχέσεων** (φιλικών, επαγγελματικών, κ.λπ.)

* ο όρος εξηγείται στο γλωσσάρι

Καλοί τρόποι συμπεριφοράς στο διαδίκτυο (netiquette)

Τι μπορεί να προκαλέσει διενέξεις στο διαδίκτυο;

- **Τρολ**: άτομα **αγενή** ή που **κάνουν προσβλητικά σχόλια**, με σκοπό να τραβήξουν την προσοχή ή να ταράξουν κάποιον.
- **Διαδικτυακές πηγές**: (βίντεο, φωτογραφίες, άρθρα, αναρτήσεις, meme, gif): οι πόροι στο διαδίκτυο είναι απεριόριστοι, και πολλοί μπορεί να έχουν **προσβλητικό** ή **αμφιλεγόμενο περιεχόμενο**.
- **Άγνοια**: συνήθως δεν λαμβάνουμε υπόψη ή απλώς δεν γνωρίζουμε το **υπόβαθρο** ή την **κατάσταση** των άλλων ατόμων. Ως αποτέλεσμα, ίσως πούμε ή κάνουμε κάτι που μπορεί να προσβάλει τους άλλους.
- **Παρεξηγήσεις λόγω διαφορετικού στυλ γραφής και στίξης**: η γραφή με κεφαλαία ή η χρήση **θαυμαστικών** ή πολλών **κουκίδων** μπορεί να παρερμηνευτεί, καθώς η γλώσσα του σώματος και τα συναισθήματα δεν είναι φανερά από την οθόνη.
- **Έλλειψη κοινωνικών αλληλεπιδράσεων / ανώνυμες αναρτήσεις**: οι άνθρωποι νιώθουν πιο άνετα να μοιραστούν τις απόψεις τους στο διαδίκτυο, γιατί νιώθουν **πιο ασφαλείς** πίσω από μια οθόνη.

Καλοί τρόποι συμπεριφοράς στο διαδίκτυο (netiquette)

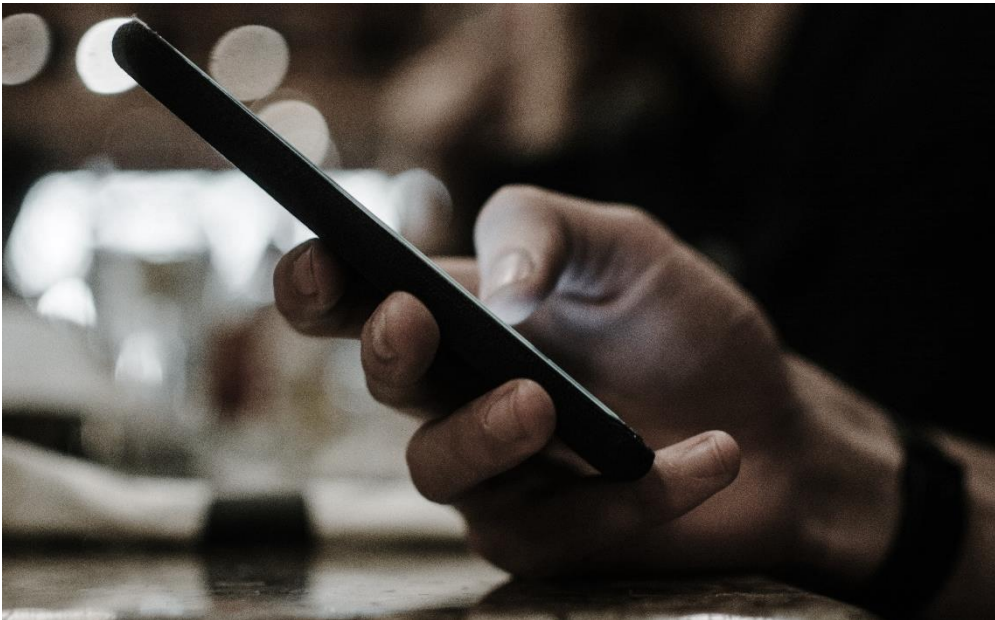
Πώς να έχετε καλούς τρόπους συμπεριφοράς στο διαδίκτυο

- Να εκφράζεστε με **σεβασμό**. Μη γράφετε κάτι που δεν θα λέγατε αυτοπροσώπως.
- Χρησιμοποιείτε **σωστή στίξη**. Μην πληκτρολογείτε ΜΟΝΟ ΜΕ ΚΕΦΑΛΑΙΑ, καθώς θεωρείται αγένεια.
- Να κοινοποιείτε πληροφορίες με **διακριτικότητα** και να σέβεστε την **ιδιωτικότητα** των άλλων.
- Να δημοσιεύετε ή επαναδημοσιεύετε κάτι μόνο αφού **ελέγξετε τα γεγονότα**. Έτσι αποφεύγετε την **εσφαλμένη πληροφόρηση** και τις **ψευδείς ειδήσεις**.
- Να χρησιμοποιείτε τον **σαρκασμό** με προσοχή. Οι άλλοι δεν μπορούν να διαβάσουν τη φωνή ή τα χαρακτηριστικά του προσώπου σας και το νόημα του σαρκασμού χάνεται.
- Να εξασκείτε τον **Χρυσό Κανόνα**. Να συμπεριφέρεστε στους άλλους όπως θα θέλατε να σας συμπεριφέρονται.
- Χρησιμοποιείτε **το σωστό ύφος**. Ένα email μπορεί να είναι πιο επίσημο, ενώ ένα μήνυμα στο chat πιο ανεπίσημο.
- Μην ξεχνάτε τον **άνθρωπο**. Όσο μεγάλη κι αν είναι μια διαφωνία, υπάρχει ένα άτομο με **συναισθήματα** στην άλλη πλευρά της οθόνης.
- Να δείχνετε **υπευθυνότητα** στο διαδίκτυο. Να αναφέρετε οτιδήποτε προσβλητικό και να μη συμμετέχετε σε περιστατικά κυβερνοεκφοβισμού.

Καλοί τρόποι συμπεριφοράς στο διαδίκτυο (netiquette)

Συμπέρασμα

Η διαδικτυακή επικοινωνία είναι πλέον μεγάλο κομμάτι της ζωής μας. Αυτός ο τρόπος επικοινωνίας δεν αλλάζει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να συμπεριφερόμαστε στους άλλους. Οι καλοί τρόποι συμπεριφοράς είναι θεμελιώδεις και πρέπει να χρησιμοποιούνται καθημερινά σε κάθε περιβάλλον και περίπτωση. Σε αυτό το θέμα δώσαμε συμβουλές και προτάσεις για να έχετε ευκολότερη και πιο αποτελεσματική επικοινωνία με άλλους χρήστες στο διαδίκτυο.

Τέλος, το *netiquette* συνδέεται με το επόμενο θέμα, το ψηφιακό αποτύπωμα.

04

Ψηφιακό αποτύπωμα

Επισκόπηση

- Ένας λόγος που είναι σημαντικό να διατηρείτε μια καλή εικόνα στο διαδίκτυο είναι επειδή οι πράξεις στο διαδίκτυο θα είναι πάντα διαθέσιμες. Οι δημοσιεύσεις, τα like, οι κοινοποιήσεις και τα σχόλια είναι μόνο μερικά παραδείγματα από τα ίχνη που αφήνετε πίσω κατά τη χρήση του διαδικτύου. Συνεπώς, θα πρέπει να το θυμάστε πάντα.
- Σε αυτό το θέμα, θα εξηγήσουμε την έννοια του ψηφιακού αποτυπώματος, καθώς και τα είδη του (ενεργητικό/παθητικό αποτύπωμα), πώς αυτό συνδέεται με τα cookie των ιστότοπων και, τέλος, θα δώσουμε συμβουλές και προτάσεις διατήρησης ενός καλού ψηφιακού αποτυπώματος.

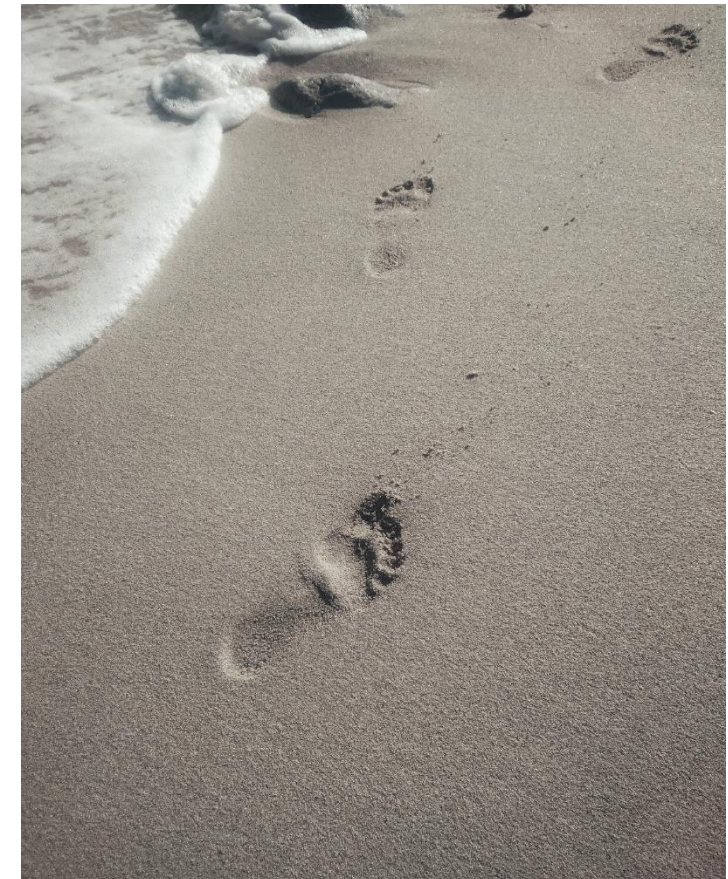
Ψηφιακό αποτύπωμα

Τι είναι το ψηφιακό αποτύπωμα;

? Ψηφιακό αποτύπωμα* είναι το **ίχνος που αφήνετε όταν χρησιμοποιείτε το διαδίκτυο**. Μπορεί να περιλαμβάνει:

- τους ιστότοπους που επισκέπτεστε,
- τις φωτογραφίες και τα βίντεο που ανεβάζετε στα κοινωνικά δίκτυα,
- τις αλληλεπιδράσεις σας με άλλα άτομα σε κοινωνικούς διαδικτυακούς χώρους.

Δείτε το σαν τα αποτυπώματα που αφήνετε όταν περπατάτε στην παραλία. Αντίθετα με τα αποτυπώματα στην παραλία όμως, που εν τέλει θα εξαφανιστούν, **το ψηφιακό αποτύπωμα παραμένει μόνιμα στο διαδίκτυο**. Συνεπώς, είναι σημαντικό να σκέφτεστε διπλά πριν κάνετε μια δημοσίευση, καθώς μπορεί να αντιγραφεί ή να κοινοποιηθεί πολύ γρήγορα.

* ο όρος εξηγείται στο γλωσσάρι

Ψηφιακό αποτύπωμα

Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στο ενεργητικό και το παθητικό αποτύπωμα;

Όλες οι ενέργειές σας στο διαδίκτυο σχηματίζουν το ψηφιακό σας αποτύπωμα και με βάση αυτές μπορεί να χωριστεί σε δύο κατηγορίες: ενεργητικό και παθητικό.

Ενεργητικό αποτύπωμα

Δημιουργείται από τα ίχνη που **σκοπίμως** αφήνουμε πίσω, όταν πραγματοποιούμε ενέργειες προς υλοποίηση στο διαδίκτυο.

Για παράδειγμα:

- Δημοσιεύσεις, κοινοποιήσεις, like και σχόλια στα κοινωνικά δίκτυα.
- Συνδρομές και ενημερωτικά δελτία
- Μεταφορτώσεις εικόνων και βίντεο
- Αποδοχή cookie

Παθητικό αποτύπωμα

Είναι οι πληροφορίες που **ακούσια** αφήνουμε πίσω μας στο διαδίκτυο, ακόμα και χωρίς να το καταλαβαίνουμε.

Για παράδειγμα:

- Δεδομένα άλλων (δημοσιεύσεις στις οποίες σας έχουν προσθέσει με ετικέτα - tag)
- Πληροφορίες που συλλέγονται όταν κάνουμε διάφορες δραστηριότητες στο διαδίκτυο, όπως η τοποθεσία και η **διεύθυνση IP***.

Ψηφιακό αποτύπωμα

Τι είναι τα cookie και πώς σχετίζονται με το ψηφιακό αποτύπωμα;

? Τα **cookie*** είναι **αρχεία κειμένου με μικρά τμήματα δεδομένων** που χρησιμοποιούνται για την αναγνώριση του υπολογιστή σας κατά τη χρήση ενός δικτύου. Στόχος τους είναι η βελτίωση της εμπειρίας περιήγησης στο διαδίκτυο **μέσω της αναγνώρισης των προτιμήσεών σας**.

Όλα τα δεδομένα που αποθηκεύονται σε ένα cookie φέρουν ένα **μοναδικό αναγνωριστικό** για εσάς και τον υπολογιστή σας, γι' αυτό η περιήγηση στο διαδίκτυο γίνεται όλο και πιο εξατομικευμένη.

? Επίσης, τα cookie επιτρέπουν σε άλλους ιστότοπους να σας παρακολουθούν στο διαδίκτυο, με τη διαδικασία που ονομάζεται **κατάρτιση προφίλ***. Αυτή η διαδικασία είναι η **συγκέντρωση πολλαπλών cookie** μέσα από τις δραστηριότητες περιήγησής σας, με σκοπό την κατάρτιση του προφίλ σας. Με άλλα λόγια, **το ψηφιακό σας αποτύπωμα χρησιμοποιείται μέσω των cookie** για την παροχή στοχευμένων διαφημίσεων στο διαδίκτυο.

Ψηφιακό αποτύπωμα

Ποιες πληροφορίες συλλέγουν τα cookie;

- Διεύθυνση IP
- **Χόμπι και ενδιαφέροντα**, με βάση τους ιστότοπους που επισκέπτεστε
- Τον τύπο της **συσκευής** που χρησιμοποιείτε
- Τις **εφαρμογές** που χρησιμοποιείτε
- Τις **δημοσιεύσεις** και το **ιστορικό συνομιλιών** στους λογαριασμούς σας στα κοινωνικά δίκτυα
- Τα **like**, τις **προτιμήσεις** και τα **dislike** (π.χ. αν σας αρέσει / δεν σας αρέσει ένας τραγουδιστής, μια ταινία)
- Τις **σχέσεις** σας με άλλα άτομα (μέλη οικογένειας, στενοί φίλοι)

→ **Μια μικρή άσκηση:**

Μάθετε τι πιστεύει η Google για εσάς εδώ:

<https://adssettings.google.com/authenticated>

(εφόσον έχετε ενεργοποιήσει την επιλογή
«Εξατομίκευση διαφημίσεων»)

How cookies can track you (Simply Explained)

<https://www.youtube.com/watch?v=QWw7Wd2gUJk>

Tracking the trackers, από τον Gary Kovacs

<https://www.youtube.com/watch?v=f5wNw-2c0>

Ψηφιακό αποτύπωμα

Πώς να διαχειριστείτε το ψηφιακό σας αποτύπωμα.

- Αφαιρέστε τυχόν **μη κολακευτικές** ή **μη αναγκαίες πληροφορίες** που έχετε καταχωρίσει στο παρελθόν, ειδικά στα κοινωνικά δίκτυα.
- Διαγράψτε όλους τους λογαριασμούς που έχετε δημιουργήσει στα κοινωνικά δίκτυα και **δεν χρησιμοποιείτε πλέον** και απεγκαταστήστε **εφαρμογές που δεν χρησιμοποιείτε**.
- Προσαρμόστε τις **ρυθμίσεις απορρήτου** στους λογαριασμούς σας στα κοινωνικά δίκτυα.
- Αλλάξτε τις ρυθμίσεις προφίλ στα κοινωνικά δίκτυα, επιλέγοντας τη **λειτουργία στενών φίλων**.
- Εγκρίνετε **από πριν** δημοσιεύσεις, φωτογραφίες, βίντεο και άλλους πόρους που σας αφορούν.
- Προσέχετε κατά τη **σύνδεση λογαριασμών**.
- Διαβάστε **τους όρους και τις προϋποθέσεις***, ακόμα και αν νιώθετε ότι είναι περιττό και βαρετό.
- Σκεφτείτε πριν **αποδεχτείτε cookie**.
- Κάντε αναζήτηση για το όνομά σας σε διάφορες μηχανές αναζήτησης και **διαγράψτε ό,τι δεν σας αρέσει**.
- Προσέξτε τις **κοινωνικές αλληλεπιδράσεις στο διαδίκτυο** (περισσότερες πληροφορίες στο θέμα 3: *Netiquette*)
- Δημοσιεύστε πράγματα που θα θέλατε να μάθουν οι άλλοι για εσάς, όπως **επιτεύγματα, χόμπι ή/και ενδιαφέροντα**.

Ψηφιακό αποτύπωμα

Συμπέρασμα

Η έννοια του ψηφιακού αποτυπώματος πρέπει να μας αφυπνίζει, ώστε να σκεφτόμαστε από πριν τις ενέργειές μας στο διαδίκτυο. Γιατί ό,τι κάνουμε στο διαδίκτυο θα βρίσκεται εκεί για πάντα. Επίσης, θα χρησιμοποιηθεί μαζί με ευρεία συλλογή δεδομένων για να έχουμε μια πιο εξατομικευμένη και κατάλληλη εμπειρία περιήγησης, με βάση τις προτιμήσεις, τις ενέργειες και τις αναζητήσεις μας στο διαδίκτυο. Σκεφτείτε το ψηφιακό σας αποτύπωμα την επόμενη φορά που κάνετε αναζήτηση στο διαδίκτυο για παπούτσια και μετά από 5 λεπτά βρίσκετε διαφήμιση διαδικτυακού καταστήματος με ακριβώς το ίδιο ζευγάρι. Ή σκεφτείτε το την επόμενη φορά που αποδέχεστε τα cookie σε έναν ιστότοπο. Σκεφτείτε τα ίχνη που αφήνετε στο διαδίκτυο.

Κυριότερα σημεία της ενότητας

Δεν είναι όλες οι πληροφορίες αξιόπιστες.
Σκεφτείτε το καλά πριν κοινοποιήσετε ή
διαδώσετε πληροφορίες που διαβάσατε στο
διαδίκτυο. Να προσέχετε τα τρία είδη
διαταραχής της πληροφόρησης.

Είναι σημαντικό να διατηρείτε καλούς
τρόπους, όχι μόνο στην κατ' ιδίαν
επικοινωνία αλλά και στο διαδίκτυο. Να
θυμάστε ότι πρέπει να σέβεστε το άτομο
που βρίσκεται στην άλλη πλευρά.

Οι πληροφορίες είναι προσβάσιμες
σε όλους ανά πάσα στιγμή. Τα νέα
μέσα είναι πιο σημαντικά και
επίκαιρα στη ζωή μας από τα
παραδοσιακά. Ωστόσο, πολλοί
κίνδυνοι μπορούν να προκύψουν
και γι' αυτό είναι σημαντικό να
είστε επιφυλακτικοί με αυτά που
βρίσκετε στο διαδίκτυο.

Είναι σημαντικό να αναγνωρίζετε
το ενεργητικό και παθητικό
ψηφιακό αποτύπωμα, και να
προσέχετε κατά την περιήγησή σας
στο διαδίκτυο και όταν αποδέχεστε
cookie σε διάφορους ιστότοπους.

Βιβλιογραφία

- Dollarhide, M., 2021. *Social Media Definition*. [online] Investopedia. Διαθέσιμο στο: <<https://www.investopedia.com/terms/s/social-media.asp>> [Ημερομηνία πρόσβασης 15 Ιουλίου 2021].
- Europepmc.org. 2021. *Europe PMC*. [online] Διαθέσιμο στο: <<https://europepmc.org/article/MED/32417871>> [Ημερομηνία πρόσβασης 16 Ιουλίου 2021].
- Hartney, E., 2020. *10 Basic Rules of Netiquette or Internet Etiquette*. [online] Verywell Mind. Διαθέσιμο στο: <<https://www.verywellmind.com/ten-rules-of-netiquette-22285>> [Ημερομηνία πρόσβασης 14 Ιουλίου 2021].
- www.kaspersky.com. χχ. *What are Cookies?*. [online] Διαθέσιμο στο: <<https://www.kaspersky.com/resource-center/definitions/cookies>> [Ημερομηνία πρόσβασης 14 Ιουλίου 2021].
- Leverage Edu. 2021. *Definition, Types of Mass Media & Its Advantages*. [online] Διαθέσιμο στο: <<https://leverageedu.com/blog/types-of-mass-media/>> [Ημερομηνία πρόσβασης 15 Ιουλίου 2021].
- Netsafe – Providing free online safety advice in New Zealand. 2021. *What is a digital footprint?*. [online] Διαθέσιμο στο: <<https://www.netsafe.org.nz/digital-footprint/>> [Ημερομηνία πρόσβασης 14 Ιουλίου 2021].
- Libguides.madisoncollege.edu. χχ. *Research Guides: Information Literacy: Guide for Students: What is Information Literacy?*. [online] Διαθέσιμο στο: <<https://libguides.madisoncollege.edu/InfoLitStudents>> [Ημερομηνία πρόσβασης 16 Ιουλίου 2021].
- University of Louisiana at Lafayette. 2019. *10 Online Etiquette Tips for Students*. [online] Διαθέσιμο στο: <<https://online.louisiana.edu/blog/10-tips-ensure-youre-using-good-netiquette>> [Ημερομηνία πρόσβασης 14 Ιουλίου 2021].
- Wardle, C., 2017. INFORMATION DISORDER: Toward an interdisciplinary framework for research and policy making. [online] Διαθέσιμο στο: <<https://rm.coe.int/information-disorder-report-version-august-2018/16808c9c77>> [Ημερομηνία πρόσβασης 16 Ιουλίου 2021].

Γλωσσάρι

ΟΡΟΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ
Κατάρτιση προφίλ	Η διαδικασία συγκέντρωσης πολλαπλών cookie μέσα από τις δραστηριότητες περιήγησης, με σκοπό την κατάρτιση του προφίλ σας.
Cookie	Αρχεία κειμένου με μικρά τμήματα δεδομένων, που χρησιμοποιούνται για την αναγνώριση του υπολογιστή σας κατά τη χρήση ενός δικτύου. Στόχος τους είναι η βελτίωση της εμπειρίας περιήγησης στο διαδίκτυο μέσα από την αναγνώριση των προτιμήσεών σας.
Κυβερνοεκφοβισμός	Η χρήση της διαδικτυακής επικοινωνίας με σκοπό τον εκφοβισμό ενός ατόμου, συνήθως μέσα από τα κοινωνικά δίκτυα.
Ψηφιακό αποτύπωμα	Το ίχνος που αφήνετε όταν χρησιμοποιείτε το διαδίκτυο. Μπορεί να περιλαμβάνει τους ιστότοπους που επισκέπτεστε, τις φωτογραφίες και τα βίντεο που ανεβάζετε στα κοινωνικά δίκτυα και τις αλληλεπιδράσεις σας με άλλα άτομα σε κοινωνικούς διαδικτυακούς χώρους.
Παραπληροφόρηση	Κοινοποίηση ψευδών πληροφοριών με πρόθεση βλάβης
Ρητορική μίσους	Οποιαδήποτε επικοινωνία (γραφτή, προφορική, συμπεριφορά) με σκοπό την προσωπική επίθεση σε ένα άτομο.
Διεύθυνση IP	Μια μοναδική διεύθυνση που αναγνωρίζει μια συσκευή που είναι συνδεδεμένη σε ένα δίκτυο.

Γλωσσάρι

ΟΡΟΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ
Κακή πληροφόρηση	Κοινοποίηση αληθινών πληροφοριών με πρόθεση βλάβης
Εσφαλμένη πληροφόρηση	Κοινοποίηση ψευδών πληροφοριών χωρίς πρόθεση βλάβης
Καλοί τρόποι συμπεριφοράς στο διαδίκτυο (netiquette)	Η χρήση καλών και αποδεκτών τρόπων κατά τη χρήση εργαλείων διαδικτυακής επικοινωνίας, όπως κοινωνικών μέσων, email και forum.
Εποχή νέων μέσων ενημέρωσης	Η εποχή στην οποία τα μέσα ενημέρωσης βασίζονται στο διαδίκτυο και τους υπολογιστές για αναδιανομή ειδήσεων.
Κοινωνικά δίκτυα	Ιστότοποι και εφαρμογές που επιτρέπουν στους χρήστες να δημιουργούν και να κοινοποιούν περιεχόμενο ή να συμμετέχουν στην κοινωνική δικτύωση.
Όροι και προϋποθέσεις	Το έγγραφο που διέπει τη συμβατική σχέση ανάμεσα στον πάροχο μιας υπηρεσίας και τον χρήστη

Πρακτικές συστάσεις

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώσεις

- ☐ Περιγραφή της **εξέλιξης** των μαζικών μέσων ενημέρωσης
- ☐ Απαρίθμηση των **διαφορετικών ειδών** ψευδών ειδήσεων
- ☐ Ορισμός της **έννοιας netiquette**
- ☐ Ορισμός της **έννοιας** του ψηφιακού αποτυπώματος

Δεξιότητες

- ☐ Αναγνώριση **παραδοσιακών** και **νέων** μέσων ενημέρωσης
- ☐ Διάκριση ανάμεσα σε **αληθινές** και **ψευδείς** ειδήσεις
- ☐ Εφαρμογή **συμβουλών** καλής συμπεριφοράς στο διαδίκτυο
- ☐ Διατήρηση **σωστού** ψηφιακού αποτυπώματος

Στάση ζωής

- ☐ Εκτίμηση **καλής** διαδικτυακής συμπεριφοράς
- ☐ Αντίδραση σε **κακή** διαδικτυακή συμπεριφορά

Σχέδια μαθημάτων

01

Σχέδιο μαθήματος 1

Σύντομη περιγραφή του
σχεδίου μαθήματος

02

Σχέδιο μαθήματος 2

Σύντομη περιγραφή του
σχεδίου μαθήματος

03

Σχέδιο μαθήματος 3

Σύντομη περιγραφή του
σχεδίου μαθήματος

04

Σχέδιο μαθήματος 4

Σύντομη περιγραφή του
σχεδίου μαθήματος

Σχέδιο μαθήματος 1

Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και ασφάλεια στο διαδίκτυο

Βιομηχανία μέσων ενημέρωσης

Η εξέλιξη των μέσων ενημέρωσης

Διάρκεια: 40 λεπτά

Στόχος	Να εξηγήσει την εξέλιξη της βιομηχανίας μέσων ενημέρωσης μέσα από τον ορισμό των παραδοσιακών και των νέων μέσων και την κατηγοριοποίηση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων των νέων μέσων.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη • Προβολέας • Ίντερνετ
Εργαλεία/Υλικό	• Παρουσίαση • Βίντεο
Κύρια δραστηριότητα	• Δραστηριότητα 1: Κάντε μια ερώτηση στοχασμού: <i>Τι είναι τα μέσα ενημέρωσης και ποια τα είδη τους;</i> Οι μαθητές πρέπει να αναλογιστούν και να αναφέρουν διαφορετικά είδη μέσων (τηλέφωνο, τηλεόραση, ραδιόφωνο, κοινωνικά δίκτυα, κ.λπ.) (10 λεπτά) • Δραστηριότητα 2: Κατηγοριοποίηση των παραδοσιακών και των νέων μέσων, με ορισμούς και συμπεράσματα ως προς τις διαφορές τους (15 λεπτά) • Δραστηριότητα 3: Παρουσίαση του βίντεο «<i>How is Social Media Changing Journalism</i>» και καθοδήγηση συζήτησης σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των νέων μέσων, ειδικά των κοινωνικών δικτύων (8 λεπτά) • Δραστηριότητα 4: Παρουσίαση του διαχωρισμού που περιλαμβάνεται στην παρουσίαση (5 λεπτά) • Δραστηριότητα 5: Ολοκλήρωση με τη σημασία των νέων μέσων και επισήμανση των κινδύνων (2 λεπτά)
Διαπιστώσεις	• Πιστεύετε ότι αργά ή γρήγορα θα υπάρξει μια νέα εξέλιξη στα μέσα ενημέρωσης; • Ποιος είναι ο πιο σοβαρός κίνδυνος που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι με τα νέα μέσα σήμερα; • Πιστεύετε ότι μπορείτε να υπερασπιστείτε τον εαυτό σας απέναντι στα νέα μέσα ενημέρωσης;

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 1

Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και ασφάλεια στο διαδίκτυο

Βιομηχανία μέσων ενημέρωσης

Η εξέλιξη της εφημερίδας *The Guardian*

Διάρκεια: 15 λεπτά

Στόχος	Η παρουσίαση της εξέλιξης της βρετανικής εφημερίδας <i>The Guardian</i> , με βάση τις ανάγκες και τις νέες πραγματικότητες στην κοινωνία.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Η βρετανική καθημερινή εφημερίδα <i>The Guardian</i> ιδρύθηκε το 1821 ως <i>The Manchester Guardian</i> και άλλαξε όνομα το 1959. Μέχρι σήμερα, έχει ενσωματώσει νέα θέματα για να προσελκύσει μεγαλύτερο κοινό, όπως ενότητες με αθλητικά και αγγελίες εργασίας, και έχει αλλάξει σχεδιασμό αρκετές φορές. Το 2000, με την ανάπτυξη της τεχνολογίας στην κοινωνία, η <i>Guardian</i> εγκαινίασε τον ιστότοπό της και μάλιστα έλαβε το βραβείο της διαδικτυακής υπηρεσίας ειδήσεων της χρονιάς στα βρετανικά βραβεία Τύπου. Την ίδια χρονιά εγκαινιάστηκε το <i>Guardian Weblog</i> , το πρώτο ιστολόγιο της εφημερίδας. Το 2003, η <i>Guardian</i> εγκαινίασε τις πρώτες διαδικτυακές υπηρεσίες επί πληρωμή, με μια νέα ψηφιακή έκδοση της εφημερίδας, και το 2009 κυκλοφόρησε η εφαρμογή <i>The Guardian</i> για συσκευές iPhone και ακολούθησε η εφαρμογή για Android και Windows το 2011. Όλες αυτές οι ενέργειες αποδεικνύουν ότι η <i>Guardian</i> δεν είναι πλέον μια έντυπη εφημερίδα, αλλά εξελίχθηκε μαζί με την κοινωνία.
Σύνδεση με το θέμα	Η περίπτωση της <i>Guardian</i> φανερώνει την εξέλιξη ενός παραδοσιακού μέσου (εφημερίδας) σε σύγχρονο (εφαρμογές, ιστολόγιο και ιστότοπος). Μπορείτε να την παρουσιάσετε στο σχέδιο μαθήματος 1, μετά τη δραστηριότητα 2.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	• Πιστεύετε ότι μια εφημερίδα πρέπει να εξελίσσεται; • Ποια είναι τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα τέτοιων ενεργειών; • Προτιμάτε μια παραδοσιακή εφημερίδα ή μια διαδικτυακή; Γιατί;
Παραπομπές	<i>Guardian News and Media</i> . (11 Δεκεμβρίου 2017). <i>History of the Guardian</i> . <i>The Guardian</i> . Ανακτήθηκε 1 Νοεμβρίου 2021, από τη σελίδα https://www.theguardian.com/gnm-archive/2002/jun/06/1 .

Σχέδιο μαθήματος 2

Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και ασφάλεια στο διαδίκτυο

Γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης

Ο κόσμος των ψευδών ειδήσεων

Διάρκεια: 55 λεπτά

Στόχος	Η εισαγωγή των εννοιών των γνώσεων σε θέματα πληροφόρησης και των διαταραχών της πληροφόρησης. Επίσης, στόχος είναι να βοηθήσει τους ενήλικες να αναγνωρίζουν τους διαφορετικούς τύπους ψευδούς πληροφόρησης.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη • Προβολέας • Ίντερνετ
Εργαλεία/Υλικό	• Παρουσίαση • Βίντεο • Φυλλάδιο
Κύρια δραστηριότητα	• Δραστηριότητα 1: Παράδοση παρουσίασης – Θεωρητικό υπόβαθρο σχετικά με τις γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης και τις διαταραχές πληροφόρησης (15 λεπτά) • Δραστηριότητα 2: Παρουσίαση βίντεο «How to understand Misinformation, Disinformation and Malinformation» (5 λεπτά) • Δραστηριότητα 3: Ομαδική άσκηση - Μοιράστε το φυλλάδιο του μαθήματος (επόμενη σελίδα) στους μαθητές, ώστε να συζητήσουν και να αποφασίσουν ποιος τύπος διαταραχής πληροφόρησης αντιστοιχεί σε κάθε φωτογραφία. Κάντε μια σύντομη συζήτηση για να εξηγήσουν τις επιλογές τους (15 λεπτά) • Δραστηριότητα 4: Παράδοση παρουσίασης – Συμβουλές επιλογής ειδήσεων (15 λεπτά) • Δραστηριότητα 5: Ολοκληρώστε με τους κινδύνους της ψευδούς πληροφόρησης, συνδέοντας το πρώτο θέμα με αυτό, και επισημάνετε τη σημασία της κριτικής σκέψης κατά την επιλογή των ειδήσεων (5 λεπτά)
Διαπιστώσεις	• Πιστεύετε ότι μπορείτε να αναγνωρίσετε τις ψευδείς ειδήσεις; • Ποιες συμβουλές θα δίνετε στους συμμαθητές σας, ώστε να είναι προσεκτικοί στο διαδίκτυο; • Έχετε συναντήσει παραδείγματα ψευδούς πληροφόρησης στο διαδίκτυο; Αν ναι, μπορείτε να την περιγράψετε και να αναγνωρίσετε τον τύπο της;

Φυλλάδιο για το σχέδιο μαθήματος 2

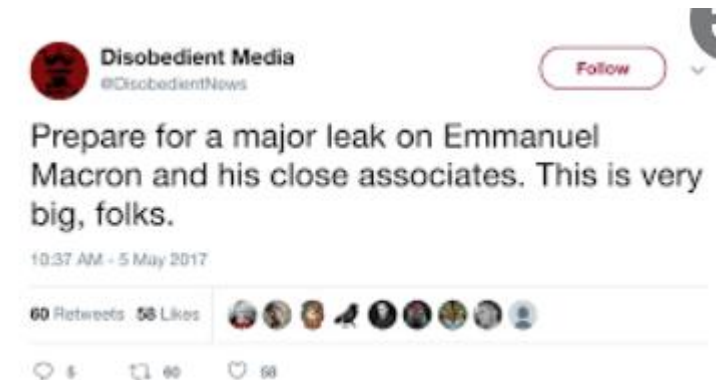
Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και ασφάλεια στο διαδίκτυο

Γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης

Ο κόσμος των ψευδών ειδήσεων

Φυλλάδιο

Αναγνωρίστε τον τύπο ψευδούς πληροφόρησης με την ομάδα σας (εσφαλμένη πληροφόρηση, παραπληροφόρηση, κακή πληροφόρηση)

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 2

Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και ασφάλεια στο διαδίκτυο

Γνώσεις σε θέματα πληροφόρησης

Ψευδείς ειδήσεις και πίσσα

Διάρκεια: 15 λεπτά

Στόχος	Να δείξει πόσο εύκολο είναι να βρει κανείς ψευδείς ειδήσεις στο διαδίκτυο και πόσο επικίνδυνο είναι αν τις πιστέψει.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Το 2016, ένας 28χρονος άνδρας συνελήφθη επειδή εισέβαλε στο εστιατόριο Comet Ping Pong Pizza και άρχισε να πυροβολεί, ευτυχώς χωρίς να υπάρξουν τραυματίες. Προέβη σε αυτήν την πράξη, μετά από ισχυρισμούς ότι στο υπόγειο του εστιατορίου λειτουργούσε κύκλωμα παιδεραστίας, με τη βοήθεια του Μπιλ και της Χίλαρι Κλίντον. Οι ψευδείς κατηγορίες ξεκίνησαν έναν μήνα πριν, όταν διαδόθηκαν στο διαδίκτυο ψευδείς αναρτήσεις στο Twitter και οι υπάλληλοι της πιτσαρίας άρχισαν να λαμβάνουν απειλές για τη ζωή τους από δεξιούς ακτιβιστές, που πίστευαν ότι οι κατηγορίες ήταν αληθινές. Στην ανάκριση του άνδρα που εισέβαλε στο εστιατόριο διαπιστώθηκε ότι ήθελε μόνο να σώσει τα παιδιά που ήταν παγιδευμένα στο κατάστημα.
Σύνδεση με το θέμα	Αυτή η περίπτωση δείχνει πού μπορεί να φτάσουν οι ψευδείς ειδήσεις και τις συνέπειες που μπορεί να έχουν στα άτομα που δεν είναι αρκετά προσεκτικά, ώστε να σκεφτούν καλά την εγκυρότητά τους.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	• Έχετε επηρεαστεί ποτέ από ψευδείς ειδήσεις; • Πιστεύετε ότι οι ψευδείς ειδήσεις μπορεί να αποτελέσουν μεγάλο κίνδυνο; • Μπορείτε να σκεφτείτε άλλα παραδείγματα ψευδών ειδήσεων που επηρέασαν τις σκέψεις και τις ενέργειες ατόμων;
Παραπομπές	Samuelson, K. (5 Δεκεμβρίου 2016). <i>Pizzagate: What to know about the conspiracy theory</i> . Time. Ανακτήθηκε 1 Νοεμβρίου 2021, από τη σελίδα https://time.com/4590255/pizzagate-fake-news-what-to-know/ .

Σχέδιο μαθήματος 3

Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και ασφάλεια στο διαδίκτυο

Καλοί τρόποι συμπεριφοράς στο διαδίκτυο (netiquette)

Η ανάγκη καλών τρόπων στο διαδίκτυο

Διάρκεια: 70 λεπτά

Στόχος	Να ορίσει την έννοια του netiquette και τους λόγους για τους οποίους είναι σημαντικό. Επίσης, θα βοηθήσει τους ενήλικες να αναπτύξουν και να διατηρήσουν καλούς τρόπους συμπεριφοράς στο διαδίκτυο παρέχοντας συμβουλές.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη • Προβολέας
Εργαλεία/Υλικό	• Παρουσίαση • Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 3
Κύρια δραστηριότητα	• Δραστηριότητα 1: Παράδοση παρουσίασης – Θεωρητικό υπόβαθρο καλών τρόπων στο διαδίκτυο, γιατί είναι σημαντικοί και πώς μπορεί να προκληθούν διενέξεις στο διαδίκτυο (25 λεπτά) • Δραστηριότητα 2: Ομαδική άσκηση – χρησιμοποιώντας τη μελέτη περίπτωσης 3, οι μαθητές δουλεύουν σε ομάδες, με βάση τις οδηγίες της περίπτωσης (25 λεπτά) • Δραστηριότητα 3: Παράδοση παρουσίασης – Συμβουλές διατήρησης καλών τρόπων στο διαδίκτυο (15 λεπτά) • Δραστηριότητα 4: Ολοκληρώστε με τη σημασία του netiquette και δώστε την ευκαιρία στους μαθητές να αναλογιστούν την εικόνα που προβάλλουν οι καλοί τρόποι στο διαδίκτυο, ώστε να γίνει σύνδεση με το επόμενο θέμα (5 λεπτά)
Διαπιστώσεις	• Πιστεύετε ότι οι καλοί τρόποι στο διαδίκτυο είναι σημαντικοί και γιατί; • Οι ενέργειές σας στο διαδίκτυο φανερώνουν καλούς τρόπους; Τι θα μπορούσατε να αλλάξετε;

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 3

Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και ασφάλεια στο διαδίκτυο

Καλοί τρόποι συμπεριφοράς στο διαδίκτυο (netiquette)

Οι συνέπειες των κακών τρόπων στο διαδίκτυο

Διάρκεια: 25 λεπτά

Στόχος	Η παροχή ενός παραδείγματος κακών τρόπων στο διαδίκτυο, ώστε να μπορέσουν οι μαθητές να αναλογιστούν τις συνέπειές τους
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Ο Κάμερον Ράιλι, ένας δεκαοκτάχρονος Βρετανός, εργαζόταν ως φρουρός στο παλάτι του Μπάκιγχαμ πριν τον βασιλικό γάμο του πρίγκηπα Γουίλιαμ και της πριγκίπισσας Κέιτ Μίντλετον το 2011. Ο Κάμερον δημοσίευσε σε ιστότοπο κοινωνικής δικτύωσης υβριστικά λόγια για την πριγκίπισσα, αποκαλώντας την ηλίθια αγελάδα, με αφορμή το γεγονός ότι τον προσπέρασε χωρίς καν να τον κοιτάξει: <i>“Hur and william drove past me on friday n all a got was a sh**y wave while she looked the opposite way from me, stupid stuck up cow am I not good enough for them! posh b*tch am totally with u on this 1 who reely gives a f about hur,”</i> Μετά τη δημοσίευση αυτής της ανάρτησης απομακρύνθηκε από τα καθήκοντά του και η ανάρτηση διαγράφηκε.
Σύνδεση με το θέμα	Αυτή η μελέτη περίπτωσης αποτελεί αληθινό παράδειγμα κακών τρόπων στο διαδίκτυο και των συνεπειών που μπορεί να έχουν τέτοιες ενέργειες. Θα χρησιμοποιηθεί ως δραστηριότητα 2 στο σχέδιο μαθήματος 3.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	- Γιατί απολύθηκε ο συγκεκριμένος φρουρός του Μπάκιγχαμ; - Πιστεύετε ότι ήταν δίκαιο να χάσει τη δουλειά του; - Ποια είναι τα στοιχεία κακών τρόπων σε αυτή τη δημοσίευση;
Παραπομπές	RadarOnline. (25 Απριλίου 2011). <i>Guard fired from royal wedding after calling Kate Middleton 'stupid stuck-up cow'</i> . RadarOnline. Ανακτήθηκε 29 Οκτωβρίου 2021, από τη σελίδα https://radaronline.com/exclusives/2011/04/buckingham-palace-guard-fired-royal-wedding-kate-middleton-stupid-stuck-cow/ .

Σχέδιο μαθήματος 4

Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και ασφάλεια στο διαδίκτυο

Ψηφιακό αποτύπωμα

Προσέξτε τα βήματά σας στο διαδίκτυο

Διάρκεια: 75 λεπτά

Στόχος	Να εξηγήσει τι είναι το ψηφιακό αποτύπωμα, να διαχωρίσει το ενεργητικό από το παθητικό, να παρουσιάσει την έννοια των cookie και να δώσει συμβουλές διαχείρισης του ψηφιακού αποτυπώματος στους μαθητές.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη • Προβολέας • Ίντερνετ
Εργαλεία/Υλικό	• Παρουσίαση • Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 4
Κύρια δραστηριότητα	• Δραστηριότητα 1: Παράδοση παρουσίασης – Θεωρητικό υπόβαθρο για τον ορισμό του ψηφιακού αποτυπώματος και ο διαχωρισμός του σε ενεργητικό και παθητικό. Στη συνέχεια, εξηγήστε τι είναι τα cookie (25 λεπτά) • Δραστηριότητα 2: Διαδικτυακή άσκηση – όλοι οι μαθητές μεταβαίνουν στον εξής σύνδεσμο: https://adssettings.google.com/authenticated και μαθαίνουν ποιες πληροφορίες έχει συλλέξει για αυτούς η Google. Σημείωση: πρέπει να έχουν ενεργοποιήσει την επιλογή «Εξατομίκευση διαφημίσεων» (5 λεπτά) • Δραστηριότητα 3: Ομαδική άσκηση – χρησιμοποιώντας τη μελέτη περίπτωσης 4, οι ενήλικες δουλεύουν σε ομάδες, με βάση τις οδηγίες της περίπτωσης (25 λεπτά) • Δραστηριότητα 4: Παράδοση παρουσίασης – Συμβουλές διαχείρισης του ψηφιακού αποτυπώματος (15 λεπτά) • Δραστηριότητα 5: Ολοκληρώστε με τη νοοτροπία «Σκεφτείτε πριν δημοσιεύσετε» και επισημάνετε το γεγονός πως ό,τι βρίσκεται στο διαδίκτυο, παραμένει για πάντα εκεί (5 λεπτά)
Διαπιστώσεις	• Έχετε μετανιώσει ποτέ για κάτι που δημοσιεύσατε; Γιατί; • Πιστεύετε ότι το ψηφιακό αποτύπωμα μπορεί να σας βλάψει;

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 4

Γραμματισμός στα μέσα επικοινωνίας και ασφάλεια στο διαδίκτυο

Ψηφιακό αποτύπωμα

Προηγούμενες ενέργειες στα κοινωνικά δίκτυα και οι συνέπειές τους

Διάρκεια: 25

Στόχος	Η παρουσίαση ενός παραδείγματος ψηφιακού αποτυπώματος και του τρόπου με τον οποίο οι ενέργειές σας στο διαδίκτυο μπορούν να βρεθούν μετά από χρόνια και να επηρεάσουν το μέλλον σας.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Ο Σέρτζι Γκουαρντιόλα προσλήφθηκε ως παίκτης της Μπαρτσελόνα Β στις 29 Δεκεμβρίου 2015. Απολύθηκε την ίδια μέρα, επειδή ανακαλύφθηκε μια σειρά από δημοσιεύσεις που είχε κάνει στο Twitter το 2013, όπου έδειχνε την προτίμησή του στη Ρεάλ Μαδρίτης και έκανε υβριστικά σχόλια για την Καταλονία. Μερικά παραδείγματα δημοσιεύσεων: "It is time for the Clasico... Hala Madrid," (Ωρα για το Κλάσικο. Πάμε Μαδρίτη) "Hala Madrid. Catalonia wh*res. F**k Catalonia today and always hala Madrid". (Πάμε Μαδρίτη. Π****νες Καταλανοί. Καταλονία γ*****αι. Μόνο Μαδρίτη.) Αν και είχε διαγράψει τις αναρτήσεις του, αυτό δεν ήταν αρκετό για να αλλάξει τη γνώμη της Μπαρτσελόνα. Σε αυτό το αληθινό παράδειγμα φαίνεται πώς οι ενέργειές μας στο διαδίκτυο μπορούν να επηρεάσουν το μέλλον μας, ακόμα και μετά από χρόνια, και καταλήγει στη σημασία του να είμαστε προσεκτικοί όταν κάνουμε δημοσιεύσεις στο διαδίκτυο. Θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί στη δραστηριότητα 3 στο σχέδιο μαθήματος 4.
Σύνδεση με το θέμα	
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	• Πιστεύετε ότι αυτό που συνέβη στον Σέρτζι Γκουαρντιόλα ήταν δίκαιο; • Τι θα μπορούσε να είχε γίνει διαφορετικά; • Μπορείτε να σκεφτείτε κάποιες ενέργειές σας στο διαδίκτυο που μπορεί να σας βλάψουν στο μέλλον;
Παραπομπές	Díaz, L. A. (16 Φεβρουαρίου 2019). <i>Sergi Guardiola, fired by Barcelona over a few tweets, will make his Camp Nou Bow</i> . MARCA στα Αγγλικά. Ανακτήθηκε 1 Νοεμβρίου 2021, από τη σελίδα https://www.marca.com/en/football/barcelona/2019/02/16/5c67faeeca474182668b45ae.html .

Βιωσιμότητα
και κατανάλωση.
Τα όρια του πλανήτη.

Living well, within the limits of our planet

Επισκόπηση

Βιώσιμος τρόπος ζωής

- Ο σύγχρονος ευρωπαϊκός τρόπος ζωής είναι μη βιώσιμος με πολλούς τρόπους
- Πρέπει να γίνουν περισσότερες προσπάθειες για περαιτέρω αλλαγές συμπεριφοράς και επιλογές τρόπου ζωής που υποστηρίζουν ένα βιώσιμο μέλλον

Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (ΣΒΑ12)

- Στόχος είναι η διασφάλιση βιώσιμων προτύπων κατανάλωσης και παραγωγής
- Βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή σημαίνει να κάνεις περισσότερα και καλύτερα με λιγότερα

- Η κυκλική οικονομία βάζει την αποδοτικότητα των πόρων στο κέντρο λήψης των οικονομικών αποφάσεων και των πρακτικών
- Ο αγροτικός τομέας είναι βασικός στην επίτευξη των στόχων της κυκλικής βιοοικονομίας.

Ο ρόλος του αγροτικού τομέα στην κυκλική βιοοικονομία

- Η ανάγκη για λογική χρήση ενέργειας στον αγροτικό τομέα είναι ένα σημαντικό ζήτημα
- Υπάρχουν διαθέσιμες τεχνικές, η εφαρμογή των οποίων μπορεί να συνεισφέρει στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας

Ενεργειακός έλεγχος σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες

Θέματα

01

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Η σχέση μεταξύ τρόπου ζωής και βιωσιμότητας. Επιπτώσεις και προκλήσεις.

02

Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (ΣΒΑ12)

Γιατί δημιουργήθηκε ο ΣΒΑ12;

12 RESPONSIBLE
CONSUMPTION
AND PRODUCTION

03

Ο ρόλος του αγροτικού τομέα στην κυκλική βιοοικονομία

Η συνεισφορά του αγροτικού τομέα στην κυκλική οικονομία.

Μέθοδοι και προκλήσεις.

04

Ενεργειακός έλεγχος σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες

Ενεργειακός έλεγχος σε θερμοκήπια: μέθοδοι, πλεονεκτήματα, δυσκολίες.

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Ο **σύγχρονος ευρωπαϊκός τρόπος ζωής** είναι μη βιώσιμος με πολλούς τρόπους και βασίζεται στην υπερπαραγωγή και την υπερκατανάλωση, ασκώντας υπερβολική πίεση στους φυσικούς πόρους και προκαλώντας αρνητικές επιπτώσεις σε περιβάλλον, οικονομία, κοινωνία και υγεία.

Μπορούμε να προσδιορίσουμε τις **βασικές προκλήσεις και επιπτώσεις** σε τέσσερις τομείς επίδρασης στον τρόπο ζωής:

- (1) Κατανάλωση (φαγητό, καταναλωτικά προϊόντα οικιακής χρήσης και αναψυχής)
- (2) Διαβίωση (το δομημένο περιβάλλον και οι κατοικίες)
- (3) Μετακίνηση (ατομική κινητικότητα και μεταφορά)
- (4) Υγεία και κοινωνία (υγεία, ευεξία, γήρανση και ισότητα)

SUSTAINABLE LIFESTYLES

#SIMPLY.LIVE.BETTER.

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Οι κύριες επιλογές τρόπου ζωής με επίδραση στην κατανάλωση περιλαμβάνουν τα εξής:

- Η κατανάλωση φαγητού και ποτού, η ιδιωτική μεταφορά και στέγαση είναι η πηγή του 70 – 80% των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στην Ευρώπη.
- Μόνο η κατανάλωση κρέατος και γαλακτοκομικών αντιστοιχεί σε σχεδόν το ένα τέταρτο (24%) όλων των τελικών καταναλωτικών επιπτώσεων, με το μεγαλύτερο μερίδιο να έχει ο τομέας φαγητού και ποτού
- Οικιακή θέρμανση, κατανάλωση νερού, οικιακές συσκευές και ηλεκτρονικά είδη αντιστοιχούν στο 40% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας στην Ευρώπη (μόνο η θέρμανση χώρου αντιστοιχεί στο 67% της οικιακής κατανάλωσης ενέργειας στην ΕΕ των 27)

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Οι κύριες επιλογές τρόπου ζωής με επίδραση στην κατανάλωση περιλαμβάνουν τα εξής:

- Η κατοχή αυτοκινήτου στην ΕΕ των 27 αυξήθηκε κατά πάνω από ένα τρίτο (35%) από το 1990 έως το 2007. Οι οδηγοί στην ΕΕ κατέχουν πάνω από το ένα τρίτο των 750 εκατ. αυτοκινήτων του κόσμου.
- Στην ΕΕ των 27, περίπου 60% των ενηλίκων και πάνω από 20% των παιδιών σχολικής ηλικίας είναι υπέρβαροι ή παχύσαρκοι. Οι στεφανιαίες νόσοι, που συχνά σχετίζονται με τα λιπαρά τρόφιμα και το κάπνισμα, παραμένουν η πιο συχνή αιτία θανάτου στην ΕΕ.

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Όλο και περισσότεροι άνθρωποι επιδιώκουν **αλλαγές στον τρόπο ζωής που υποστηρίζουν αυξημένη βιωσιμότητα** για τους ίδιους και τις κοινωνίες στις οποίες ζουν. Μερικά παραδείγματα περιλαμβάνουν:

- Οι αλλαγές προς *αποδοτική κατανάλωση* (λιγότερη σπατάλη), *διαφορετική κατανάλωση* (αλλαγές σε αγαθά και υπηρεσίες υψηλής ποιότητας), και *επαρκή κατανάλωση* (μείωση κατανάλωσης υλικών) αποτελούν ευκαιρίες βιώσιμων τρόπων χρήσης προϊόντων και υπηρεσιών
- *Η συνεργατική κατανάλωση* (κοινή χρήση, ανταλλαγή, εμπορία, κ.λπ.) δείχνει μια αλλαγή στις προτιμήσεις: από ιδιοκτησία αγαθών σε πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και από παθητικούς καταναλωτές σε συμπαραγωγούς αγαθών και υπηρεσιών (π.χ. αστική γεωργία: να καλλιεργείς τα δικά σου τρόφιμα).

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Όλο και περισσότεροι άνθρωποι επιδιώκουν **αλλαγές στον τρόπο ζωής που στηρίζουν αυξημένη βιωσιμότητα** για τους ίδιους και τις κοινωνίες στις οποίες ζουν. Μερικά παραδείγματα περιλαμβάνουν:

- Η *αλλαγή συμπεριφοράς στο σπίτι* για εξοικονόμηση ενέργειας και οι επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση σηματοδοτούν μια αυξανόμενη ευαισθητοποίηση και ετοιμότητα αλλαγής σε πιο βιώσιμους τρόπους ζωής.
- Οι πόλεις και οι δήμοι υποστηρίζουν *αλλαγές στον τρόπο μεταφοράς* προς το περπάτημα, τη χρήση ποδηλάτου και της δημόσιας συγκοινωνίας, καθώς και τις νέες τεχνολογίες, όπως τα ηλεκτρικά οχήματα.
- *Αναδύονται υποσχόμενες συνέργειες στην υγεία, την ισότητα και την ευεξία*, μέσω της επανεξέτασης του τρόπου με τον οποίο ζούμε, τρεφόμαστε και μετακινούμαστε.

Βιώσιμος τρόπος ζωής

One Planet Living Framework

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Οι **στρατηγικές βιώσιμης δράσης** πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες, επιθυμίες και τα κίνητρα των ατόμων. Οι στρατηγικές και οι προσεγγίσεις συχνά εστιάζουν μεμονωμένα στην τεχνολογική καινοτομία ή σε λύσεις πολιτικής. Η επιτυχία στην αλλαγή συμπεριφοράς βασίζεται στην κατανόηση του ατόμου και της διαφορετικότητας των τρόπων ζωής, και της πρόσβασης σε επιλογές βιώσιμου τρόπου ζωής. Οι βασικοί παράγοντες επιτυχίας περιλαμβάνουν τα εξής:

- Οι αλλαγές σε βιώσιμο τρόπο ζωής πρέπει να περιλαμβάνουν *αλλαγές συμπεριφοράς* σε όλες τις ηλικιακές και κοινωνικοοικονομικές ομάδες και σε όλα τα τμήματα του πληθυσμού με ποικίλα επίπεδα γνώσεων, ευαισθητοποίησης και ενδιαφερόντων. Επιτυχημένες πρωτοβουλίες βιωσιμότητας είναι αυτές που προσπαθούν να καταλάβουν πώς θα δώσουν κίνητρα και θα ενεργοποιήσουν την αλλαγή σε διαφορετικές ομάδες.

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Οι **στρατηγικές βιώσιμης δράσης** πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις διαφορετικές ανάγκες, επιθυμίες και τα κίνητρα των ατόμων. Οι στρατηγικές και οι προσεγγίσεις συχνά εστιάζουν μεμονωμένα στην τεχνολογική καινοτομία ή σε λύσης πολιτικής. Η επιτυχία στην αλλαγή συμπεριφοράς βασίζεται στην κατανόηση του ατόμου και της διαφορετικότητας των τρόπων ζωής, και της πρόσβασης σε επιλογές βιώσιμου τρόπου ζωής. Οι βασικοί παράγοντες επιτυχίας περιλαμβάνουν τα εξής:

- Η μακροπρόθεσμη αλλαγή προς έναν βιώσιμο τρόπο ζωής μπορεί να επιτευχθεί κάνοντας τις *βιώσιμες επιλογές ευκολότερες, φθηνότερες και πιο ευχάριστες*, δημιουργώντας τις κατάλληλες υποδομές και σχεδιάζοντας λύσεις για κάθε συγκεκριμένο πλαίσιο
- Πρέπει να υιοθετηθούν *ολοκληρωμένες προσεγγίσεις σε πολλαπλά επίπεδα και με πολλά ενδιαφερόμενα μέρη*, ώστε να δημιουργηθούν περιβάλλοντα που θα διευκολύνουν τον βιώσιμο τρόπο ζωής και τη μακροχρόνια αλλαγή

Βιώσιμος τρόπος ζωής

TIPS TO SUSTAINABLE LIVING

- Be a minimalist
- Limit waste
- Conserve energy and water
- Stay away from toxic chemicals
- When traveling, be responsible
- Go meatless one day of the week
- Go an hour a week with no technology
- Borrow, borrow, borrow

marcuslemonis.com/lifestyle/sustainable-living

M

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Η δυνατότητα αλλαγής συμπεριφοράς και επιλογών τρόπου ζωής που θα υποστηρίζουν ένα βιώσιμο μέλλον απαιτεί έρευνα, καινοτομία, συνεργασία και συμμετοχή όλων των επιπέδων των συστημάτων πολιτικών, παραγωγής και κατανάλωσης της κοινωνίας. Έτσι θα δημιουργηθούν οι αναγκαίες υποδομές και θα γίνουν οι αλλαγές στον τρόπο που οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται την πρόοδο και την ατομική επιτυχία.

02

Υπεύθυνη
κατανάλωση
και παραγωγή
(ΣΒΑ 12)

Επισκόπηση

Η κατανάλωση και η παραγωγή παγκοσμίως βασίζονται στη **χρήση του φυσικού περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων**, με τρόπο που συνεχώς έχει καταστροφικές συνέπειες στον πλανήτη.

Η οικονομική και κοινωνική πρόοδος του τελευταίου αιώνα συνοδεύτηκε από **υποβάθμιση του περιβάλλοντος** που θέτει σε κίνδυνο τα συστήματα από τα οποία εξαρτάται η μελλοντική μας ανάπτυξη.

Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)

Η **Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη**, η οποία υιοθετήθηκε από όλα τα κράτη-μέλη των Ηνωμένων Εθνών το 2015, παρέχει ένα κοινό σχέδιο ειρήνης και ευημερίας για όλους τους ανθρώπους και τον πλανήτη, τώρα και στο μέλλον. Πυρήνας της είναι οι **17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ)**, οι οποίοι αποτελούν επείγουσα έκκληση για δράση από όλες τις χώρες —αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες— σε μια παγκόσμια συνεργασία.

Οι ΣΒΑ αναγνωρίζουν ότι η εξάλειψη της φτώχειας και άλλων στερήσεων πρέπει να συνοδεύεται από στρατηγικές βελτίωσης της υγείας και της εκπαίδευσης, μείωσης της ανισότητας και τόνωσης της οικονομικής ανάπτυξης, με ταυτόχρονη αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και προσπάθεια διαφύλαξης των ωκεανών και των δασών μας.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (ΣΒΑ12)

Στις μέρες μας, οι άνθρωποι καταναλώνουν περισσότερους πόρους από ποτέ, ξεπερνώντας τη δυνατότητα παραγωγής του πλανήτη. Εν τω μεταξύ, τα απόβλητα και η μόλυνση αυξάνονται και το χάσμα ανάμεσα σε πλούσιους και φτωχούς διευρύνεται. Η υγεία, η εκπαίδευση, η ισότητα και η ενδυνάμωση επηρεάζονται αρνητικά.

Η βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή αναφέρεται στη *χρήση υπηρεσιών και σχετικών προϊόντων, που ανταποκρίνονται σε βασικές ανάγκες και προσφέρουν μια καλύτερη ποιότητα ζωής, ελαχιστοποιώντας ταυτόχρονα τη χρήση φυσικών πόρων και τοξικών υλικών, καθώς και τις εκπομπές αποβλήτων και ρύπων σε όλο τον κύκλο ζωής της υπηρεσίας ή του προϊόντος, ώστε να μη διακινδυνεύονται οι ανάγκες των μελλοντικών γενιών.*

12 RESPONSIBLE
CONSUMPTION
AND PRODUCTION

Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (ΣΒΑ12)

Η πανδημία COVID-19 προσφέρει στις χώρες μια ευκαιρία να δημιουργήσουν σχέδια ανάκαμψης που θα αντιστρέψουν τις τρέχουσες τάσεις και θα αλλάξουν τις συνήθειες κατανάλωσης και παραγωγής προς ένα πιο βιώσιμο μέλλον.

12 RESPONSIBLE
CONSUMPTION
AND PRODUCTION

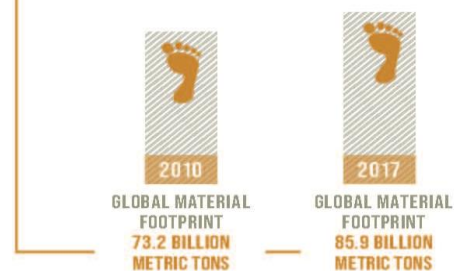

ENSURE SUSTAINABLE CONSUMPTION AND PRODUCTION PATTERNS

BEFORE COVID-19

THE WORLD CONTINUES TO
USE NATURAL RESOURCES
UNSUSTAINABLY

COVID-19 IMPLICATIONS

THE PANDEMIC OFFERS AN OPPORTUNITY TO
DEVELOP RECOVERY PLANS
THAT BUILD A MORE SUSTAINABLE FUTURE

FROM 2017 TO 2019,
79 COUNTRIES AND THE
EUROPEAN UNION REPORTED
AT LEAST ONE POLICY TO
PROMOTE SUSTAINABLE
CONSUMPTION AND PRODUCTION

RISING FOSSIL FUEL SUBSIDIES ARE CONTRIBUTING TO THE CLIMATE CRISIS

\$318 BILLION
(2015)

\$427 BILLION
(2018)

HARVESTING

TRANSPORT

STORAGE

PROCESSING

13.8%
OF FOOD IS LOST IN SUPPLY CHAINS (2016)

ACCESS MORE DATA AND INFORMATION ON THE INDICATORS AT [HTTPS://UNSTATS.UN.ORG/SDGS/REPORT/2020/](https://unstats.un.org/sdgs/report/2020/)

Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (ΣΒΑ12)

Ορισμένα στοιχεία και αριθμοί:

- Κάθε χρόνο, περίπου το ένα τρίτο όλων των τροφίμων που παράγονται, που αντιστοιχεί σε 1,3 δις τόνους και με αξία περίπου 1 τρις δολάρια, καταλήγει να σαπίζει σε κάδους καταναλωτών και εμπόρων ή να χαλάει λόγω κακών πρακτικών μεταφοράς και συγκομιδής.
- Αν οι άνθρωποι σε όλον τον κόσμο χρησιμοποιούσαν λαμπτήρες χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας, ο κόσμος θα εξοικονομούσε 120 δις αμερικανικά δολάρια ετησίως.
- Αν ο παγκόσμιος πληθυσμός φτάσει τα 9,6 δις έως το 2050, θα απαιτούνται φυσικοί πόροι ίσοι με αυτούς τριών πλανητών περίπου, ώστε να διατηρηθεί ο τρέχων τρόπος ζωής.
- Λιγότερο από το 3% του νερού παγκοσμίως είναι φρέσκο (πόσιμο), από το οποίο το 2,5% είναι παγωμένο στην Ανταρκτική, τον Αρκτικό και τους παγετώνες. Επομένως, η ανθρωπότητα πρέπει να βασίζεται στο 0,5% για όλες τις ανάγκες του ανθρώπου και του οικοσυστήματος για φρέσκο νερό.

03

Ο ρόλος του αγροτικού τομέα στην κυκλική βιοοικονομία

Επισκόπηση

Η κυκλική οικονομία βάζει την αποδοτικότητα των πόρων στο κέντρο λήψης των οικονομικών αποφάσεων και πρακτικών, διασφαλίζοντας προστιθέμενη αξία και εξασφαλίζοντας **τη διατήρηση των πόρων για όσο το δυνατόν περισσότερο, ώστε να χρησιμοποιηθούν ξανά και ξανά.**

Εξαλείφεται η σπατάλη που μπορεί να αποφευχθεί, ελαχιστοποιούνται οι απαιτήσεις σε πόρους, βελτιώνεται η αποδοτικότητα και μειώνονται τα κόστη.

Ο ρόλος του αγροτικού τομέα στην κυκλική βιοοικονομία

Οι αγρότες μπορούν να αναλάβουν πρωταρχικό ρόλο στην ανάπτυξη της βιοοικονομίας και να την καταστήσουν πιο βιώσιμη, ενσωματώνοντας κυκλικές δραστηριότητες και φυσικούς κύκλους σε υπάρχουσες και νέες πρακτικές. Στον αγροτικό τομέα, αυτό σημαίνει, μεταξύ άλλων:

- Διατήρηση και βελτίωση του φυσικού κεφαλαίου, ισορροπώντας τις ροές ανανεώσιμων πόρων
- Βελτιστοποίηση αποδόσεων των φυσικών πόρων, με ανακύκλωση προϊόντων, στοιχείων και υλικών
- Μετατροπή αποβλήτων και υπολειμμάτων σε πόρο, με σύνδεση του τέλους μιας διεργασίας με την έναρξη μιας άλλης, δημιουργώντας βρόχους ανατροφοδότησης

Circular agrofood system

In 2050, the global population will have risen to 9.5 billion people. This means that the world would need 70% more food. A circular agrofood system can use the currently available agricultural land to meet this requirement. An essential part of this system is in establishing smart connections between plant-based and animal products, in order to create an integral agrofood system.

www.wur.eu/circularfood

LAND

Manure from the animals contributes to a fertile healthy soil and **improves crop yields**.

CROPS

Only 30% of the crops are suitable for human consumption. We can use the other parts and **residual flows** from agriculture and the food industry to produce **animal feed**.

CATTLE

Cattle and sheep can consume grass and herbs in pastures that are unsuitable for growing food, such as the peat **grasslands** in the Netherlands.

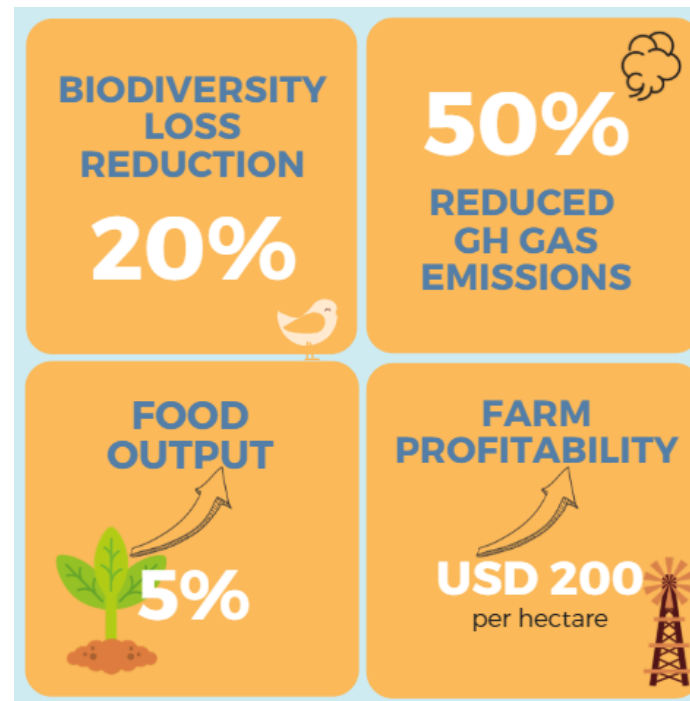
MANURE

Manure is also a valuable source of organic material that **replenishes the soil** and completes the circular agrofood system.

Ο ρόλος του αγροτικού τομέα στην κυκλική βιοοικονομία

Η κυκλική οικονομία επιτυγχάνεται σε διάφορες κλίμακες, είτε σε αγρόκτημα είτε μέσω σύνδεσης διαφορετικών ατόμων, επιχειρήσεων και τομέων για την αποτελεσματική χρήση πόρων σε ευρύτερες γεωγραφικές περιοχές.

Ο ρόλος του αγροτικού τομέα στην κυκλική βιοοικονομία

Η προστατευμένη καλλιέργεια (καλλιέργεια σε θερμοκήπια) μπορεί να διασφαλίσει παραγωγή υψηλής ποιότητας και να συμβάλει στον επαρκή εφοδιασμό τροφίμων παγκοσμίως. Επίσης, η προστατευμένη καλλιέργεια παρέχει σημαντικές ευκαιρίες για πιο αποτελεσματική χρήση πόρων από την κυκλική παραγωγή. Αυτό περιλαμβάνει την ανακύκλωση, σε διάφορα επίπεδα, από ατομικά αγροκτήματα μέχρι σε περιφερειακό επίπεδο.

Ο ρόλος του αγροτικού τομέα στην κυκλική βιοοικονομία

Τα θερμοκήπια μπορούν να συμβάλουν στην υποστήριξη της κυκλικότητας, καθώς έχουν:

- Δυνατότητα υψηλής παραγωγικότητας με μειωμένη χρήση νερού και αγροχημικών ανά μονάδα παραγωγής
- Δυναμικότητα παραγωγής ανά εκτάριο ως και 10-15 φορές μεγαλύτερη από την υπαίθρια καλλιέργεια
- Πολλές δυνατότητες ανακύκλωσης νερού και θρεπτικών συστατικών

4 Benefits of Smart Greenhouses

Maintain Ideal
Micro-Climate

Enhance Irrigation &
Fertilization Practices

Control Infection &
Avoid Disease

Prevent Thefts &
Improve Security

Operational Values

Optimize Yields

Enhance Chemical & Resource-Use Efficiency

Minimize Manual Intervention

Ο ρόλος του αγροτικού τομέα στην κυκλική βιοοικονομία

Κύριες προκλήσεις:

- *Αύξηση της διαθεσιμότητας πόρων, σε ποιότητα και ποσότητα, και συγκεκριμένα του νερού, σε επίπεδο αγροκτήματος και περιφέρειας. Οι δευτερεύουσες πηγές νερού, όπως τα ύδατα αποστράγγισης και η συμπύκνωση νερού από στέγες, μπορεί να αυξήσει τη διαθεσιμότητα νερού σε επίπεδο αγροκτήματος. Το νερό μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί σύμφωνα με την αρχή της αλυσιδωτής χρήσης και μπορεί να τροφοδοτηθεί σε διαφορετικές διεργασίες (προστατευμένες καλλιέργειες ή άλλες) που βρίσκονται κοντά η μία με την άλλη, ακόμα και χωρίς την ανάγκη περαιτέρω επεξεργασίας.*
- *Ενίσχυση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών, ώστε να σχηματίσουν συνεργατικές ομάδες και να αυξηθεί η κυκλικότητα στα συστήματα προστατευμένης καλλιέργειας. Εδώ περιλαμβάνονται εταιρείες σχεδιασμού και κατασκευής θερμοκηπίων, προμηθευτές εισροών σε αγροκτήματα κηπευτικών καλλιεργειών, εταιρείες ΤΠΕ, σύμβουλοι θερμοκηπίων, ενώσεις παραγωγών κηπευτικών, αλυσίδες επεξεργασίας και προώθησης αγροτικών προϊόντων, μεταπωλητές, σουπερμάρκετ, καταναλωτές, ερευνητές, φορείς χάραξης πολιτικής, κυβερνήσεις και μη κυβερνητικές οργανώσεις.*

Ο ρόλος του αγροτικού τομέα στην κυκλική βιοοικονομία

Κύριες προκλήσεις:

- Αξιολόγηση του επιπέδου τεχνολογίας στα υπάρχοντα θερμοκήπια και υποστήριξη μετάβασης τεχνολογίας από πειραματικά σε εμπορικά αγροκτήματα, λαμβάνοντας υπόψη τον συμβιβασμό ανάμεσα στην τεχνολογία και το εργατικό δυναμικό. Τα θερμοκήπια υψηλής τεχνολογίας μπορεί να επιτύχουν υψηλά επίπεδα κυκλικότητας, αλλά με πολύ υψηλό κόστος επένδυσης, ενώ στα θερμοκήπια χαμηλής τεχνολογίας (χαμηλό κόστος επενδύσεων) απαιτείται περισσότερο εργατικό δυναμικό για την επίτευξη ορισμένου επιπέδου κυκλικότητας.

04

Ενεργειακός έλεγχος σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες

Επισκόπηση

Υπάρχουν πολλές τεχνολογίες για συστήματα θερμοκηπίων που μπορούν να υιοθετήσουν οι αγρότες **για καλύτερη, πιο αποδοτική και βιώσιμη χρήση ενέργειας**. Ωστόσο, **πρέπει να λυθούν αρκετά ζητήματα**, που σχετίζονται με το υψηλό κόστος τεχνολογίας σε σχέση με τη δυνατότητα επένδυσης των αγροτών και με την προσαρμογή της τεχνολογίας στα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αγρότες σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές.

Ενεργειακός έλεγχος σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες

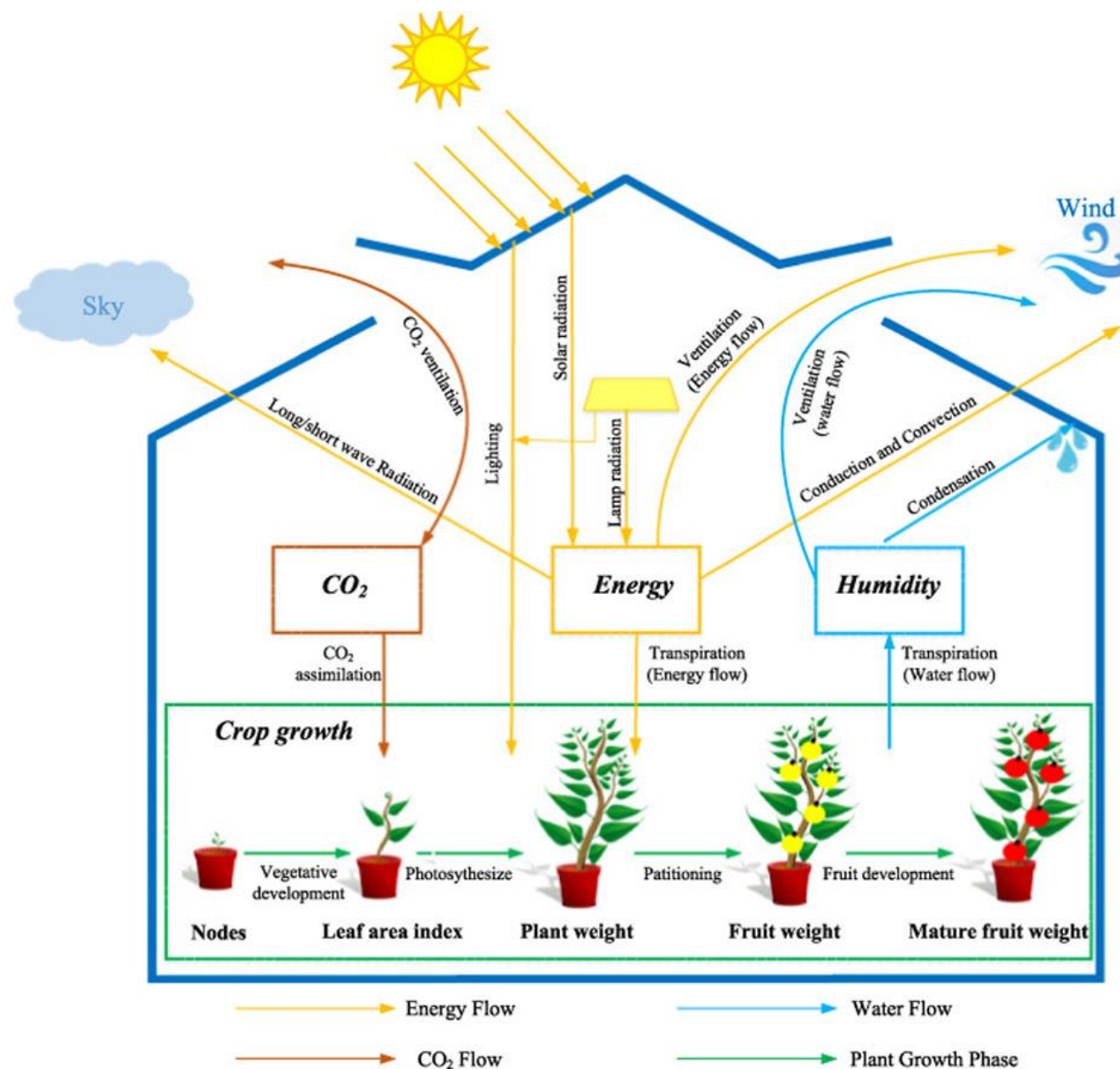
Η ανάγκη για λογική χρήση ενέργειας στις καλλιέργειες θερμοκηπίου είναι μεγάλη, καθώς η ενέργεια αποτελεί σημαντικό κομμάτι του συνολικού κόστους παραγωγής. Η θέρμανση χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο για τη λήψη πρώιμης παραγωγής και τη συνεχή απόδοση ποσότητας-ποιότητας, με αποτέλεσμα μεγαλύτερη χρήση ενέργειας. Ο βελτιωμένος έλεγχος περιβάλλοντος (π.χ. μεγαλύτερη παροχή CO₂, πρόσθετος φωτισμός), τα σχέδια εντατικοποίησης παραγωγής και η χρήση συστημάτων ψύξης αυξάνουν την κατανάλωση ενέργειας.

Κατά μέσο όρο, η χρήση ενέργειας αναλογεί σε 10% έως 30% του συνολικού κόστους παραγωγής, ανάλογα με τη γεωγραφική περιοχή.

Ενεργειακός έλεγχος σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες

Ο στόχος εφαρμογής τεχνικών και τεχνολογιών ελέγχου της ενέργειας που καταναλώνει ένα θερμοκήπιο είναι η αύξηση της ενεργειακής απόδοσης του θερμοκηπίου, σε συνδυασμό με μείωση της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας και των σχετικών εκπομπών CO₂.

Οι κύριες διεργασίες απώλειας ενέργειας σε θερμοκήπια με φυσικό αερισμό είναι η αγωγή θερμότητας και η ακτινοβολία από το κάλυμμα του θερμοκηπίου, καθώς και η μεταφορά θερμότητας και λανθάνουσας θερμότητας μέσω του εξαερισμού.

Ενεργειακός έλεγχος σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες

Ενδεικτικές ενέργειες ελέγχου της κατανάλωσης ενέργειας σε ένα θερμοκήπιο είναι οι εξής:

- Συχνοί έλεγχοι υποδομών και εξοπλισμού, συντήρηση μόνωσης
- Αποτελεσματικός έλεγχος θερμοκρασίας και υγρασίας
- Αξιοποίηση συστημάτων σκίασης

Ενεργειακός έλεγχος σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες

Ορισμένες **δυσκολίες** ελέγχου της κατανάλωσης ενέργειας σε ένα θερμοκήπιο είναι οι εξής:

- Δυνατότητα μεταφοράς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας που αναπτύχθηκαν σε χώρες της Βόρειας Ευρώπης στις μεσογειακές χώρες, κυρίως λόγω του υψηλού κόστους, αλλά και των διαφορετικών προκλήσεων
- Ο κλιματικός έλεγχος συνδέεται με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά κάθε καλλιέργειας, αλλά και εξάρσεις μυκητιάσεων
- Συγκεκριμένα χαρακτηριστικά μονωτικών υλικών κάλυψης (π.χ. μείωση μετάδοσης φωτός, αύξηση επιπέδων υγρασίας)

Ενεργειακός έλεγχος σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες

Ορισμένα **πλεονεκτήματα** του ελέγχου της κατανάλωσης ενέργειας σε ένα θερμοκήπιο είναι τα εξής:

- Η μείωση 1°C στη θερμοκρασία θέρμανσης εξοικονομεί περίπου 10% της ενέργειας
- Η εφαρμογή στρατηγικής ενσωμάτωσης θερμοκρασίας έχει ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση ενέργειας έως 20%
- Οι διαφορετικοί τύποι υλικών κάλυψης θερμοκηπίων μπορεί να οδηγήσουν σε μείωση της ετήσιας χρήσης ενέργειας κατά 25-51%

Κυριότερα σημεία της ενότητας

- Ο σύγχρονος ευρωπαϊκός τρόπος ζωής είναι μη βιώσιμος με πολλούς τρόπους, λόγω των προτιμήσεων που σχετίζονται με την κατανάλωση προϊόντων, το περιβάλλον στο οποίο ζούμε και τις κατοικίες, τους τρόπους μετακίνησης, τα προβλήματα ως προς την υγεία και την κοινωνία.
- Υπάρχουν προτάσεις για υποσχόμενες πρακτικές που περιλαμβάνουν διαφορετικά ενδιαφερόμενα μέρη και ελαχιστοποιούν τις επιδράσεις του μη βιώσιμου τρόπου ζωής, ενώ ταυτόχρονα βελτιώνουν την υγεία και την ευεξία.
- Η βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή σχετίζεται με την αποσύνδεση της οικονομικής ανάπτυξης από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, αυξάνοντας την αποδοτικότητα των πόρων και προωθώντας βιώσιμους τρόπους ζωής.
- Η βιώσιμη κατανάλωση και παραγωγή μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην εξάλειψη της φτώχειας και τη μετάβαση σε πράσινες οικονομίες χαμηλών εκπομπών άνθρακα.

Κυριότερα σημεία της ενότητας

- Ο γεωργικός τομέας μπορεί να συμβάλει στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της κυκλικής βιοοικονομίας στην πράξη
- Η προστατευμένη καλλιέργεια(θερμοκήπια) μπορεί να διασφαλίσει παραγωγή υψηλής ποιότητας και να συμβάλει στον επαρκή εφοδιασμό τροφίμων παγκοσμίως
- Υπάρχουν ενεργητικές και παθητικές μέθοδοι μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας, χωρίς να επηρεάζεται το ποσό απόδοσης και η ποιότητα.

Βιβλιογραφία

- United Nations Environment Programme, One Earth (2018). Sustainable Lifestyles: Options and Opportunities. Παρίσι: UN Environment.
- https://www.scp-centre.org/wp-content/uploads/2016/05/64_Sustainable_Lifestyles_Todays_facts_and_Tomorrows_trends.pdf
- <https://sdgs.un.org/goals>
- <https://www.un.org/sustainabledevelopment/sustainable-consumption-production/>
- https://ec.europa.eu/eip/agriculture/sites/default/files/eip-agri_factsheet_ws_circular_economy_2016_en.pdf
- Ellen MacArthur Foundation (2021) The Big Food Redesign: Regenerating Nature with the Circular Economy
- https://ec.europa.eu/eip/agriculture/sites/default/files/eip-agri_factsheet_circular_horticulture_2019_en.pdf
- <http://www.fao.org/documents/card/en/c/22b737e1-488e-4993-86c9-13fd3fed122f/>
- <http://www.fao.org/3/i3284e/i3284e.pdf>
- Golzar F, Heeren N, Hellweg S, Roshandel R, 2018. A novel integrated framework to evaluate greenhouse energy demand and crop yield production. Renewable and Sustainable Energy Reviews 96, 487 – 501

Γλωσσάρι

ΟΡΟΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ
ΣΒΑ	Στόχος Βιώσιμης Ανάπτυξης
ΤΠΕ	Τεχνολογίες των Πληροφοριών και των Επικοινωνιών

Πρακτικές συστάσεις

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώσεις

- ☐ Αναγνώριση προτύπων σύγχρονων τρόπων ζωής
- ☐ Σύνδεση του σύγχρονου τρόπου ζωής με τη χρήση φυσικών πόρων και τις εκπομπές αποβλήτων και ρύπων στο περιβάλλον
- ☐ Περιγραφή των περισσότερων στόχων του ΣΒΑ 12
- ☐ Ανάλυση των αρχών και των προκλήσεων της κυκλικής οικονομίας γενικά και ειδικά στον αγροτικό τομέα
- ☐ Προτάσεις μεθόδων και καλών πρακτικών που μπορούν να εφαρμοστούν για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση της χρήσης ενέργειας σε θερμοκήπια

Δεξιότητες

- ☐ Ποσοτικός προσδιορισμός των κοινωνικοοικονομικών και περιβαλλοντικών πλεονεκτημάτων της κυκλικής οικονομίας στον αγροτικό τομέα
- ☐ Εκτίμηση των πλεονεκτημάτων του αποτελεσματικού ενεργειακού ελέγχου σε θερμοκήπια

Στάση ζωής

- ☐ Προσαρμογή προσωπικού τρόπου ζωής με βάση τις αρχές βιωσιμότητας
- ☐ Εφαρμογή ενεργειών για την υποστήριξη του ΣΒΑ12

Σχέδια μαθημάτων

01

Βιώσιμος τρόπος ζωής

02

Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (ΣΒΑ12)

03

Ο ρόλος του αγροτικού τομέα στην κυκλική βιοοικονομία

04

Ενεργειακός έλεγχος σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες

Σχέδιο μαθήματος 1

Τίτλος ενότητας: Βιωσιμότητα και κατανάλωση. Τα όρια του πλανήτη.

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Τίτλος σχεδίου μαθήματος 1: Βιώσιμος τρόπος ζωής

Διάρκεια: 135 λεπτά

Στόχος	Η εισαγωγή των επιπτώσεων που έχει ο τρόπος ζωής των ενηλίκων στη βιωσιμότητα, λαμβάνοντας υπόψη τη σχέση των σύγχρονων τρόπων ζωής με το παρελθόν και τις τρέχουσες συνήθειες κατανάλωσης και παραγωγής. Οι μαθητές θα εξοικειωθούν με τα στοιχεία των σύγχρονων τρόπων ζωής και θα έχουν την ευκαιρία να συνειδητοποιήσουν τη σχέση τους με τη χρήση των φυσικών πόρων και τις εκπομπές αποβλήτων και ρύπων στο περιβάλλον και, ως εκ τούτου, τις επιπτώσεις στο περιβάλλον και την υγεία. Επίσης, επισημαίνονται οι βασικές προκλήσεις διαχείρισης του τρόπου ζωής. Τέλος, στόχος είναι να μπορέσουν οι μαθητές να προτείνουν ενέργειες για έναν (περισσότερο) βιώσιμο τρόπο ζωής.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη / Χώρος με τραπέζια και καρέκλες • Προβολέας • Υπολογιστής • Πίνακας
Εργαλεία/Υλικό	• Μελέτη περίπτωσης 1
Κύρια δραστηριότητα	Ο εκπαιδευτής κάνει μια εισαγωγή στο θέμα του μαθήματος, με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην περιγραφή της περίπτωσης στην επόμενη διαφάνεια. Στη συνέχεια, χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες 5 ατόμων. Ο εκπαιδευτής αναθέτει ένα στοιχείο τρόπου ζωής σε κάθε ομάδα, π.χ. κατανάλωση φαγητού και ποτού, κατανάλωση ενέργειας, διαβίωση στο σπίτι, κ.λπ. και ζητά από κάθε ομάδα να καταγράψει πώς το εν λόγω στοιχείο σχετίζεται με τη χρήση φυσικών πόρων και τις εκπομπές ρύπων στο περιβάλλον. Ο εκπαιδευτής καταγράφει συνοπτικά τις ιδέες κάθε ομάδας στον πίνακα. Στη συνέχεια, προβάλλει ορισμένες διαφάνειες σχετικά με αυτά τα ζητήματα, τις οποίες έχει προετοιμάσει χρησιμοποιώντας το υλικό της μελέτης περίπτωσης. Εφαρμόζοντας τεχνικές brainstorming, ζητά από τους μαθητές να προτείνουν μέτρα μείωσης των επιπτώσεων, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν πρωτοβουλίες που θα μπορούσε ο καθένας να λάβει για έναν πιο βιώσιμο τρόπο ζωής.
Διαπιστώσεις	Οι διαπιστώσεις επικεντρώνονται στα εξής: (α) αναγνώριση των στοιχείων και συνηθειών των μοντέρνων τρόπων ζωής, (β) σύνδεσή τους με την κατανάλωση και την παραγωγή, (γ) υπογράμμιση της σχέσης τους με τη χρήση φυσικών πόρων και τις εκπομπές αποβλήτων και ρύπων στο περιβάλλον και την υγεία και (δ) έμφαση ότι μπορεί ο καθένας να λάβει μέτρα για έναν (περισσότερο) βιώσιμο τρόπο ζωής.

Βιώσιμος τρόπος ζωής

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 1

[illegible]

Σχέδιο μαθήματος 2

Τίτλος ενότητας: Βιωσιμότητα και κατανάλωση. Τα όρια του πλανήτη.

Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (ΣΒΑ 12)

Τίτλος σχεδίου μαθήματος 2: Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (ΣΒΑ 12)

Διάρκεια: 90 λεπτά

Στόχος	Η παρουσίαση του Στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης 12 με τίτλο «Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή», που περιλαμβάνεται μαζί με άλλους 16 ΣΒΑ στην Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, που υιοθέτησαν τα κράτη-μέλη των Ηνωμένων Εθνών το 2015.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Προβολέας • Υπολογιστής • Ίντερνετ
Εργαλεία/Υλικό	• Μελέτη περίπτωσης 2
Κύρια δραστηριότητα	Ο εκπαιδευτής προβάλλει ένα-ένα τα βίντεο της μελέτης περίπτωσης 2. Στο τέλος κάθε βίντεο, ο εκπαιδευτής και οι μαθητές συζητούν το περιεχόμενό του. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να διακόψει το βίντεο για να συνοψίσει το περιεχόμενό του και συνεχίζει. Μετά την προβολή όλων των βίντεο, ο εκπαιδευτής ζητά από κάθε μαθητή να προτείνει μία πράξη που θα μπορούσε να κάνει στην καθημερινότητά του, για να υποστηρίξει τον ΣΒΑ12 και ερευνά μέσω συζήτησης (ερωταπαντήσεις) την πρόθεση των μαθητών να την εφαρμόσουν.
Διαπιστώσεις	Οι διαπιστώσεις επικεντρώνονται στα εξής: (α) λόγοι δημιουργίας του ΣΒΑ12, (β) μέτρα που θα μπορούσαν να υιοθετηθούν σε παγκόσμιο και ατομικό επίπεδο για την επίτευξη του ΣΒΑ12 και (γ) αναγνώριση ορισμένων βασικών προκλήσεων του ΣΒΑ12 των ΗΕ (π.χ. ο ρόλος της τεχνολογίας).

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 2

Τίτλος ενότητας: Βιωσιμότητα και κατανάλωση. Τα όρια του πλανήτη.

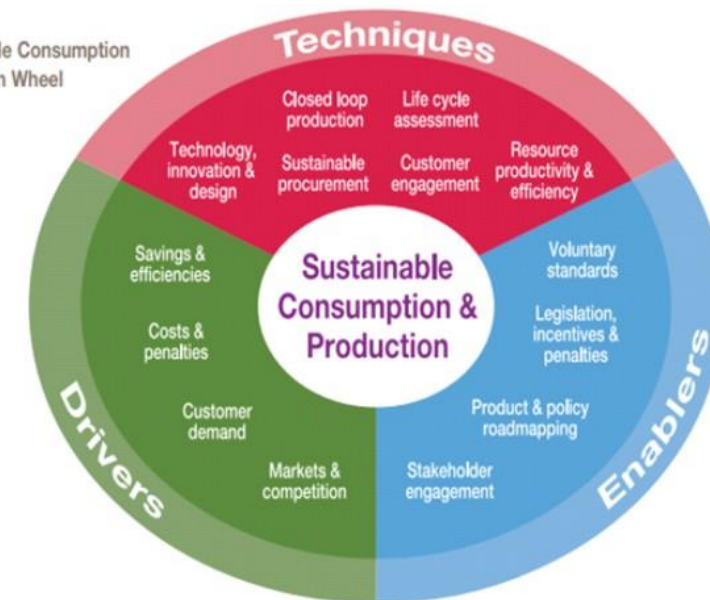
Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή (ΣΒΑ 12)

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 2

Διάρκεια: 30 λεπτά

Στόχος	Η παρουσίαση του Στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης 12 με τίτλο «Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή», που περιλαμβάνεται μαζί με άλλους 16 ΣΒΑ στην Ατζέντα 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, που υιοθέτησαν τα κράτη-μέλη των Ηνωμένων Εθνών το 2015.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Το βίντεο 1 υπογραμμίζει την υπερβολική κατανάλωση φυσικών πόρων και παρουσιάζει πολλές πτυχές της κατανάλωσης που, με απλές αλλαγές, μπορούν να έχουν μεγάλη επίδραση στην κοινωνία μας. Το βίντεο 2 προσδιορίζει το πρόβλημα και την πραγματική του κλίμακα σε παγκόσμιο και ατομικό επίπεδο. Τα ΗΕ έχουν καταγράψει 11 στόχους, ή τρόπους, για την διασφάλιση της επίτευξης του ΣΒΑ12. Το βίντεο 3 εξετάζει αυτά τα ζητήματα. Το βίντεο 4 αναλύει ορισμένες βασικές προκλήσεις του ΣΒΑ12 των ΗΕ. Το βίντεο 5 συνοψίζει τι γνωρίζουμε, τι προσπαθούν να κάνουν τα ΗΕ και τι μπορούμε να κάνουμε εμείς.
Σύνδεση με το θέμα	Ο ΣΒΑ12 δημιουργήθηκε για την επίτευξη της βιωσιμότητας μέσα από την υπεύθυνη παραγωγή και κατανάλωση.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	Γιατί δημιουργήθηκε ο ΣΒΑ12; Μπορείτε να προτείνετε μέτρα που θα μπορούσαν να υιοθετούν σε παγκόσμιο και ατομικό επίπεδο; Ποιες είναι ορισμένες από τις βασικές προκλήσεις του ΣΒΑ12 των ΗΕ;
Παραπομπές	Βίντεο 1: https://www.youtube.com/watch?v=cKIPNGZBrtI Βίντεο 2: https://www.youtube.com/watch?v=z9zZQjz7-U&t=0s Βίντεο 3: https://www.youtube.com/watch?v=LS4dHvfl-Yw Βίντεο 4: https://www.youtube.com/watch?v=RX2elsVjY-c Βίντεο 5: https://www.youtube.com/watch?v=puEWxGStQrE

The Sustainable Consumption and Production Wheel

Σχέδιο μαθήματος 3

Τίτλος ενότητας: Βιωσιμότητα και κατανάλωση. Τα όρια του πλανήτη.

Ο ρόλος του αγροτικού τομέα στην κυκλική βιοοικονομία

Τίτλος σχεδίου μαθήματος 4: Ο ρόλος του αγροτικού τομέα στην κυκλική βιοοικονομία

Διάρκεια: 135 λεπτά

Στόχος	Η ενημέρωση σχετικά με το πλαίσιο πολιτικής και τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και η παρουσίαση καλών πρακτικών που υποστηρίζουν τη μετάβαση του αγροτικού τομέα στην κυκλική οικονομία. Οι καλές πρακτικές περιλαμβάνουν την ανακύκλωση θρεπτικών συστατικών, τη χρήση κοπριάς ως λιπάσματος, την υδροπονία, την ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων και υπολειμμάτων της αγροτικής βιομηχανίας, κ.λπ.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη / Χώρος με τραπέζια και καρέκλες • Προβολέας • Υπολογιστής • Πίνακας
Εργαλεία/Υλικό	• Μελέτη περίπτωσης 3
Κύρια δραστηριότητα	Ο εκπαιδευτής επιλέγει και χρησιμοποιεί ορισμένες παρουσιάσεις της μελέτης περίπτωσης 3, για την υποστήριξη των στόχων του μαθήματος. Στη συνέχεια, χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες των 5 ατόμων και ζητά να επιλέξουν μια συγκεκριμένη γεωργική εγκατάσταση στην περιοχή τους (υπαίθρια καλλιέργεια, θερμοκήπιο, κτηνοτροφική μονάδα, κ.λπ.). Ζητά από τους μαθητές να αναλάβουν τον ρόλο του διαχειριστή της εν λόγω εγκατάστασης και να σχεδιάσουν πρακτικές που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν για την υποστήριξη της κυκλικής οικονομίας. Έπειτα, κάθε ομάδα παρουσιάζει τις ιδέες της και ο εκπαιδευτής τις καταγράφει συνοπτικά στον πίνακα.
Διαπιστώσεις	Οι διαπιστώσεις επικεντρώνονται στα εξής: (α) αρχές, πλεονεκτήματα και προκλήσεις της κυκλικής οικονομίας γενικά και ειδικά στον αγροτικό τομέα, (β) ενέργειες προώθησης της μετάβασης του αγροτικού τομέα στην κυκλική οικονομία.

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 3

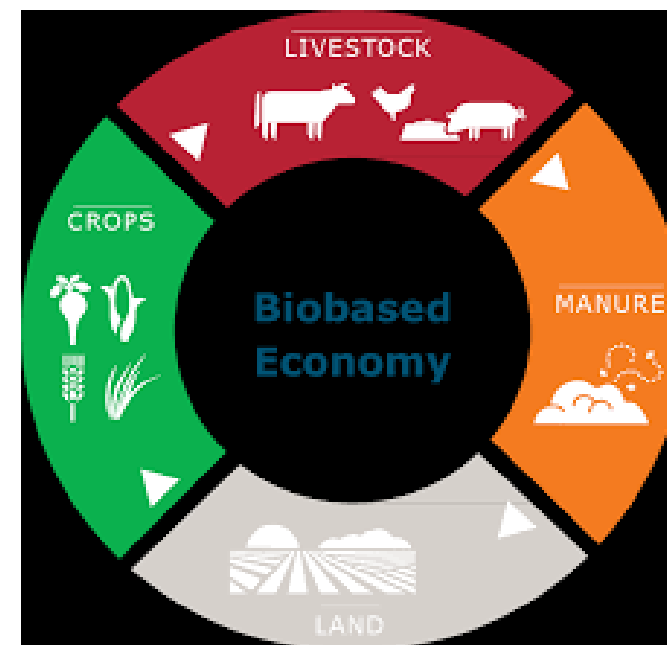
Τίτλος ενότητας: Βιωσιμότητα και κατανάλωση. Τα όρια του πλανήτη.

Ο ρόλος του αγροτικού τομέα στην κυκλική βιοοικονομία

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 3

Διάρκεια: 45 λεπτά

Στόχος	Η ενημέρωση σχετικά με συγκεκριμένους τρόπους υποστήριξης της μετάβασης του αγροτικού τομέα στην κυκλική οικονομία.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Χρησιμοποιούνται εργασίες που παρουσιάστηκαν στο εργαστήριο EIP-AGRI με τίτλο «Ευκαιρίες κυκλικής οικονομίας στον αγροτικό τομέα και τη δασοπονία», με σκοπό την περιγραφή του ρόλου που παίζει ο αγροτικός τομέας στην κυκλική βιοοικονομία και τη συζήτηση σχετικών προκλήσεων. Παρουσιάζονται καλές πρακτικές που έχουν εφαρμοστεί στην Ευρώπη και μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε άλλες περιοχές.
Σύνδεση με το θέμα	Η Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας (EIP-AGRI) δημιουργήθηκε το 2012 και ασχολείται με την ενίσχυση της ανταγωνιστικής και βιώσιμης γεωργίας, βάσει των αρχών της κυκλικής οικονομίας.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	Συζητήστε τον ρόλο του αγροτικού τομέα στην κυκλική οικονομία. Αναγνωρίστε προκλήσεις και ευκαιρίες στη μετάβαση του αγροτικού τομέα στην κυκλική οικονομία. Προσδιορίστε συγκεκριμένες ενέργειες ενίσχυσης της καινοτομίας στη μετάβαση του αγροτικού τομέα στην κυκλική οικονομία.
Παραπομπές	EIP-AGRI Workshop “Opportunities for Agriculture and Forestry in the Circular Economy” https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/event/eip-agri-workshop-opportunities-agriculture-and

Σχέδιο μαθήματος 4

Τίτλος ενότητας: Βιωσιμότητα και κατανάλωση. Τα όρια του πλανήτη.

Ενεργειακός έλεγχος σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες

Τίτλος σχεδίου μαθήματος 4: Ενεργειακός έλεγχος σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες

Διάρκεια: 135 λεπτά

Στόχος	Η ενημέρωση για τους τρόπους και τις καλές πρακτικές που υπάρχουν και θα μπορούσαν να εφαρμοστούν για να βελτιωθεί η ενεργειακή απόδοση στα μεσογειακά θερμοκήπια. Οι εν λόγω τρόποι και καλές πρακτικές σχετίζονται με τον κλιματισμό θερμοκηπίων με εξοικονόμηση ενέργειας (έλεγχος θερμοκρασίας και υγρασίας), μείωση των ενεργειακών απαιτήσεων του θερμοκηπίου (υλικά κάλυψης, πλέγματα, εξαερισμός, σκίαση, ψύξη) και αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων με άλλες, βιώσιμες πηγές. Σημαντικός στόχος αυτού του μαθήματος είναι ο ποσοτικός προσδιορισμός των ενεργειακών πλεονεκτημάτων που έχει η εφαρμογή αυτών των τρόπων και καλών πρακτικών.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη / Χώρος με τραπέζια και καρέκλες • Προβολέας • Υπολογιστής • Φύλλα Α3 • Μαρκαδόροι
Εργαλεία/Υλικό	• Μελέτη περίπτωσης 4
Κύρια δραστηριότητα	Ο εκπαιδευτής κάνει μια εισαγωγή στο θέμα του μαθήματος, με βάση τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην περιγραφή της περίπτωσης στην επόμενη διαφάνεια. Στη συνέχεια χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες 5 ατόμων. Ο εκπαιδευτής αναθέτει ένα πεδίο παρεμβάσεων σε κάθε ομάδα, π.χ. έλεγχο θερμοκρασίας, έλεγχο υγρασίας, υλικά κάλυψης, εξαερισμός, ανανεώσιμη ενέργεια, κ.λπ., μοιράζει τα σχετικά φυλλάδια του υλικού της περίπτωσης σε κάθε ομάδα, ζητά από τις ομάδες να μελετήσουν τις σελίδες και να ετοιμάσουν μια αφίσα σε μέγεθος Α3. Σε κάθε αφίσα παρουσιάζονται 2-3 καλές πρακτικές που σχετίζονται με το πεδίο που έχει ανατεθεί και υπογραμμίζονται τα ενεργειακά οφέλη με αριθμούς. Στο τέλος, κάθε ομάδα παρουσιάζει την αφίσα της στις υπόλοιπες ομάδες και ο εκπαιδευτής καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι αφίσες αποδεικνύουν ότι υπάρχουν διαθέσιμοι τρόποι βιώσιμης χρήσης της ενέργειας στα θερμοκήπια.
Διαπιστώσεις	Οι διαπιστώσεις επικεντρώνονται στα εξής: (α) διεργασίες θερμοκηπίου που σχετίζονται με την ενέργεια, (β) τρόποι και καλές πρακτικές που μπορούν να εφαρμοστούν για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση της χρήσης ενέργειας στα θερμοκήπια, (γ) ποσοτικός προσδιορισμός των παραπάνω τρόπων και καλών πρακτικών.

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 4

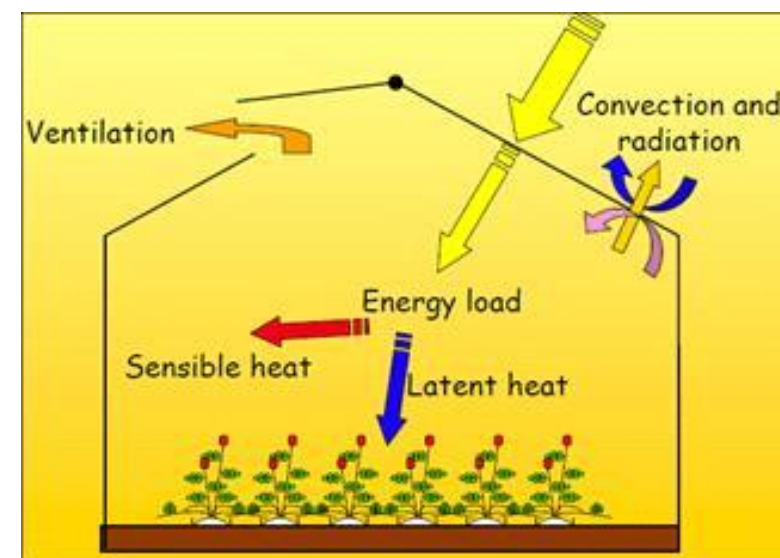
Τίτλος ενότητας: Βιωσιμότητα και κατανάλωση. Τα όρια του πλανήτη.

Ενεργειακός έλεγχος σε θερμοκηπιακές καλλιέργειες

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 4

Διάρκεια: 45 λεπτά

Στόχος	Η ενημέρωση σχετικά με τις αρχές βιώσιμης χρήσης της ενέργειας στα μεσογειακά θερμοκήπια.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Αυτή η μελέτη περίπτωσης εξετάζει τρόπους επίτευξης λογικής χρήσης της ενέργειας στις θερμοκηπιακές καλλιέργειες. Τα θέματα που εξετάζονται περιλαμβάνουν κλιματισμό θερμοκηπίων με εξοικονόμηση ενέργειας, μείωση των ενεργειακών απαιτήσεων του θερμοκηπίου και αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων με άλλες, βιώσιμες πηγές. Παρουσιάζονται ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα. Προτείνονται καλές πρακτικές για τα παραπάνω θέματα.
Σύνδεση με το θέμα	Το έγγραφο αναφέρεται ειδικά στο θέμα της μελέτης περίπτωσης.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	Ποιες διεργασίες ενός θερμοκηπίου σχετίζονται με τη χρήση ενέργειας και χρήζουν παρέμβασης για την επίτευξη ενεργειακής απόδοσης; Τονίστε τους τρόπους και τις καλές πρακτικές που μπορούν να εφαρμοστούν για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση της χρήσης ενέργειας στα θερμοκήπια. Προσδιορίστε τα ενεργειακά οφέλη των παραπάνω τρόπων και καλών πρακτικών.
Παραπομπές	Good Agricultural Practices for greenhouse vegetable crops https://www.fao.org/3/i3284e/i3284e.pdf Greenhouse climate control and energy use, σελίδες 63 – 95, με έμφαση στις σελίδες 84 – 92

Δράσεις κοινότητας

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Επισκόπηση

Μέθοδοι συμμετοχής

Πώς τα θεσμικά όργανα και η κοινότητα συμμετέχουν στη διδασκαλία και την παρακολούθηση του πλαισίου της ιδιότητας του παγκόσμιου πολίτη

- Οι πολίτες του κόσμου δημιουργούνται μέσω της εκπαίδευσης
- Δράσεις κυβερνήσεων και κοινοτήτων

Μελέτη περίπτωσης: Καλλιέργεια ταράτσας DakAkker, Ρότερνταμ

Επιρροή στη λήψη αποφάσεων

Πώς η εκπαίδευση για την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη δημιουργεί υπεύθυνα μέλη της κοινωνίας, που σκέφτονται και δρουν σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο:

- Καλύτερη κατανόηση της επιρροής της εκπαίδευσης GCED στην κοινωνία

Μελέτη περίπτωσης: Η Nestlé και καινοτομίες με φυτικά προϊόντα

Τι είναι ο ακτιβισμός, η σημασία του για την υπεράσπιση και τη δράση με βάση τις αξίες του παγκόσμιου πολίτη και τα σημαντικότερα είδη ακτιβισμού

*Μελέτη περίπτωσης: Πώς γίνεται σωστά ο ακτιβισμός του hashtag
- #TeamSeas*

Ακτιβισμός

Θέματα

01

Μέθοδοι συμμετοχής

Πώς δημιουργούνται οι πολίτες του κόσμου, ποιες είναι οι δράσεις κοινοτήτων και κυβερνήσεων, ως αποτέλεσμα της εκπαίδευσης για την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη

02

Επιρροή στη λήψη αποφάσεων

Πώς η εκπαίδευση για την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη επηρεάζει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και κάνει τη διαφορά

03

Ακτιβισμός

Τι είναι ο ακτιβισμός και πώς εκφράζεται

01

Μέθοδοι συμμετοχής

Επισκόπηση

Ο κόσμος γίνεται όλο και πιο περίπλοκος. Το ίδιο ισχύει και για τις ανθρώπινες αλληλεπιδράσεις: οι άνθρωποι είναι πιο συνδεδεμένοι και αλληλοεξαρτώμενοι από ποτέ. Αυτές οι αλλαγές στην κοινωνία δημιούργησαν την έννοια του *παγκόσμιου πολίτη* ή την ιδέα ότι είμαστε όλοι μέρος μιας παγκόσμιας κοινότητας και, ως εκ τούτου, οι επιλογές και οι ενέργειές μας ενδέχεται να επηρεάσουν άτομα και κοινότητες σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Η ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη ενθαρρύνει τον σεβασμό και την ανοχή προς τους άλλους και τις διαφορές που έχουν, δημιουργεί ευαισθητοποίηση και ενσυναίσθηση παγκοσμίως. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι να εφαρμόσουμε μια παγκόσμια οπτική στις κοινότητές μας και να δείξουμε την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη, καθώς και τις βασικές αξίες της.

01

Μέθοδοι συμμετοχής

Επισκόπηση

Η ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη επικεντρώνεται στη δράση, την αλλαγή και τη μεταμόρφωση, αποκτώντας αξίες, στάσεις ζωής και δεξιότητες με σκοπό τη συνεργασία, την επικοινωνία και την κριτική σκέψη. Οι μαθητές πρέπει να συμβάλουν ενεργά σε έναν κόσμο πιο δίκαιο, πιο ανεκτικό, πιο βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς. Αυτό πρέπει να ξεκινά από μικρή ηλικία, όταν σχηματίζονται οι κρίσιμες απόψεις, και να συνεχίζεται σε όλη τη ζωή του ατόμου.

Η εκπαίδευση για την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη εφαρμόζεται με διάφορες μεθόδους συμμετοχής:

- **Στα σχολεία**
- Συμμετοχή **πολιτών** και **κυβερνήσεων**
- **Do-ocracy** (πρωτοβουλία για δράση)
- **Οργανώσεις** και **κινήματα**
- Σε **προσωπικό επίπεδο**

Σχολεία

Πολλοί εκπαιδευτικοί συμφωνούν ότι η ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη είναι μια συμπεριφορά που μαθαίνεται και καλλιεργείται. Η πιο διαδεδομένη στρατηγική που χρησιμοποιείται στην τάξη για την ανάπτυξη δεξιοτήτων παγκόσμιου πολίτη είναι η μάθηση βάσει έργων (project). Η συμμετοχή των μαθητών σε υποδειγματικές πράξεις που ασπάζονται και προωθούν τις θεμελιώδεις αξίες της εκπαίδευσης GCED έχει αποδειχθεί ότι είναι πιο επιτυχημένη μέθοδος από άλλες.

Άλλο ένα στοιχείο του συμμετοχικού χαρακτήρα της εκπαίδευσης GCED με επίκεντρο τον μαθητή είναι ότι οι μαθητές, μέσω της συμμετοχής σε διεθνή σχολικά προγράμματα και εκπαιδευτικά κοινωνικά δίκτυα, δημιουργούν τις δικές τους μορφές παγκόσμιου πολίτη μέσω του διαλόγου και των δράσεων.

Φωτογραφία: [Erik Mclean](#) από τη σελίδα [Unsplash](#)

Σχολεία

Οι καθηγητές των σχολείων έχουν πολύ μεγαλύτερη ευθύνη και συμμετοχή, καθώς διδάσκουν παιδιά πολύ μικρής ηλικίας σχετικά με τις αξίες της ιδιότητας του παγκόσμιου πολίτη.

Στην τάξη, υπάρχουν πολλοί τρόποι να γίνουν οι μαθητές παγκόσμιοι πολίτες:

- Ενίσχυση της θέσης των μαθητών ως ηγέτες και δάσκαλοι
- Ενσωμάτωση παγκόσμιων ιστοριών και δραστηριοτήτων που βασίζονται στον πολιτισμό στο πρόγραμμα σπουδών, όποτε είναι εφικτό.
- Συμπλήρωση αιτήσεων για τυχόν διαθέσιμες επιχορηγήσεις ή ανταλλαγές
- Οργάνωση εκδρομών, συμμετοχή σε προγράμματα φίλων δι' αλληλογραφίας ή οργάνωση εκδηλώσεων Διεθνούς Εβδομάδας
- Ενθάρρυνση του εθελοντισμού και της βοήθειας μέσω κοινωνικών προγραμμάτων
- Σκέψεις και προβληματισμοί για τον κόσμο γύρω μας, υποστήριξη διαλόγου, κατανόηση της διαφορετικότητας και αποδοχή διαφορετικών απόψεων.

Σχολεία

Η εκπαίδευση για την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη μπορεί να βοηθήσει τους νέους να κατανοήσουν πώς λειτουργούν οι δημόσιοι φορείς, ποιοι είναι οι στόχοι, η εξουσία και το πεδίο δράσης τους, ώστε να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη τους σε αυτούς τους φορείς. Έτσι οι μαθητές γίνονται υπέρμαχοι της ειρήνης και της δικαιοσύνης. Επίσης, υποστηρίζει τη θέσπιση μιας ενοποιημένης παγκόσμιας κοινότητας, όπου υπάρχει ακεραιότητα, ηθική, ίση μεταχείριση και σεβασμός προς τις αρχές και τους νόμους, προάγοντας τη διεθνή ειρήνη και την ασφάλεια.

Είναι λοιπόν σημαντικό να εισαχθούν περισσότερα μαθήματα στα εκπαιδευτικά ιδρύματα και να αφιερώνεται περισσότερος χρόνος στην ανάπτυξη αυτών των αξιών από πολύ μικρή ηλικία.

Σπουδαίος πρόσθετος πόρος για εκπαιδευτικούς: η iEARN είναι μη κερδοσκοπική οργάνωση με πάνω από 30.000 σχολεία και οργανώσεις νέων σε πάνω από 140 χώρες. Η iEARN υποστηρίζει καθηγητές και νέους στη συνεργασία μέσω διαδικτύου, χρησιμοποιώντας και άλλες τεχνολογίες επικοινωνιών. Καθημερινά, πάνω από 2 εκατ. μαθητές συμμετέχουν σε συλλογικά έργα παγκοσμίως μέσω του iEARN.

<http://www.iearn.org/>

Συμμετοχή στα κοινά

Πολλοί άνθρωποι ενδιαφέρονται για τη γειτονιά ή την τοπική κοινότητά τους και συμμετέχουν ενεργά στη βελτίωση της ποιότητας ζωής εκεί. Για παράδειγμα, συμμετέχουν εθελοντικά στον καθαρισμό της περιοχής, οργανώνουν εκστρατείες καθαρισμού ή σχηματίζουν ομάδες και συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων για τον δημοτικό προϋπολογισμό.

Πολλές κοινότητες οργανώνονται με σκοπό τη συνολική μετάβαση ολόκληρων γειτονιών σε πιο βιώσιμο τρόπο ζωής, όπως με εγκατάσταση ηλιακών πάνελ στην κοινότητα, συντήρηση κοινόχρηστων βιολογικών κήπων ή δημιουργία ομάδων εθελοντών στον κοινωνικό τομέα για την ανεπίσημη φροντίδα ηλικιωμένων που το έχουν ανάγκη (π.χ. βοήθεια με τα ψώνια, συντροφιά).

Σημαντικές δράσεις μετά από ανθρωπιστικές κρίσεις περιλαμβάνουν πρωτοβουλίες των νέων για αντιμετώπιση τρεχόντων ζητημάτων και αυτοδημιούργητες κοινότητες εθελοντών από αναπτυγμένες χώρες, για την παροχή στέγης σε πρόσφυγες και βοήθεια, ώστε να σταθούν ξανά στα πόδια τους. Αυτό είναι ένα σαφές παράδειγμα των αρχών μιας κοινότητας παγκόσμιων πολιτών στην πράξη.

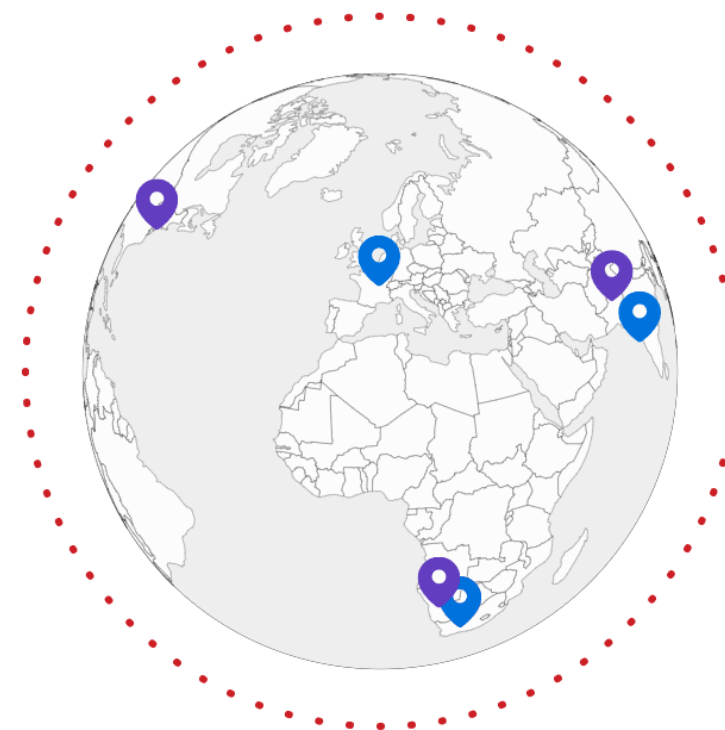
Φωτογραφία: [Anna Earl](#) από τη σελίδα [Unsplash](#)

Συμμετοχή κυβερνήσεων

Η κυβέρνηση υποστηρίζει τη συμμετοχή των πολιτών με διάφορους τρόπους. Για παράδειγμα, καταργώντας μη αναγκαίους κανόνες και κανονισμούς, όπου είναι εφικτό. Σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. υπάρχουν φόρουμ και διάφορες οργανώσεις που στοχεύουν στη δημιουργία μιας κοινωνίας αυτοδύναμων πολιτών που συμμετέχουν περισσότερο.

Επιπλέον, πολλές κυβερνήσεις στην ΕΕ έχουν καθιερώσει ανοιχτές ημέρες, στις οποίες οι πολίτες αναλαμβάνουν καθήκοντα για μία ημέρα, π.χ. οι μαθητές σχηματίζουν μια κυβέρνηση νεολαίας.

Καθώς οι πολίτες συμμετέχουν περισσότερο στη δημόσια ζωή, η κυβέρνηση προσαρμόζεται και λαμβάνει περισσότερο υπόψη πρωτοβουλίες σε πολλές κοινότητες. Αυτό σημαίνει ότι οι τοπικές αρχές έχουν έναν πιο υποστηρικτικό ρόλο σε περιπτώσεις όπως είναι η παροχή υποδομών ή η μεγαλύτερη διάθεσή τους. Για παράδειγμα, οι δήμοι μπορούν να οργανώσουν προϋπολογισμούς ανά γειτονιά, για να βοηθήσουν τους πολίτες να κάνουν περισσότερα, πιο εύκολα.

Εικόνα από τη σελίδα [globalcitizen.org](https://www.globalcitizen.org)

Do-ocracy (πρωτοβουλία για δράση)

Οι ενεργοί πολίτες προτιμούν μια εξατομικευμένη προσέγγιση στις ανάγκες τους και συχνά απαιτούν από τις αρχές να συσκέπτονται μαζί τους, αντί να προβαίνουν σε συνηθισμένες λύσεις για τα πάντα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι πολίτες και οι κυβερνήσεις να προσπαθούν να βρίσκουν τρόπους κοινής επαφής και συνεργασίας, χρησιμοποιώντας τον όρο: **«do-ocracy»** – μια μορφή δημοκρατικής συνεργασίας, όπου *την ευθύνη έχουν οι άνθρωποι που κάνουν το έργο και όχι οι εκλεγμένοι ή επιλεγμένοι εκπρόσωποι*. Αυτό σημαίνει ότι οι πολίτες που **βλέπουν ότι υπάρχει ένα συγκεκριμένο πρόβλημα και νιώθουν την ανάγκη ή το καθήκον** να το επιλύσουν, μπορούν να βρουν λύσεις χωρίς να βασίζονται στις τοπικές αρχές για να το λύσουν *εκ μέρους τους*. Ο ρόλος των τοπικών αρχών και των κυβερνήσεων είναι κυρίως υποστηρικτικός σε αυτήν την περίπτωση, επιτρέποντας ορισμένες δραστηριότητες, διευκολύνοντας περιορισμούς ή καταργώντας πιθανά γραφειοκρατικά εμπόδια.

Ακολουθούν ορισμένα **παραδείγματα** τέτοιων πράξεων, στις οποίες απλοί πολίτες μπορούν να επηρεάσουν τον δημόσιο τομέα: διατήρηση πράσινων χώρων και οικοπέδων στη γειτονιά με εκστρατείες καθαρισμού, οργάνωση περιπολιών ασφαλείας, δημιουργία ομάδων από καθηγητές για δωρεάν μαθήματα σε μαθητές που το έχουν ανάγκη, εκστρατείες συγκέντρωσης χρημάτων για διάφορους σκοπούς σε τοπικό ή ακόμα και διεθνές επίπεδο.

Φωτογραφία: [Shane Rounce](#) από τη σελίδα [Unsplash](#)

Οργανώσεις και κινήματα

Η θεμελιώδης έννοια της εκπαίδευσης για την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη είναι το να μάθουμε να ζούμε μαζί. Προωθεί τον σεβασμό στη διαφορετικότητα και την αλληλεγγύη στην ανθρωπότητα. Οι τοπικές προκλήσεις και δράσεις είναι βασικά ζητήματα που αντιμετωπίζονται με διαφορετικούς τρόπους, γεγονός που έχει οδηγήσει στην ανάδυση πολλών ανθρωπιστικών οργανώσεων και κινήμάτων παγκόσμιων πολιτών με κοινές ιδέες.

Πολλές οργανώσεις λειτουργούν σε διεθνές επίπεδο και έχουν εδραιωθεί ως σημαντικοί υπέρμαχοι των αξιών της ιδιότητας του παγκόσμιου πολίτη, με ενεργές προσπάθειες εκπαίδευσης και επίλυσης ζητημάτων και συγκρούσεων.

Ορισμένες από τις πιο δημοφιλείς είναι οι εξής:

- Global Citizen
- UNESCO
- Oxfam
- Ίδρυμα Bill και Melinda Gates
- Διεθνές Ίδρυμα Νεολαίας
- Διεθνές Κίνημα Ερυθρού Σταυρού και Ερυθράς Ημισελήνου
- Διεθνής Αμνηστία

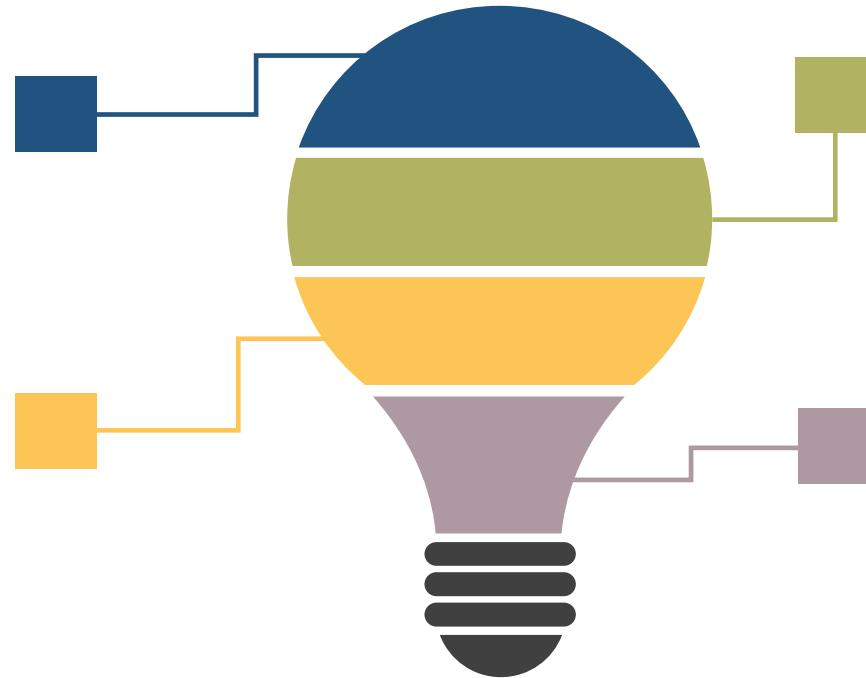

BILL & MELINDA
GATES foundation

Σε προσωπικό επίπεδο

- Σεβασμός πολιτισμικής πολυμορφίας
- Προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Υπεράσπιση κοινωνικής δικαιοσύνης και ισότητας για όλους
- Συμμετοχή σε τοπικές και διεθνείς κοινότητες
- Συμμετοχή σε κινήματα
- Ενημέρωση σχετικά με τρέχοντα τοπικά και διεθνή ζητήματα

- Οικολογικές επιλογές για μείωση του αντίκτυπου στο περιβάλλον
- Ανακύκλωση, μείωση αποβλήτων, διατήρηση ενέργειας και νερού
- Υπεύθυνες μετακινήσεις
- Εμβάθυνση σε νέες κουλτούρες
- Εκμάθηση γλωσσών
- Εθελοντισμός

Πώς μπορείτε να γίνετε καλύτερος παγκόσμιος πολίτης;

02

Επιρροή στη λήψη αποφάσεων

Επισκόπηση

Πώς υιοθετούν οι μαθητές τις αρχές της ιδιότητας του παγκόσμιου πολίτη με ειλικρίνεια και τι συμβαίνει όταν γίνεται αυτό;

Οι μαθητές σήμερα έχουν περισσότερες πληροφορίες για τον κόσμο, καθώς και μεγαλύτερη πρόσβαση, από κάθε άλλη γενιά και, συνεπώς, η συνεισφορά και η επιρροή τους είναι μεγαλύτερες και επιδεικνύονται με διάφορους τρόπους.

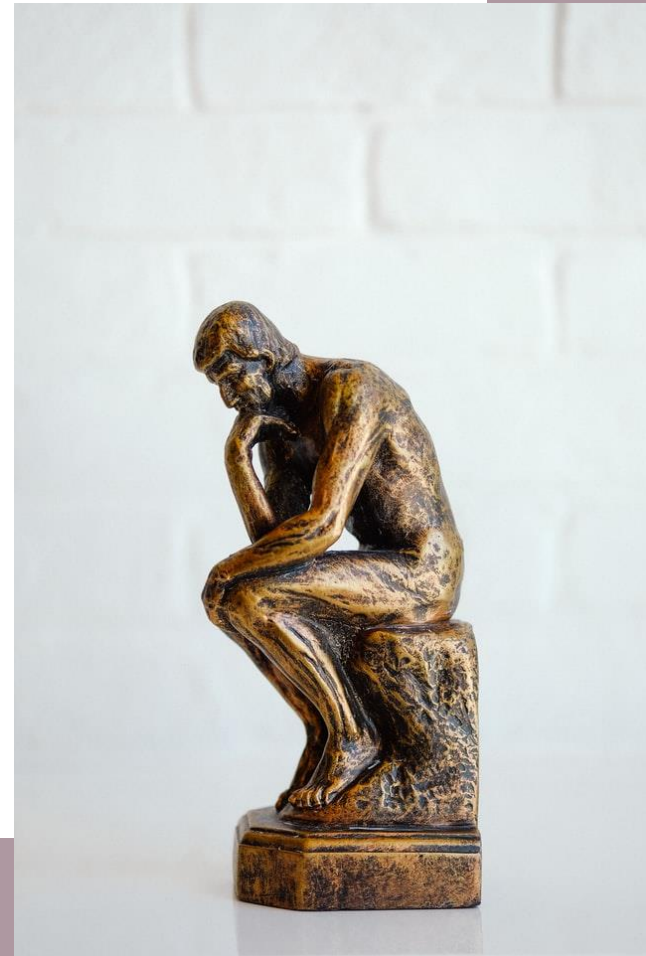
- Συμμετοχή στην παγκόσμια οικονομία
- εκπαίδευση GCED για βιωσιμότητα
- εκπαίδευση GCED ενάντια στον εξτρεμισμό
- εκπαίδευση GCED και ανθρώπινα δικαιώματα

Κάνοντας τη διαφορά

Η ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη ενθαρρύνει τον προσωπικό σεβασμό και τον σεβασμό για τους άλλους, όπου κι αν ζουν. Ενθαρρύνει τα άτομα να αναλογίζονται και να έχουν κριτική σκέψη σχετικά με το τι είναι **δίκαιο** και **ισότιμο** και τι θα ελαχιστοποιήσει τη ζημιά στον πλανήτη μας. Εξερευνώντας τα θέματα της ιδιότητας του παγκόσμιου πολίτη, οι μαθητές αποκτούν περισσότερη αυτοπεποίθηση στην υπεράσπιση των πιστεύω τους και περισσότερες ικανότητες αξιολόγησης της ηθικής και του αντίκτυπου που έχουν οι αποφάσεις και οι πράξεις τους.

Κύριος στόχος της εκπαίδευσης GCED είναι η εκμάθηση της ενσυναίσθησης, ειδικά προς άτομα διαφορετικά από εμάς. Ακόμα και οι άνθρωποι που δεν έχουν βρεθεί σε διεθνές περιβάλλον μπορούν να εφαρμόσουν περισσότερη ενσυναίσθηση στη ζωή τους, καθώς οι ίδιες αρχές που ισχύουν για τις τοπικές και διαπροσωπικές συγκρούσεις ισχύουν και για τις διεθνείς συγκρούσεις.

Φωτογραφία: [Tingey Injury Law Firm](#) από τη σελίδα [Unsplash](#)

Συμμετοχή στην παγκόσμια οικονομία

Η ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη δεν αφορά μόνο τις ευθύνες των ατόμων, αλλά και τις ευκαιρίες που παρέχει ο κόσμος, καθώς και την πρόσβαση στην παγκόσμια οικονομία.

Συμμετέχοντας στην παγκόσμια οικονομία, οι παγκόσμιοι πολίτες μπορούν να διεκδικήσουν απεριόριστες δυνατότητες για αμοιβαία επωφελείς ανταλλαγές.

Χωρίς σωστή εκπαίδευση για την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη, η παγκόσμια οικονομία μπορεί να χειροτερέψει τις πολιτισμικές εντάσεις και να ενθαρρύνει καταχρηστικές επιχειρηματικές πρακτικές (π.χ. εταιρείες ρουχισμού «γρήγορης μόδας» που υποαμείβουν το εργατικό δυναμικό σε αναπτυσσόμενες χώρες). Με τη σωστή εκπαίδευση για την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη σε όλους, οι άνθρωποι συνειδητοποιούν ότι, ως «πολίτες του κόσμου», έχουν πολλά δικαιώματα και μπορούν να εκμεταλλευτούν τις οικονομικές ευκαιρίες της παγκοσμιοποίησης.

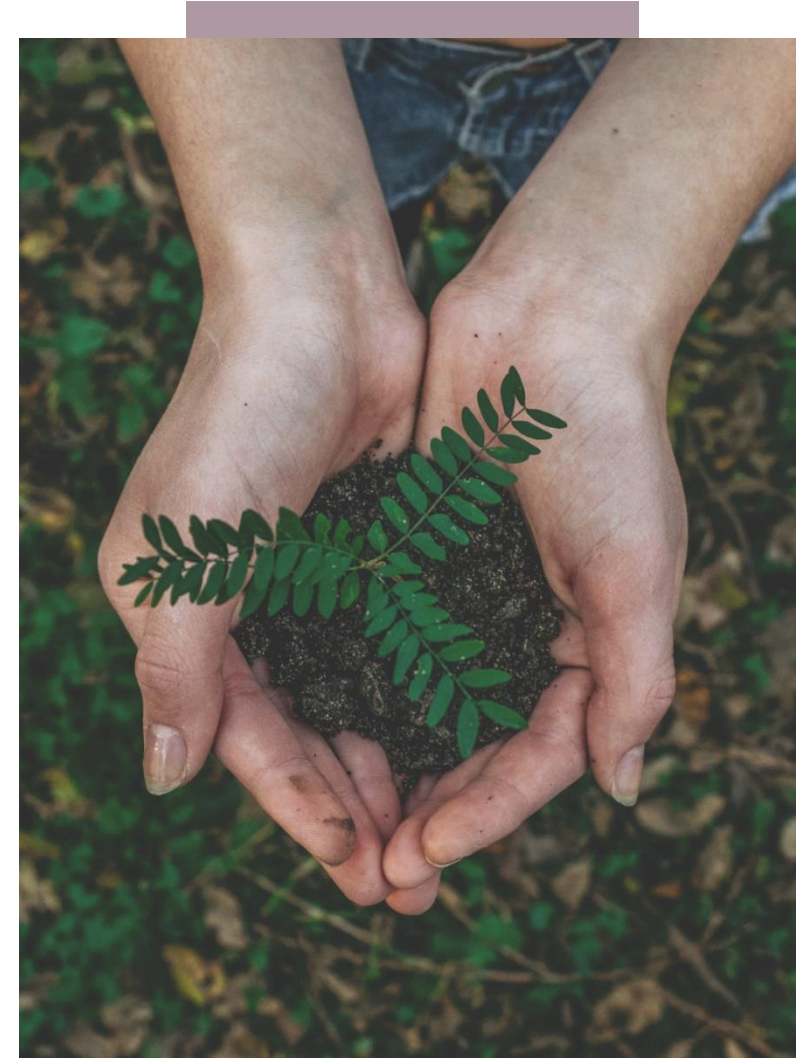
Εικόνα: [xb100](#) από τη σελίδα Freepik

εκπαίδευση GCED για βιωσιμότητα

Ο στόχος της εκπαίδευσης για την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη είναι να ενδυναμώσει τους μαθητές, ώστε να αναλάβουν ενεργό ρόλο τοπικά και παγκόσμια και να συμβάλουν ενεργά σε έναν βιώσιμο κόσμο.

Δίνει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να παίρνουν υπεύθυνες αποφάσεις κατόπιν ενημέρωσης με το βλέμμα στην *περιβαλλοντική ακεραιότητα*. Διδάσκει στους μαθητές πώς οι καθημερινές πράξεις και συμπεριφορές τους μπορούν να επηρεάσουν τον κόσμο γύρω τους και πώς μπορούν να τις τροποποιήσουν για να *μειώσουν τον αντίκτυπό τους στο περιβάλλον*.

Ως αποτέλεσμα, η εκπαίδευση GCED έχει επηρεάσει πολλές καλές πρακτικές στις παγκόσμιες κοινότητες, όπως τη βιώσιμη καλλιέργεια τροφίμων, το σεβασμό στη φύση και τους ανθρώπους που συμμετέχουν στη διαδικασία (π.χ. δίκαιο εμπόριο), την ανακύκλωση, τη διαχείριση της σπατάλης νερού και ενέργειας.

Φωτογραφία: [Noah Buscher](#) στη σελίδα [Unsplash](#)

εκπαίδευση GCED και ανθρώπινα δικαιώματα

Ένας διεθνής κώδικας για τα ανθρώπινα δικαιώματα καθορίζει τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις μεταξύ των πολιτών. Η τήρηση αυτού του κώδικα είναι αναγκαία για τη διατήρηση της παγκόσμιας κοινωνίας. Ένας καλός παγκόσμιος πολίτης ωφελεί την ανθρωπότητα, αναγνωρίζοντας ότι κάθε άτομο έχει τα ίδια ανθρώπινα δικαιώματα και υψώνοντας ανάστημα σε αυτούς που καταπατούν αυτά τα δικαιώματα.

Η καθολικότητα είναι το θεμέλιο του δικαίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Είμαστε όλοι ίσοι και έχουμε τα ίδια δικαιώματα, ανεξάρτητα από καταγωγή, φυλή, φύλο, σεξουαλικό προσανατολισμό, θρησκεία ή χαρακτηριστικά. Ενσωματώνοντας το έργο φιλοσόφων και ανθρωπιστών, η εκπαίδευση GCED μπορεί να στρέψει την προσοχή των μαθητών σε καθολικές ανθρώπινες αρχές και απεριόριστο σεβασμό στη διαφορετικότητα. Ως αποτέλεσμα, οι άνθρωποι που είναι εξοικειωμένοι και γνωρίζουν τις αρχές του παγκόσμιου πολίτη τείνουν να είναι πιο συμπονετικοί και δεκτικοί, συνεισφέροντας στην προστασία θεμελιωδών αρχών, όπως είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα.

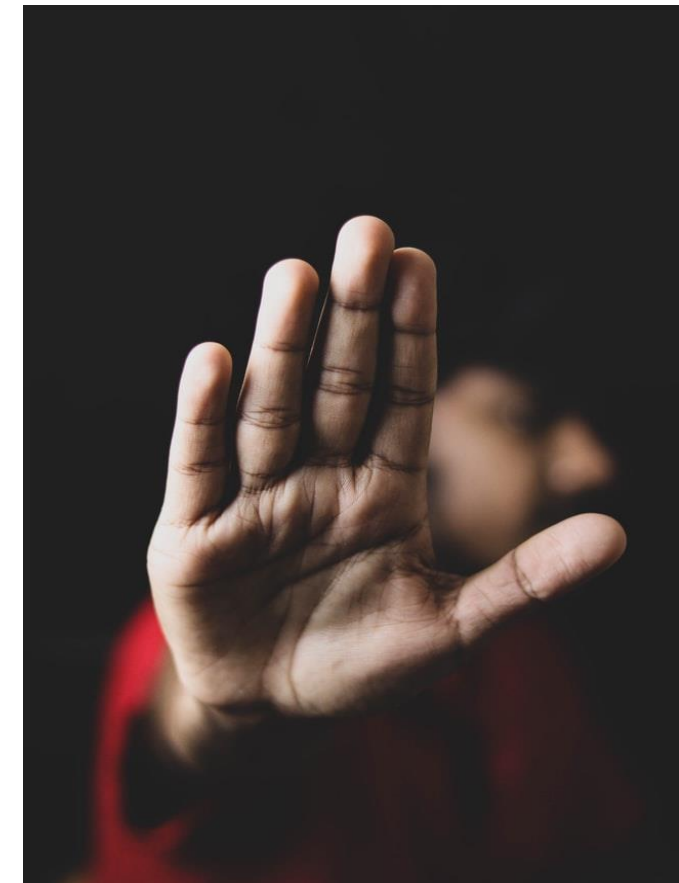

Φωτογραφία: [Markus Spiske](#) από τη σελίδα [Unsplash](#)

εκπαίδευση GCED ενάντια στον εξτρεμισμό

Η εκπαίδευση για την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη θεωρείται ένα από τα πιο χρήσιμα εργαλεία στην πρόληψη του βίαιου εξτρεμισμού. Ο εξτρεμισμός δεν ανέχεται τη διαφορετικότητα ή διαφορετικές απόψεις. Αντίθετα, μία από τις θεμελιώδεις αρχές της ιδιότητας του παγκόσμιου πολίτη και της εκπαίδευσης πάνω σε αυτό είναι ο σεβασμός στη διαφορετικότητα και η ιδέα ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι με τα ίδια δικαιώματα, ανεξάρτητα από καταγωγή, φυλή, κ.λπ.

Ο εξτρεμισμός καταφεύγει στη χρήση βίας για την επίτευξη στόχων με κίνητρο την εξτρεμιστική ιδεολογία, ενώ η ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη και η εκπαίδευσή της βασίζονται στις αρχές της *μη βίας, της ενσυναίσθησης και της αλληλεγγύης προς την ανθρωπότητα*. Η ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη είναι εννοιολογικά το αντίδοτο στον βίαιο εξτρεμισμό. *Αν το δεύτερο είναι ασθένεια, το πρώτο είναι η καλύτερη θεραπεία (UNESCO, The ABCs of GCED, 2016).*

Φωτογραφία: [Salman Hossain Saif](#) από τη σελίδα [Unsplash](#)

03

Ακτιβισμός

Επισκόπηση

Ένα από τα κύρια αποτελέσματα της εκπαίδευσης GCED είναι ότι οι πολίτες αναπτύσσουν μια άποψη, μια αίσθηση δικαίου, μια παρόρμηση για δράση, ώστε να διορθώσουν ένα τοπικό ή παγκόσμιο ζήτημα και να εκφράσουν την άποψή τους, να υπερασπιστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και να προσπαθήσουν να κάνουν τον κόσμο ένα καλύτερο μέρος.

Ο ακτιβισμός βοηθά στην επίτευξη των παραπάνω.

- Τι είναι ο ακτιβισμός;
- Σημαντικότερα είδη ακτιβισμού

Τι είναι ο ακτιβισμός;

? *Η πρακτική λήψης άμεσης δράσης με στόχο την επίτευξη πολιτικών ή κοινωνικών στόχων.*

Όποτε έχει υπάρξει θετική αλλαγή στην ιστορία, το οφείλουμε στους ακτιβιστές. Ο παγκόσμιος πολίτης είναι εξοικειωμένος με τον ευρύτερο κόσμο, τα δικαιώματα και τον ρόλο του σε αυτόν. Ως εκ τούτου, η κοινωνική αδικία τον εξοργίζει και θέλει να ακουστεί η φωνή του.

Ο ακτιβισμός μπορεί να πραγματοποιείται σε **καθημερινή βάση** με διάφορους τρόπους —**μέσα από την τέχνη, τη μουσική, τις πλατφόρμες κοινωνικών μέσων ή τις προσωπικές συμπεριφορές**. Για παράδειγμα, η άρνηση αγοράς προϊόντων από εταιρεία με ανήθικες πρακτικές προμήθειας υλικών ή η διαμαρτυρία ενάντια στην κοινωνική αδικία ή για ένα θέμα σχετικό με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Οι ακτιβιστές ασκούν πιέσεις στις κυβερνήσεις, ζητώντας εταιρική λογοδοσία και κάνοντας εκστρατείες για την ισότητα. Οι στόχοι και το όραμα ποικίλλουν, αλλά όλοι οι ακτιβιστές έχουν κάτι κοινό: το όραμα για έναν καλύτερο κόσμο.

Φωτογραφία: [Brett Jordan](#) στη σελίδα [Unsplash](#)

Είδη ακτιβισμού

Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τρόποι έκφρασης μιας γνώμης και καταπολέμησης της αδικίας στον κόσμο. Η ειρηνική διαμαρτυρία είναι ανθρώπινο δικαίωμα και περιλαμβάνεται στην Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Τα πιο συνηθισμένα είδη ακτιβισμού που δρουν ως έκφραση της ιδιότητας του παγκόσμιου πολίτη είναι τα εξής:

- Διαμαρτυρίες και διαδηλώσεις
- Μποϊκοτάζ και απεργίες
- Εκστρατείες στα κοινωνικά δίκτυα
- Ακτιβισμός των νέων
- Περιβαλλοντισμός

Φωτογραφία: [Markus Spiske](#) από τη σελίδα [Unsplash](#)

Διαμαρτυρίες και διαδηλώσεις

Αναμφίβολα το πιο γνωστό είδος ακτιβισμού και ένα σημαντικό ανθρώπινο δικαίωμα, αυτό της ειρηνικής διαμαρτυρίας, εξασφαλίζεται από την Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Σε μια διαδήλωση ενώνονται άνθρωποι με μια κοινή πεποίθηση, που πραγματοποιούν πορεία ή καταλαμβάνουν ένα μέρος για να προσελκύσουν την προσοχή σε έναν σκοπό. Οι περισσότερες ημερομηνίες και τοποθεσίες είναι σημαντικές, καθώς συμπίπτουν με σημαντικές ιστορικές ημερομηνίες και τοποθεσίες, που τονίζουν την ιδέα της διαμαρτυρίας ή της διαδήλωσης

Φωτογραφία: [Vlad Tchompalov](#) στη σελίδα [Unsplash](#)

Μποϊκοτάζ και απεργίες

Τα μποϊκοτάζ στοχεύουν στην οικονομική ζημιά ενός «στόχου», π.χ. μιας επιχείρησης που χρησιμοποιεί πρακτικές εκμετάλλευσης ή μη δίκαιο εμπόριο. Όπως και στις διαμαρτυρίες, τα μποϊκοτάζ έχουν επιτυχία όταν συμμετέχουν μεγάλες ομάδες ανθρώπων. Χρειάζονται ξεκάθαρους στόχους και ισχυρούς ηγέτες, για να επιτύχουν και να έχουν μεγάλο αντίκτυπο, ακόμα και να αλλάξουν πολιτικές.

Οι **απεργίες** είναι ένας τρόπος με τον οποίο οι εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν άδικες ή επικίνδυνες συνθήκες εργασίας, χαμηλούς μισθούς ή άλλα ζητήματα και μπορεί να αρνηθούν να εργαστούν όταν υπάρχει άρνηση ή αποτυχία διαπραγμάτευσης.

Παρόλο που οι απεργίες σχετίζονται περισσότερο με επιχειρήσεις, χρησιμοποιούνται ως αποτελεσματικός τρόπος να διαλευκανθεί ένα ζήτημα και ως πίεση στις κυβερνήσεις, ώστε να αλλάξουν ορισμένες πολιτικές.

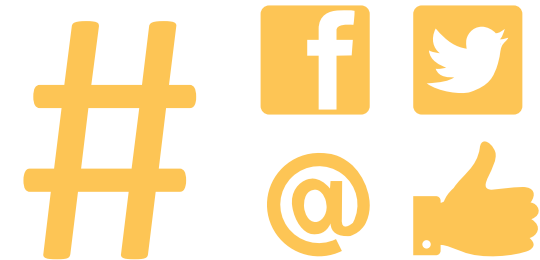

Εικόνα: [vectorjuice](https://www.freepik.com) στη σελίδα [freepik.com](https://www.freepik.com)

Εκστρατείες στα κοινωνικά δίκτυα

Μια νέα μορφή ακτιβισμού ήρθε να ταραξεί τα νερά. Γνωστός και ως **ακτιβισμός hashtag**, λαμβάνει χώρα στα κοινωνικά δίκτυα όπως το Twitter, το Instagram ή το Facebook. Οι χρήστες ενημερώνουν το κοινό για ζητήματα, οργανώσεις και δράσεις μέσα από δημοσιεύσεις, γραφικά, βίντεο και άλλα. Η απήχηση των κοινωνικών μέσων είναι τεράστια και η σημασία τους αποδείχθηκε το 2020 με το #BlackLivesMatter.

Παρόλο που είναι πολύ δημοφιλές είδος ακτιβισμού, ορισμένοι αμφισβητούν την αποτελεσματικότητά του, καθώς ολοκληρώνεται απλώς με μια δημοσίευση και δεν περιλαμβάνει δράση στον πραγματικό κόσμο, κάτι που το κάνει διεκπεραιωτικό. Γι' αυτό δημιουργήθηκε και ο όρος **slacktivism** (κλικτιβισμός ή κενός ακτιβισμός). Ωστόσο, μπορεί να στρέψει το ενδιαφέρον σε ένα ζήτημα και να προσεγγίσει ένα ευρύτερο κοινό, όπως ομάδες νέων.

Ακτιβισμός των νέων

Κοινοτική οργάνωση για την κοινωνική αλλαγή από άτομα 15-24 ετών, που οδήγησε σε αλλαγή στην πολιτική συμμετοχή και τον ακτιβισμό. Οι νέοι ακτιβιστές όλο και περισσότερο αναλαμβάνουν δράση και μιλούν για την επείγουσα ανάγκη να αντιμετωπιστούν κοινωνικά, ανθρωπιστικά και περιβαλλοντικά ζητήματα.

Κύριος άξονας του κινήματος είναι η τεχνολογία, με την εκτεταμένη χρήση του διαδικτύου και της διαδικτυακής πληροφόρησης, που έχει οδηγήσει σε θετικό αντίκτυπο ως προς την πολιτική συμμετοχή και σε συνολικά περισσότερη δραστηριότητα στα μέσα ενημέρωσης από τις προηγούμενες γενιές.

Ο κοινωνικός ακτιβισμός των νέων είναι ο κυρίαρχος τύπος, που επηρεάζει εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις και τη συμμετοχή των νέων στην κυβέρνηση, παράδειγμα του οποίου αποτελούν τα συμβούλια νεολαίας.

Δύο νέες ακτιβίστριες, η Γκρέτα Τούνμπεργκ και η Μαλάλα Γιουσαφζάι, προσέλκυσαν το ενδιαφέρον του κοινού σε όλον τον κόσμο με τη μάχη τους για διάφορους σκοπούς και επηρέασαν τη γνώμη των νέων, ξεκινώντας κινήματα και λειτουργώντας ως σύγχρονες νέες ηγέτιδες.

SKOLSTREJK
FÖR KLIMATET

Φωτογραφία: [MHM55](#) στη σελίδα wikipedia.org

Περιβαλλοντισμός

Ανησυχία για το περιβάλλον και δράση για την προστασία του

Έχει διάφορες μορφές, στις οποίες περιλαμβάνονται η προστασία της φύσης και του φυσικού περιβάλλοντος, η προστασία του ανθρώπινου περιβάλλοντος, η διατήρηση των μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων, η προστασία της λειτουργίας κρίσιμων στοιχείων του γήινου συστήματος, του οικοσυστήματος ή διεργασιών όπως το κλίμα.

Στόχος του είναι η επιρροή των πολιτικών διεργασιών με άσκηση πίεσης, μέσω ακτιβισμού βάσης και διαμαρτυριών, και η εκπαίδευση σχετικά με το περιβάλλον, υποστηρίζοντας βιώσιμη διαχείριση των πόρων και προστασία μέσω αλλαγών σε δημόσιες πολιτικές και ατομικές συμπεριφορές.

Φωτογραφία: [Markus Spiske](#) από τη σελίδα [Unsplash](#)

Κυριότερα σημεία της ενότητας

Οι μαθητές σήμερα έχουν περισσότερες πληροφορίες για τον κόσμο, καθώς και πρόσβαση, από κάθε άλλη προηγούμενη γενιά και συνεπώς η συνεισφορά και επιρροή τους είναι μεγαλύτερη και επιδεικνύεται με διάφορους τρόπους.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι να δώσουμε μια παγκόσμια οπτική στις κοινότητές μας και να δείξουμε την ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη, καθώς και τις βασικές αξίες της.

Ένα από τα κύρια αποτελέσματα της εκπαίδευσης GCED είναι ότι οι πολίτες αναπτύσσουν μια άποψη, μια αίσθηση δικαίου, μια παρόρμηση για δράση, ώστε να διορθώσουν ένα τοπικό ή παγκόσμιο ζήτημα και να εκφράσουν την άποψή τους, να υπαρσπιστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και να προσπαθήσουν να κάνουν τον κόσμο ένα καλύτερο μέρος.
Ο ακτιβισμός βοηθά στην επίτευξη των παραπάνω.

Βιβλιογραφία

- Η UNESCO σχετικά με την εκπαίδευση GCED - <https://en.unesco.org/themes/gced/>
- Ιστότοπος Global Education Series - <https://www.globaleducationseries.org>
- Oxfam - What is Global Citizenship - <https://www.oxfam.org.uk/education/who-we-are/what-is-global-citizenship/>
- 28 Million Actions and a Decade of Impact for Billions Around the World - <https://www.globalcitizen.org/en/content/global-citizen-actions-decade-of-impact/>
- UNESCO, Global Citizenship Education – Preparing learners for the challenges of the 21st century - <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000227729>
- Global citizenship education: topics and learning objectives - <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000232993>
- The ABCs of global citizenship education - <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000248232>
- Do-ocracy and the reinvention of Government, <https://ecpr.eu/Events/Event/PaperDetails/16320>
- Academic impact of GCED - <https://www.un.org/en/academic-impact/global-citizenship>
- Bill & Melinda Gates Foundation - <https://www.gatesfoundation.org/>
- Youth Activism; Plan International - <https://plan-international.org/youth-activism>
- Rooftop farm Dak Akker – Rotterdam <https://dakakker.nl/>

- #TeamSeas – <https://teamseas.org/>
- Embracing plant-based – Nestlé - <https://www.Nestlé.com/stories/healthy-food-meatless-meals-flexitarian-nutrition-needs>
- What's driving the plant-based boom? - <https://www.newfoodmagazine.com/article/139141/plant-based-boom/>

- The Vegan Society; <https://www.vegansociety.com/>

Πρόσθετοι πόροι

Θέμα 1: Δράσεις κοινότητας – Μέθοδοι συμμετοχής

- Βίντεο: Welcome to the world's largest urban rooftop farm, BBC World Service (3 λεπτά) - <https://youtu.be/YerQvtlMPU0>
- Βίντεο: When food becomes scarce High-tech farms – DW Documentary (26 λεπτά) - <https://youtu.be/KIEOuKD9KX8>
- Βίντεο: Global Citizenship Education – GCED First Initiative (~2 λεπτά) - <https://youtu.be/tPdtGrnj7sU>
- Βίντεο: How to save our planet – Sir David Attenborough – WWF International (~9 λεπτά) - <https://youtu.be/0Puv0Pss33M>

Θέμα 2: Επιρροή στη λήψη αποφάσεων

- Βίντεο: Τρέιλερ: Youth can move the world – UNESCO (3 λεπτά) - <https://youtu.be/e-WRPuU0-qA>
- Βίντεο: Ολόκληρο το ντοκιμαντέρ: Youth can move the world – UNESCO (~11 λεπτά) - <https://youtu.be/vJOfA3nGoVc>
- Βίντεο: GCED to prevent violent extremism – UNESCO (~2 λεπτά) <https://youtu.be/nhwVKKPDm4A>
- Βίντεο: No one is born to hate: Addressing hate speech through education – UNESCO (~3 λεπτά) - <https://youtu.be/2PXLvKT1U4M>
- Βίντεο: Learning to live together in peace through GCED – UNESCO (~3 λεπτά) - <https://youtu.be/KuKzq9EDt-0>
- Βίντεο: H&M and Zara: Can fast fashion be eco-friendly? – Ντοκιμαντέρ (13 λεπτά) - https://youtu.be/00NIQgQE_d4
- Ιστότοπος: Διάσκεψη του ΟΗΕ για την κλιματική αλλαγή COP26 2021 - <https://ukcop26.org/>

Θέμα 3: Ακτιβισμός

- Βίντεο: The Greta generation – youth activism around the world – BBC (~4 λεπτά) - <https://youtu.be/6NaqdvSphaU>
- Άρθρο: 'Music can move people to make change': just how useful are climate concerts? (ανάγνωση 3 λεπτά) - <https://gal-dem.com/climate-live-concerts-music-social-justice/>
- Βίντεο: Want to be a youth activist? Here are some tips – CBC Kids News (~4 λεπτά) - <https://youtu.be/l1Fx3m2oPC4>
- Ιστότοπος: Επίσημος ιστότοπος #TeamTrees - <https://teamtrees.org/>

Γλωσσάρι

ΟΡΟΣ	ΟΡΙΣΜΟΣ
Do-ocracy (πρωτοβουλία για δράση)	Μια μορφή δημοκρατικής συνεργασίας, όπου την ευθύνη έχουν οι άνθρωποι που κάνουν το έργο και όχι οι εκλεγμένοι ή επιλεγμένοι εκπρόσωποι. Όποιος εντοπίζει ένα ζήτημα και μπορεί να κάνει κάτι γι' αυτό, μπορεί ελεύθερα να ενεργήσει για να το διορθώσει και λαμβάνει στήριξη από τους τοπικούς αξιωματούχους και την κυβέρνηση.
Ακτιβισμός hashtag	Η ένδειξη στήριξης σε έναν σκοπό μέσω like, κοινοποίησης, κ.λπ. σε πλατφόρμα κοινωνικών δικτύων.
Slacktivism	Η υποστήριξη ενός πολιτικού ή κοινωνικού σκοπού, χρησιμοποιώντας μέσα όπως τα κοινωνικά δίκτυα ή διαδικτυακά αιτήματα, που συνεπάγεται ελάχιστη προσπάθεια και δέσμευση.
Περιβαλλοντισμός	Ανησυχία για το περιβάλλον και δράση για την προστασία του
Γρήγορη μόδα	Όρος που περιγράφει σχέδια ρούχων που φτάνουν από τις πασαρέλες στα καταστήματα πολύ γρήγορα για να προλάβουν τις τάσεις της μόδας. Έτσι, οι καταναλωτές αγοράζουν μοδάτα λουκ σε προσιτές τιμές, ωστόσο αυτή η ταχύτητα παραγωγής και οι χαμηλές τιμές συνήθως οφείλονται σε πρακτικές εκμετάλλευσης, υψηλή περιβαλλοντική ρύπανση και απόβλητα, χαμηλούς μισθούς και μη ασφαλείς χώρους εργασίας.

Πρακτικές συστάσεις

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώσεις

- ☐ Οι μαθητές εξοικειώνονται με την έννοια των κοινοτήτων
- ☐ Οι μαθητές μαθαίνουν και κατανοούν τοπικά, εθνικά και παγκόσμια ζητήματα
- ☐ Οι μαθητές κατανοούν πώς οι καθημερινές πράξεις τους μπορούν να βοηθήσουν στην επίλυση τοπικών/παγκόσμιων ζητημάτων, κάνοντας ένα βήμα τη φορά.
- ☐ Οι μαθητές γνωρίζουν τα δικαιώματά τους, καθώς και των άλλων, ως προς το δικαίωμα έκφρασης της γνώμης τους

Φωτογραφία: [Erik Mclean](#) από τη σελίδα [Unsplash](#)

Μαθησιακά αποτελέσματα

Δεξιότητες

- ☐ Οι μαθητές αναπτύσσουν την αίσθηση του ανήκειν σε μια κοινή ανθρωπότητα και μοιράζονται αξίες και ευθύνες, με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα
- ☐ Οι μαθητές αναπτύσσουν ενσυναίσθηση, αλληλεγγύη και σεβασμό προς τη διαφορετικότητα
- ☐ Οι μαθητές μπορούν να αναγνωρίσουν ευκαιρίες για ενεργό συμμετοχή και δράση και γίνονται παράγοντες θετικής αλλαγής

Φωτογραφία: [John Schnobrich](#) από τη σελίδα [Unsplash](#)

Μαθησιακά αποτελέσματα

Στάση ζωής

- ☐ Οι μαθητές αναπτύσσουν την αίσθηση του ανήκειν σε μια κοινότητα με κοινές αξίες και ευθύνες, με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα
- ☐ Οι μαθητές αναπτύσσουν ενσυναίσθηση, αλληλεγγύη και σεβασμό προς τη διαφορετικότητα
- ☐ Οι μαθητές γίνονται ηθικά υπεύθυνοι και συμμετέχουν ενεργά
- ☐ Οι μαθητές είναι πρόθυμοι να εφαρμόσουν θετικές αλλαγές στην κοινωνία
- ☐ Οι μαθητές αναπτύσσουν κίνητρα και είναι πρόθυμοι να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα, όταν έρχονται αντιμέτωποι με την αδικία

Φωτογραφία [John Cameron](#) από τη σελίδα [Unsplash](#)

Σχέδια μαθημάτων

01

**Δράσεις κοινότητας
επηρεασμένες από την
εκπαίδευση GCED**

Θεωρητικό υπόβαθρο – πώς
μπορούν οι παγκόσμιοι πολίτες
να σχηματίσουν κοινότητες, να
προάγουν τις αξίες της
εκπαίδευσης GCED και να
βελτιωθούν.

*Μελέτη της περίπτωσης της
βιώσιμης καλλιέργειας
ταράτσας DakAkker*

02

**Επιρροή στη διαδικασία
λήψης αποφάσεων**

Σύντομη περιγραφή της θετικής
επίδρασης της σωστής
εκπαίδευσης GCED σε διάφορες
πτυχές της κοινωνίας.

*Μελέτη της περίπτωσης της
Nestlé και της καινοτομίας της,
που ξεκίνησε από τη
βιωσιμότητα και την απαίτηση
των πελατών*

03

**Ακτιβισμός εμπνευσμένος
από την εκπαίδευση GCED
και τις αξίες της**

Περιγραφή του ακτιβισμού που
πυροδοτείται από την αίσθηση
της ιδιότητας του παγκόσμιου
πολίτη, και οι πιο συνηθισμένες
μορφές και επιδράσεις του

*Μελέτη της περίπτωσης του
#TeamSeas ως καλό παράδειγμα
ακτιβισμού hashtag*

Σχέδιο μαθήματος 1

Ενότητα: Δράσεις κοινότητας

Μέθοδοι συμμετοχής

Σχέδιο μαθήματος 1: Δράσεις κοινότητας επηρεασμένες από την εκπαίδευση GCED

Διάρκεια: 60 λεπτά

Στόχος	Η παρουσίαση διαφορετικών τρόπων με τους οποίους μπορούν οι κοινότητες να συμμετέχουν στην καθημερινότητα, ξεκινώντας από προσωπικό επίπεδο, μέσα από το εκπαιδευτικό σύστημα, σχηματίζοντας κοινότητες πολιτών και συμπεριλαμβάνοντας κυβερνήσεις και θεσμούς.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη • Προβολέας • Πρόσβαση στο διαδίκτυο • Πίνακας • Σταθερός ή φορητός υπολογιστής (προαιρετικά)
Εργαλεία/Υλικό	• Παρουσίαση PowerPoint • Φυλλάδια • Φύλλα A4 και γραφική ύλη
Κύρια δραστηριότητα	Άσκηση 1: Εισαγωγή στο θέμα και θεωρητικό υπόβαθρο (20 λεπτά) Άσκηση 2: Εργασία σε ομάδες και συζήτηση - Μελέτη περίπτωσης (30 λεπτά) Μοιράστε στους μαθητές τη μελέτη περίπτωσης που επιλέξατε, ώστε να τη διαβάσουν, και φύλλα A4 για σημειώσεις. Συζητήστε τις εντυπώσεις που τους άφησε η περίπτωση. Προτείνετε να αναζητήσουν εναλλακτικούς τρόπους συμμετοχής σε τοπικό επίπεδο. Άσκηση 3: Συμπέρασμα (10 λεπτά)
Διαπιστώσεις	Μπορείτε να αναφέρετε μερικά παραδείγματα δράσεων κοινότητας στην περιοχή σας; Προσδιορίστε μερικούς τρόπους με τους οποίους μπορείτε να συμμετάσχετε στην τοπική σας κοινότητα. Μπορείτε να προσδιορίσετε ορισμένα τοπικά ζητήματα της περιοχής σας και να δώσετε ιδέες για την επίλυσή τους;

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 1

Ενότητα: Δράσεις κοινότητας

Θέμα: Μέθοδοι συμμετοχής

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 1

Διάρκεια: 30 λεπτά

Στόχος	Να δείξει ένα επιτυχημένο παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο μπορούν οι κοινότητες να συνεργαστούν ώστε να έχουν μια ηθικά υπεύθυνη θέση και να βοηθήσουν στη βελτίωση της ζωής στις γειτονιές, συνδυάζοντας διάφορες έννοιες της εκπαίδευσης GCED και εφαρμόζοντάς τις (πιο βιώσιμος τρόπος ζωής, οικολογία, ομαδικό πνεύμα, εκπαίδευση).
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης (σύντομη)	Καλλιέργεια ταράτσας DakAkker στο κέντρο του Ρότερνταμ, Ολλανδία. Δημιουργήθηκε από την ιδέα για βιώσιμους, πράσινους κοινοτικούς χώρους σε κατοικημένες περιοχές και συνεργατική φροντίδα για βιώσιμη ανάπτυξη των αστικών καλλιεργειών
Σύνδεση με το θέμα	Οι κοινοτικοί κήποι είναι ένα σπουδαίο παράδειγμα ομαδικής πρωτοβουλίας, επηρεασμένο από τη συνείδηση της ιδιότητας του παγκόσμιου πολίτη. Μέσα από τις ηθικά υπεύθυνες πράξεις τους, οι εθελοντές δείχνουν ότι κατανοούν τις έννοιες της εκπαίδευσης GCED και πώς, με μικρές τοπικές πράξεις, μπορεί να γίνει ο τόπος μας και ο τρόπος ζωής μας πιο βιώσιμος και υγιής, μαθαίνοντας στις τοπικές κοινότητες τις οργανικές καλλιέργειες σε αστικές περιοχές.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	Πώς σας φαίνεται η ιδέα των καλλιεργειών σε ταράτσες; Θα σκεφτόσασταν να δημιουργήσετε τον δικό σας κήπο στην περιοχή σας και πού; Τι θα μπορούσε να βελτιωθεί ή να προστεθεί στη συγκεκριμένη περίπτωση της καλλιέργειας ταράτσας; Μπορείτε να αναφέρετε παρόμοια παραδείγματα στη χώρα σας;
Παραπομπές	Επίσημος ιστότοπος: https://dakakker.nl/ Σύντομο βίντεο 3 λεπτών για τον κήπο, στα Ολλανδικά με αγγλικούς υπότιτλους: https://youtu.be/CwGzr3kuuA8

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 1

Περιγραφή μελέτης περίπτωσης

Η καλλιέργεια ταράτσας DakAkkeer έχει έκταση 1000 m² και βρίσκεται στην κορυφή του κτηρίου Schieblock στο Ρότερνταμ της Ολλανδίας. Καλλιεργούνται λαχανικά, βρώσιμα άνθη και φρούτα, υπάρχουν μελίσσια και κόττες ελευθέρως βοσκής. **Η υπαίθρια καλλιέργεια ταράτσας DakAkkeer είναι η μεγαλύτερη στην Ολλανδία και μία από τις μεγαλύτερες στην Ευρώπη.** Διαθέτει έξυπνη οροφή και είναι χώρος δοκιμών για έξυπνη αποθήκευση και διαχείριση νερού. Ο Wouter Bauman, σύμβουλος φυσικού και χωροταξικού σχεδιασμού στο Περιβαλλοντικό Κέντρο του Ρότερνταμ και μελισσοκόμος που συνεργάζεται με το Σωματείο Μελισσοκόμων Ambrosius, είναι υπεύθυνος διαχείρισης του DakAkkeer, μαζί με μια μεγάλη ομάδα από ενθουσιώδεις εθελοντές.

Οι συνθήκες στο DakAkkeer είναι παρόμοιες με αυτές της Μεσογείου: ξηρό, πετρώδες έδαφος, πολύς αέρας, μερικές φορές αρκετά θερμός. Γι' αυτό καλλιεργούνται βότανα όπως η μέντα, η λουίζα και η λεβάντα, καθώς και λαχανικά όπως αγκινάρα Ιερουσαλήμ, παντζάρι, καρότο, ραδίκι και ποικιλίες σκόρδου όπως κρεμμύδι, πράσο, σκόρδο και εύρωστα φυτά όπως σμέουρο, ραβέντι και κολοκύθα. Στην καλλιέργεια ταράτσας χρησιμοποιούνται **βιολογικοί σπόροι και υλικό φύτευσης**. Δεν χρησιμοποιούνται λιπάσματα ή φυτοφάρμακα και χρησιμοποιείται βετές πλάνο εναλλακτικής καλλιέργειας. Στους κομποστοποιητές, οι σκώληκες δημιουργούν κομπόστ, που χρησιμοποιείται στην καλλιέργεια, αλλά και πωλείται ως υγρό κομπόστ για φυτά. Τα βρώσιμα άνθη της ταράτσας είναι κορυφαίο προϊόν και παραδίδονται σε έξι εστιατόρια της περιοχής.

Υπάρχουν **αρκετές κυψέλες** στην καλλιέργεια DakAkkeer. Οι μέλισσες εξασφαλίζουν την επικονίαση των φυτών της καλλιέργειας. Παλαιότερα, η μελισσοκομία ήταν κομμάτι της καλλιέργειας. Σήμερα, όλο και περισσότεροι κάτοικοι των πόλεων ανακαλύπτουν τη μελισσοκομία ως μια ξεχωριστή δραστηριότητα. Καθώς ο χώρος είναι περιορισμένος στις πόλεις, ο αστικός μελισσοκόμος πρέπει να βρει κατάλληλο μέρος για τα μελίσσια του. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ταράτσα είναι το ιδανικό μέρος για την τοποθέτηση κυψελών.

Στην καλλιέργεια DakAkkeer δημιουργήθηκε και το **εκπαιδευτικό πρόγραμμα Dakennie** για δημοτικά σχολεία του Ρότερνταμ. Χρηματοδοτείται από διάφορους οργανισμούς και τον δήμο του Ρότερνταμ, και είναι ανοιχτό σε συνεργασίες με πολλά σχολεία της περιοχής. Μαθαίνοντας και κάνοντας στην ταράτσα για σχολεία – Ένα πρόγραμμα για την αστική καλλιέργεια, τις πράσινες ταράτσες, το κλίμα και το νερό, τις υγιεινές τροφές, τη βιοποικιλότητα και τη βιωσιμότητα. Τα παιδιά ανακαλύπτουν την καλλιέργεια ταράτσας με έναν χάρτη. Μαθαίνουν τα πάντα για όσα καλλιεργούνται, για τις μέλισσες, τις κόττες και τα δοχεία κομποστοποίησης με σκώληκες. Επίσης, εργάζονται στην καλλιέργεια ως πραγματικοί αγρότες: ξεχορταριάζουν, σπέρνουν και ποτίζουν τα φυτά.

Στην έξυπνη οροφή στο στέγαστρο αποθηκεύεται νερό, με έξυπνο έλεγχο ροής μέσω της πρόγνωσης του καιρού. Όταν υπάρχει πρόγνωση για ακραίες βροχοπτώσεις, ο έξυπνος έλεγχος ροής ανταποκρίνεται με διαθεσιμότητα επιπλέον χωρητικότητας αποθήκευσης νερού, 24 ώρες πριν.

Συνοπτικά, είναι ένα σπουδαίο παράδειγμα του πώς μια κοινότητα μπορεί να αναπτύξει, να υποστηρίξει και να αγαπήσει μια ιδέα. Η καλλιέργεια ταράτσας έχει πολλούς επισκέπτες. Περιλαμβάνεται ακόμη και σε επίσημες ξεναγήσεις της πόλης και πολλοί εθελοντές φροντίζουν το μέρος και τους κατοίκους του. Αυτή η βιώσιμη ιδέα έχει εμπνεύσει πολλά παρόμοια έργα σε άλλες χώρες και δημιουργεί μια κουλτούρα σεβασμού προς τη φύση, τη βιοποικιλότητα, την τροφή και τη γη όπου κατοικούμε.

Σχέδιο μαθήματος 2

Τίτλος ενότητας: Δράσεις κοινότητας

Θέμα: Επιρροή στη λήψη αποφάσεων

Σχέδιο μαθήματος 2: Πώς η εκπαίδευση GCED επηρεάζει τη διαδικασία λήψης αποφάσεων

Διάρκεια: 60 λεπτά

Στόχος	Να εξηγήσει πώς η εκπαίδευση GCED επηρεάζει τη διαδικασία λήψης σημαντικών αποφάσεων και πώς οδηγεί σε θετική αλλαγή συμπεριφοράς.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη • Προβολέας • Πρόσβαση στο διαδίκτυο • Πίνακας • Σταθερός ή φορητός υπολογιστής (προαιρετικά)
Εργαλεία/Υλικό	• Παρουσίαση PowerPoint • Βίντεο και άρθρα • Φυλλάδια
Κύρια δραστηριότητα	Άσκηση 1: Εισαγωγή στο θέμα και ορισμοί (20 λεπτά) Άσκηση 2: Μελέτη περίπτωσης και συζήτηση (30 λεπτά) <i>Μοιράστε τη μελέτη περίπτωσης στους μαθητές για να τη διαβάσουν και να κρατήσουν σημειώσεις για συζήτηση</i> Άσκηση 3: Συμπέρασμα (10 λεπτά)
Διαπιστώσεις	<i>Γιατί είναι σημαντικό να καταλαβαίνουμε τους άλλους; Πώς πιστεύετε ότι μας κάνει καλύτερους η εκπαίδευση GCED;</i> <i>Ποια είναι τα πλεονεκτήματα των αξιών της ιδιότητας παγκόσμιου πολίτη;</i> <i>Πώς συνεισφέρει η εκπαίδευση GCED σε έναν καλύτερο κόσμο; Σκεφτείτε παραδείγματα θετικών αλλαγών που συνέβησαν λόγω των αξιών της ιδιότητας παγκόσμιου πολίτη (π.χ. εκστρατείες, αλλαγές πολιτικών, μεταρρυθμίσεις)</i>

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 2

Ενότητα: Δράσεις κοινότητας

Θέμα: Επιρροή στη λήψη αποφάσεων

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης: Βιγκανισμός, χορτοφαγία και ημι-χορτοφαγία – Η φυτικής βάσης καινοτομία της Nestlé

Διάρκεια: 30 λεπτά

Στόχος	Να δώσει μια επισκόπηση των τάσεων που έχουν επηρεαστεί από τις βιώσιμες τροφές και διατροφικές αλλαγές που έχουν γίνει με σκοπό τη μείωση του αντίκτυπου στο περιβάλλον.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Έρευνες που έκανε η Nestlé σε Ευρώπη και ΗΠΑ κατέληξαν ότι αυξάνεται συνεχώς η ζήτηση για προϊόντα φυτικής προέλευσης. Οι μεγάλες εταιρείες έχουν αρχίσει να προσαρμόζονται σε αυτήν την τάση, δημιουργώντας καινοτόμα προϊόντα και κάνοντας προσπάθειες να γίνουν πιο βιώσιμες και οικολογικές γενικότερα.
Σύνδεση με το θέμα	Η περίπτωση εξηγεί με συντομία τι κρύβεται πίσω από την απόφαση πολλών ατόμων να επιλέγουν τροφές φυτικής προέλευσης, και παρουσιάζει μελέτες και δεδομένα για το πώς οι διατροφικές μας συνήθειες έχουν μεγάλη επιρροή στο περιβάλλον. Δείχνει ότι οι ανάγκες των πελατών αλλάζουν και πώς οι εταιρείες και οι φίρμες προσπαθούν να ανταποκριθούν, επηρεάζοντας άμεσα τις αποφάσεις και τις διαδικασίες ανάπτυξης προϊόντων και καινοτομίας.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	Γνωρίζετε τον αντίκτυπο που έχουν οι διατροφικές επιλογές σας στο περιβάλλον; Έχετε κάνει αλλαγές στις καταναλωτικές σας συνήθειες, για να μειώσετε τον αντίκτυπο στο περιβάλλον; Αποτελεί η βιωσιμότητα μιας μάρκας παράγοντα για εσάς, όταν ψωνίζετε φαγητό/ρούχα/παπούτσια/προϊόντα τεχνολογίας; Τι θα σας έκανε να διαλέξετε μια πιο βιώσιμη μάρκα από μια συνηθισμένη;
Παραπομπές	<i>Embracing plant-based – Nestlé</i> - https://www.Nestlé.com/stories/healthy-food-meatless-meals-flexitarian-nutrition-needs <i>What's driving the plant-based boom?</i> - https://www.newfoodmagazine.com/article/139141/plant-based-boom/ <i>Ethical and sustainable brand content example</i> , κανάλι της Nestlé στο YouTube - https://www.youtube.com/c/Nestlé/videos <i>Στατιστικά στοιχεία και δεδομένα από τον ιστότοπο The Vegan Society</i> ; https://www.vegansociety.com/

Good food, Good life

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 2

Βιγκανισμός, χορτοφαγία και ημι-χορτοφαγία – Η καινοτομία φυτικών προϊόντων της Nestlé

Μελέτη περίπτωσης

Η βιομηχανία φαγητού και ποτού αλλάζει ραγδαία. Μικρές, πιο ευέλικτες και με γρήγορη εξέλιξη εταιρείες start-up απειλούν τις μεγάλες εταιρείες. Επίσης, οι ανάγκες των καταναλωτών εξελίσσονται. **Η υγεία και η ευεξία** έχουν γίνει **βασικοί άξονες** και πολλοί καταναλωτές επανεξετάζουν τις διατροφικές τους συνήθειες και την επίδραση στον πλανήτη. Μέχρι το καλοκαίρι του 2020, **οι πωλήσεις τροφίμων φυτικής προέλευσης διπλασιάστηκαν στην Ευρώπη**, με τους καταναλωτές να επιλέγουν 14% περισσότερα χορτοφαγικά και μη γαλακτοκομικά προϊόντα.

Η ορθή μεταχείριση των ζώων και η ηθική γύρω από την κατανάλωση κρέατος **συζητείτο** ανέκαθεν ευρέως. Δισεκατομμύρια ζώα σφάζονται κάθε χρόνο για τροφή και η κτηνοτροφία ευθύνεται για έως και 91% της καταστροφής των τροπικών δασών του Αμαζονίου. Οι **ενσυνείδητοι καταναλωτές** γνωρίζουν πλέον τις αρνητικές επιπτώσεις που έχει η ζωική διατροφή στον κόσμο γύρω τους και το θετικό αποτέλεσμα του βιγκανισμού ή της χορτοφαγίας. Σχεδόν οι μισοί (48%) καταναλωτές μείωσαν την κατανάλωση κρέατος, λόγω ανησυχίας για τη μεταχείριση των ζώων.

Ο πλανήτης είναι άλλος ένας βασικός παράγοντας: πάνω από το ένα τρίτο των ανθρώπων λέει ότι η **βιωσιμότητα** είναι ο λόγος που επέλεξαν φυτική διατροφή. Σε σύγκριση με διατροφές πλούσιες σε ζωικά προϊόντα, η φυτική διατροφή είναι πιο βιώσιμη, επειδή χρησιμοποιεί πολύ λιγότερους φυσικούς πόρους και ασκεί πολύ λιγότερη πίεση στο περιβάλλον. Αλλά όλο αυτό δεν αφορά μόνο το φαγητό: οι φίρμες και οι εταιρείες σταδιακά προσαρμόζονται και αλλάζουν προς προϊόντα πιο βιώσιμα, οικολογικά και **φιλικά προς το περιβάλλον**. Οι διαδικασίες προμήθειας και παραγωγής έγιναν πιο οικολογικές, επειδή αυτό κοιτούν οι καταναλωτές πριν επιλέξουν ένα προϊόν.

Η απαίτηση των καταναλωτών είναι υψηλές και αυτό που θεωρείτο αποδεκτό πριν από μερικά χρόνια δεν είναι πλέον. Οι καταναλωτές δεν θέλουν να νιώθουν ότι στερούνται ή ότι επηρεάζουν αρνητικά τον πλανήτη με τις πράξεις ή τις επιλογές τους σε τρόφιμα, αλλά την ίδια στιγμή, ο όρος «ψεύτικο κρέας» δεν πετυχαίνει πάντα τον στόχο του, ειδικά σε παμφάγους. Οι προβλέψεις λένε ότι συστατικά βιώσιμης καλλιέργειας όπως οι φακές, τα φασόλια και τα ρεβίθια, που προσθέτουν υφή σε φυτικά τρόφιμα, θα γίνουν πιο δημοφιλή, καθώς απομακρυνόμαστε από το κόκκινο κρέας και τα πουλερικά. Οι καταναλωτές πειραματίζονται και είναι πιο περίεργοι σχετικά με τα τρόφιμα φυτικής προέλευσης. Η **ημι-χορτοφαγία** εδραιώνεται όλο και περισσότερο ως επιλογή, όπως η χορτοφαγία ή η κρεατοφαγία. Η Nestlé διεξήγαγε μια παγκόσμια έρευνα το 2017 που έδειξε ότι έως και 30% των καταναλωτών επιθυμούν τη μετάβαση σε διατροφή με λιγότερο ή καθόλου κρέας. Όλο και περισσότεροι καταναλωτές δέχονται την πρόκληση και την ποικιλία που περιλαμβάνει η κατανάλωση γευμάτων με προϊόντα φυτικής προέλευσης σε τακτική βάση, χωρίς να νιώθουν πίεση να δεσμευτούν ότι δεν θα φάνε ξανά κρέας. Η Nestlé αναγνωρίζει αυτήν την τάση με προϊόντα φυτικής προέλευσης όπως τα Garden Gourmet στην Ευρώπη —η δεύτερη μεγαλύτερη μάρκα χορτοφαγικών προϊόντων— και τα Sweet Earth στις ΗΠΑ.

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 2

Βιγκανισμός, χορτοφαγία και ημι-χορτοφαγία – Η καινοτομία φυτικών προϊόντων της Nestlé

Μελέτη περίπτωσης

Πάνε οι μέρες που η λαχτάρα για τσίζμπεργκερ με μπέικον σε έκανε να χαλάς τη δίαιτά σου.

Το 2020, η Nestlé υποστήριξε ότι έγινε η πρώτη εταιρεία φαγητού και ποτού που δημιούργησε βίγκαν εκδοχές των τριών βασικών συστατικών του: μπέικον, τυρί και μπιφτέκια, δημιουργώντας ένα πλήρως βίγκαν τσίζμπεργκερ με μπέικον. Αλλά η Nestlé συνεχίζει να αναπτύσσει νέα εναλλακτικά προϊόντα φυτικής προέλευσης για τους καλοφαγάδες, παράλληλα με τη συνεχή βελτίωση των υπάρχοντων προϊόντων. Για παράδειγμα, τον Σεπτέμβριο 2020, η Garden Gourmet κυκλοφόρησε μια δεύτερη έκδοση του μπέργκερ φυτικής προέλευσης, με νέα γεύση και υφή, που απαιτεί **80% λιγότερη χρήση γης** από το κανονικό μοσχαρίσιο μπέργκερ, **παράγοντας 75% λιγότερες εκπομπές άνθρακα**.

Η επιτυχία της Nestlé στην αγορά των χορτοφαγικών και βίγκαν προϊόντων επεκτείνεται και σε άλλα υποκατάστατα κρέατος, όπως το λουκάνικο Garden Gourmet Sensational Sausage, διαθέσιμο σε bratwurst και chorizo. Είναι φτιαγμένο με διάφορα συστατικά, όπως σόγια, παντζάρι, καρότα, πιπεριές, ελαιοκράμβη και λάδι καρύδας. Επίσης, έχουν δημιουργήσει θαλασσινά φυτικής προέλευσης, όπως η βίγκαν εναλλακτική του τόνου και το *Vrimp* (βίγκαν γαρίδα).

Με αυτή τη λογική, η Nestlé κυκλοφόρησε διάφορα προϊόντα για να καλύψει τις ανάγκες της βίγκαν αγοράς. Σε αυτά περιλαμβάνονται και εναλλακτικά αβγά, που είναι βιώσιμα, φιλικά προς τα ζώα και μπορούν να χρησιμοποιηθούν για διάφορες συνταγές, όπως κέικ. Ομοίως, δημιούργησε και εναλλακτικό γάλα, το *Wunda*. Η Nestlé επέλεξε να το φτιάξει με βάση τα μπιζέλια, το ίδιο πολύχρηστο με το παραδοσιακό γάλα, και με ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα.

Γενικά, το 80% των προϊόντων Garden Gourmet είναι πλέον με την ένδειξη **καθαρή ετικέτα** και η Nestlé αναφέρει ότι σχεδιάζει να επεκτείνει την ένδειξη σε όλη τη σειρά της. Πέρα από αυτό, άλλα καθιερωμένα προϊόντα της Nestlé γίνονται φυτικής προέλευσης, όπως το *Nescafé Gold* με την κυκλοφορία σειράς latte χωρίς γάλα, με αμύγδαλο, βρώμη ή καρύδα, το *Starbucks Non-Dairy Creamer*, από γάλα αμυγδάλου και βρώμης και διαθέσιμο σε καραμέλα και φουντούκι και η *KitKat V*, η πιστοποιημένη βίγκαν έκδοση της γνωστής σοκολάτας.

«Τα προϊόντα μας καλύπτουν τις ανάγκες των καταναλωτών μας για νέες γεύσεις, που θέλουν περισσότερα φυτικά προϊόντα, ειδικά η γενιά των *millennials* που θέλουν γρήγορο, πραγματικό φαγητό και οι ημι-χορτοφάγοι, που θέλουν περισσότερα λαχανικά και φυτικές πρωτεΐνες στη διατροφή τους», εξηγεί η συνιδρύτρια της Sweet Earth Foods, Kelly Swette και συνεχίζει: «Δημιουργούμε υγιεινά και βιώσιμα τρόφιμα διαθέσιμα σε όλους, όπως ακριβώς πρέπει. **Η Nestlé είναι έτοιμη για το μέλλον της ημι-χορτοφαγίας.**»

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 2

Ενότητα: Δράσεις κοινότητας

Θέμα: Επιρροή στη λήψη αποφάσεων

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης: Η εφαρμογή του εργασιακού τετραήμερου

Διάρκεια: 30 λεπτά

Στόχος	Η σύντομη ενημέρωση για την πρωτοβουλία τετραήμερης εργασίας και πώς μπορούν οι άνθρωποι να συνεργαστούν για την προώθηση θετικής αλλαγής.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Στο κείμενο δίνεται μια γενική επισκόπηση για τις χώρες που έχουν δοκιμάσει την τετραήμερη εργασιακή εβδομάδα και πώς αυτό λειτούργησε, ώστε να γίνουν οι εργαζόμενοι πιο ευτυχημένοι. Την ίδια στιγμή, μειώνεται το αποτύπωμα άνθρακα των εταιρειών και είναι γενικά ωφέλιμο για το περιβάλλον.
Σύνδεση με το θέμα	Ορισμένες έρευνες εξέτασαν τη μείωση των ωρών/ημερών της εργασιακής εβδομάδας, από 4 σε 5 και πώς αυτό επηρεάζει την ψυχική υγεία και τις περιβαλλοντικές συνέπειες των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Έπειτα από τις παρατηρήσεις αυτές, εργατικά σωματεία και εταιρείες σε ολόκληρο τον κόσμο σκέφτονται να το εφαρμόσουν και έχουν ανακοινώσει δοκιμαστική περίοδο. Ολόκληρη η διαδικασία επηρεάζεται από απόψεις που σχετίζονται με τις αξίες της εκπαίδευσης GCED.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	Έχετε ακούσει για την πρωτοβουλία εφαρμογής εργασιακού τετραήμερου; Σας αρέσει η ιδέα του εργασιακού τετραήμερου; Γιατί/Γιατί όχι; Θα προτείνετε ή θα κάνετε αίτημα για μια παρόμοια αλλαγή στον τόπο σας; Με ποιους τρόπους το εργασιακό τετραήμερο ωφελεί το περιβάλλον; Ποια βήματα μπορείτε να ακολουθήσετε για να ζητήσετε από την κυβέρνηση / την εταιρεία / το σχολείο να σκεφτεί την εφαρμογή του εργασιακού τετραήμερου;
Παραπομπές	<i>Unilever tries four-day work week</i> - https://fortune.com/2020/12/01/unilever-four-day-work-week/ <i>A four-day week 'an overwhelming success' in Iceland</i> - https://www.bbc.com/news/business-57724779 <i>Spain is the latest country to try a four-day workweek</i> - https://www.forbes.com/sites/jackkelly/2021/03/15/spain-is-the-latest-country-to-try-a-four-day-workweek/

Φωτογραφία: [Windows](#) από τη σελίδα [Unsplash](#)

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 2

Η εφαρμογή του εργασιακού τετραήμερου

Μελέτη περίπτωσης

Ως πολιτισμικός κανόνας, και χάρη στις πρωτοβουλίες των σωματείων, η πενθήμερη εργασιακή εβδομάδα θεσπίστηκε στις αρχές του 1900. Οι πρώτες γενικές αναφορές για τετραήμερη εργασία εμφανίστηκαν το 1970 αλλά ήταν αβάσιμες και σύντομα χάθηκαν. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια, έρευνες οδήγησαν τους εργοδότες στην άποψη ότι η μείωση της εργασίας σε 4 ημέρες ή 32 ώρες μπορεί να έχει πλεονεκτήματα, όχι μόνο για τους υπαλλήλους αλλά και για το περιβάλλον. Συνδικαλιστές-ακτιβιστές και περιβαλλοντιστές υποστηρίζουν μια συμπίεσμένη εργασιακή εβδομάδα, αναφέροντας ότι θα βοηθούσε στην ψυχική υγεία των υπαλλήλων και στη μείωση των εκπομπών. Λόγω της μικρότερης εργασιακής εβδομάδας, οι υπάλληλοι θα ήταν ανανεωμένοι και πιο παραγωγικοί. Με μία μέρα λιγότερη, το λειτουργικό και περιβαλλοντικό κόστος θα μειωθεί, για τις επιχειρήσεις και συνολικά την κοινωνία.

Η πανδημία της νόσου COVID ενίσχυσε αυτήν την άποψη, καθώς εφαρμόστηκε η εργασία από το σπίτι με πιο ευέλικτο ωράριο και οι εκπομπές άνθρακα μειώθηκαν αισθητά. Πολλοί εργαζόμενοι, που τους δόθηκε η επιλογή να έχουν μικρότερη εργασιακή εβδομάδα, δεν έχουν σκεφτεί να επιστρέψουν στο κανονικό πρόγραμμα.

Μέχρι στιγμής, μόνο μερικές χώρες έχουν εφαρμόσει στην πράξη την τετραήμερη εργασία, όπως η Ιαπωνία, η Νέα Ζηλανδία, η Ισλανδία και η Ισπανία.

Στην Ιαπωνία ξεκίνησε δοκιμαστικά η τετραήμερη εργασία το 2019 στα γραφεία της Microsoft. Στη διάρκεια της δοκιμής, η εταιρεία είδε μείωση του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας κατά 23% και αύξηση της παραγωγικότητας κατά 40%. Ως εκ τούτου, η Ιαπωνική κυβέρνηση πρότεινε επισήμως στις εταιρείες να δώσουν στους υπαλλήλους την επιλογή της τετραήμερης εργασίας, πιστεύοντας ότι θα βελτιώσει την ισορροπία ανάμεσα σε επαγγελματική και προσωπική ζωή.

Το παράρτημα της Unilever στη Νέα Ζηλανδία έχει επίσης εφαρμόσει δοκιμές τετραήμερης εργασίας στα γραφεία της. Ο διευθύνων σύμβουλος, Nick Bangs, δήλωσε ότι οι παλιές εργασιακές μέθοδοι είναι ξεπερασμένες και δεν εκπληρώνουν πλέον τον στόχο τους. Όταν λήξει η δοκιμαστική περίοδος τον Δεκέμβριο, η εταιρεία θα αξιολογήσει τα αποτελέσματα, για να δει αν η μικρότερη εργασιακή εβδομάδα θα επεκταθεί στα υπόλοιπα παραρτήματα της εταιρείας σε ολόκληρο τον κόσμο. Επίσης, η πρωθυπουργός της Νέας Ζηλανδίας, Jacinda Ardern, υποστήριξε την ιδέα τετραήμερης εργασίας, δηλώνοντας ότι θα βοηθούσε στην καλύτερη ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, πιθανόν ενθαρρύνοντας και τον εσωτερικό τουρισμό και, έτσι, αναπληρώνοντας το κενό των ξένων τουριστών. Άλλες εταιρείες στη Νέα Ζηλανδία έχουν επίσης δοκιμάσει και εφαρμόσει πλήρως τη μικρότερη εργασιακή εβδομάδα, αφού δεν παρατήρησαν κάποιο μειονέκτημα μετά τις δοκιμές τους.

Στην Ισλανδία, το δημοτικό συμβούλιο του Ρέικιαβικ και η κυβέρνηση έκαναν δοκιμές με 2.500 εργαζόμενους σε διάφορους χώρους εργασίας, όπως γραφεία, νοσοκομεία, παρόχους υπηρεσιών και νηπιαγωγεία. Οι εργαζόμενοι ανέφεραν ότι ήταν λιγότερο στρεσαρισμένοι και η ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής βελτιώθηκε σημαντικά, καθώς είχαν περισσότερο χρόνο για τις οικογένειες τους ή για να κάνουν δουλειές και να απολαύσουν τα χόμπι τους. Αυτό οδήγησε σε επαναδιαπραγμάτευση των εργασιακών μοντέλων εκ μέρους των εργατικών σωματείων της Ισλανδίας, η οποία οδήγησε σε ελάττωση των ωρών εργασίας με τις ίδιες αποδοχές για πάνω από 85% του εργατικού δυναμικού.

Στην Ισπανία, η κυβέρνηση ανακοίνωσε το 2021 ότι θα προχωρήσει πειραματικά σε τετραήμερη εργασία τα επόμενα τρία χρόνια. Θα περιλαμβάνονται περίπου 200 εταιρείες και έως 6.000 εργαζόμενοι.

Φυσικά, η μικρότερη εργασιακή εβδομάδα δεν πρέπει να συνεπάγεται χαμηλότερη αμοιβή. Οι περισσότερες κυβερνήσεις και εταιρείες σκέφτονται πολιτικές και προγράμματα στήριξης και αποζημίωσης των εργαζομένων τους, ώστε να μην μειωθούν οι μισθοί ή το εργατικό δυναμικό. Μέχρι τώρα, η μείωση της εργασιακής εβδομάδας αντιμετωπίζεται θετικά σε κάθε χώρα που δοκιμάζεται. Ως εκ τούτου, σε όλο και περισσότερες χώρες, εργατικά σωματεία και ενώσεις προωθούν την τετραήμερη εργασία, λόγω των καιρών που αλλάζουν και της νέας πραγματικότητας.

Σχέδιο μαθήματος 3

Ενότητα: Δράσεις κοινότητας

Τίτλος θέματος: Ακτιβισμός

Σχέδιο μαθήματος: Ο ακτιβισμός ως έκφραση του πνεύματος της ιδιότητας παγκόσμιου πολίτη

Διάρκεια: 60 λεπτά

Στόχος	Η επεξήγηση του ακτιβισμού, ποια είναι τα πιο συνηθισμένα είδη και πώς η νοοτροπία του παγκόσμιου πολίτη μπορεί να συνεισφέρει πρακτικά σε δράσεις που οδηγούν σε βελτιώσεις, θετικές κοινωνικές αλλαγές και πιο δίκαιες κοινότητες.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός	• Τάξη • Προβολέας • Πρόσβαση στο διαδίκτυο • Σταθερός ή φορητός υπολογιστής (προαιρετικά)
Εργαλεία/Υλικό	• Παρουσίαση PowerPoint • Φυλλάδια • Σύνδεσμοι βίντεο • Φύλλα A4 και γραφική ύλη
Κύρια δραστηριότητα	Άσκηση 1: Εισαγωγή (20 λεπτά) Δώστε μια σύντομη εξήγηση των ορισμών (είδη ακτιβισμού) και μερικά γενικά παραδείγματα Άσκηση 2: Εργασία σε ομάδες - Μελέτη περίπτωσης (30 λεπτά) Αναθέστε στους μαθητές μια μελέτη περίπτωσης από τα φυλλάδια, διαβάστε την και κάντε μια σύντομη συζήτηση για το θέμα Άσκηση 3: Συμπέρασμα (10 λεπτά)
Διαπιστώσεις	Δώστε μερικά παραδείγματα σκοπών που έχουν πυροδοτήσει διαμαρτυρίες και διαδηλώσεις σε τοπικό/εθνικό/παγκόσμιο επίπεδο. Έχετε συμμετάσχει ποτέ σε κάποια μορφή ακτιβισμού; Ποιος ήταν ο σκοπός; Τι άλλαξε και τι όχι; Αν εντοπίσετε κάποια κοινωνική αδικία ή πρόβλημα, με ποιους τρόπους επιλέγετε να εναντιωθείτε και να εκφράσετε την άποψή σας;

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 3

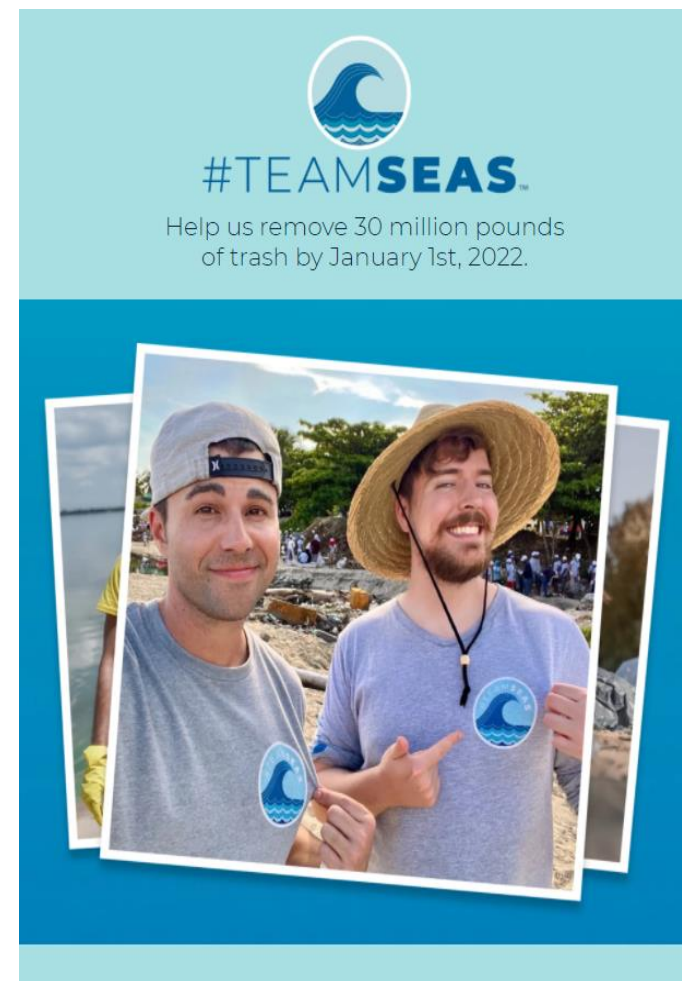
Ενότητα: Δράσεις κοινότητας

Ακτιβισμός

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης: Πώς γίνεται σωστά ο ακτιβισμός hashtag - #TeamSeas

Διάρκεια: 30 λεπτά

Στόχος	Να παρουσιαστεί ένα επιτυχημένο παράδειγμα ακτιβισμού hashtag. Δείχνει πώς οι αξίες της εκπαίδευσης GCED εφαρμόζονται στην πράξη, για να συσπειρώσουν κοινότητες προς έναν κοινό στόχο θετικής αλλαγής.
Ομάδα-στόχος	Ενήλικες που ζουν σε αγροτικές περιοχές
Περιγραφή μελέτης περίπτωσης	Μια εκστρατεία που ξεκίνησε διαδικτυακά για συγκέντρωση χρημάτων - 30 εκατ. δολάρια για να καθαριστούν περίπου 13.600 τόνοι σκουπιδιών από τους ωκεανούς, τις θάλασσες και τα ποτάμια. Η εκστρατεία ξεκίνησε και προωθήθηκε από τον διάσημο δημιουργό περιεχομένου Jimmy Donaldson (MrBeast), γνωστό για τις φιλανθρωπικές εκστρατείες του, μεταξύ άλλων.
Σύνδεση με το θέμα	Αυτό είναι ένα καλό παράδειγμα του πώς η εκπαίδευση GCED διευκολύνει τους πολίτες να δώσουν σημασία σε τρέχοντα σημαντικά ζητήματα, να κατανοήσουν τη σοβαρότητά τους και να δράσουν μέσω διαθέσιμων πόρων και μέσων ενημέρωσης.
Συμπληρωματικές ερωτήσεις	Πώς θα συμμετείχατε εσείς στην εκστρατεία #TeamSeas; Μπορείτε να αναφέρετε κάποιες αντίστοιχες εκστρατείες στον τόπο / στη χώρα σας ή παγκοσμίως; Ποια είναι ορισμένα ζητήματα που πιστεύετε ότι χρειάζονται αλλαγή; Πώς μπορείτε εσείς να δράσετε, ώστε να ενημερωθούν οι άλλοι για αυτά τα ζητήματα; Πώς μπορείτε να αντιμετωπίσετε το πρόβλημα των πλαστικών απορριμμάτων;
Παραπομπές	Επίσημος ιστότοπος #TeamSeas: https://teamseas.org/ Σύντομο κλιπ MrBeast (45 δευτ.) στο Help Us Save The Ocean - https://youtu.be/DMP-uU2988Q Πλήρες βίντεο έναρξης της εκστρατείας - https://youtu.be/cV2gBU6hKfY

Αληθινό παράδειγμα / Μελέτη περίπτωσης 3

Πώς γίνεται σωστά ο ακτιβισμός hashtag - #TeamSeas

Μελέτη περίπτωσης

Ο ωκεανός είναι εξαιρετικά σημαντικός. Το ίδιο και η ζωή σε αυτόν. Εκτός από το πόσιμο νερό, ο ωκεανός παράγει το 50% του αέρα που αναπνέουμε. Οπότε, είναι πολύ σημαντικό να τον διατηρούμε καθαρό και υγιή, ακόμα και μόνο για το δικό μας καλό. Δυστυχώς, ο ωκεανός και τα ποτάμια που καταλήγουν σε αυτόν έχουν περίπου 200 εκατ. τόνους πλαστικών απορριμμάτων και κάθε χρόνο εκτιμάται ότι εισέρχονται 11 εκατ. τόνοι.

Η παγκόσμια εκστρατεία #TeamSeas είχε στόχο τη συγκέντρωση 30 εκατ. δολαρίων για την απομάκρυνση περίπου 13.600 τόνων πλαστικού και αποβλήτων από τον ωκεανό, τα ποτάμια και τις παραλίες. Ακολούθησε την πολύ επιτυχημένη εκστρατεία συγκέντρωσης χρημάτων #TeamTrees, με την καθοδήγηση του επιτυχημένου δημιουργού. Η εκστρατεία #TeamTrees ξεκίνησε το 2019 με στόχο τη συγκέντρωση 20 εκατ. δολαρίων για τη φύτευση 20 εκατ. δέντρων και ξεπέρασε τον στόχο, συγκεντρώνοντας πάνω από 23 εκατ. δολάρια και ξεπερνώντας τις 1 δις. προβολές του βίντεο. Ακόμα και σήμερα, η οργάνωση TeamTrees.org λαμβάνει δωρεές και φυτεύει χιλιάδες δέντρα καθημερινά.

Η εκστρατεία #TeamSeas ξεκίνησε την Παρασκευή 29 Οκτωβρίου 2021 με ένα τεράστιο κύμα διαδικτυακών βίντεο, που συνεχίστηκε με νέο περιεχόμενο, για να συγκεντρώσει υποστήριξη σε όλη τη διάρκεια της εκστρατείας. Ο στόχος των 30 εκατ. δολαρίων επιτεύχθηκε την 1η Ιανουαρίου 2022. Παρόλο το μικρό χρονικό διάστημα που είχαν για να συγκεντρώσουν τα χρήματα, κατέκτησαν τον στόχο τους. Οι εργασίες καθαρισμού ξεκίνησαν το 2022 και αναμένεται να ολοκληρωθούν σε τρία χρόνια, παρόλο που η ομάδα διατηρεί και λειτουργεί τη σελίδα και μετά την προθεσμία.

Όπως και η πρώτη εκστρατεία που την ενέπνευσε, επικεφαλής της #TeamSeas είναι οι **Mark Rober, Jimmy Donaldson (MrBeast)** και ο διευθυντής της εκστρατείας, **Matt Fitzgerald**. Συγκέντρωσαν ξανά τους πιο δημοφιλείς δημιουργούς περιεχομένου του κόσμου, για να βοηθήσουν στην έναρξη της εκστρατείας, να προσθέσουν δημιουργικότητα και να προσκαλέσουν το δικό τους κοινό να συνεισφέρει για να επιτευχθεί ο φιλόδοξος στόχος 30 εκατ. δολαρίων της #TeamSeas.

Η εκστρατεία #TeamSeas φαίνεται ότι είναι **ένα από τα έργα καθαρισμού με τη μεγαλύτερη απήχηση όλων των εποχών**, με **αναχαιτιστικά ποταμών** τελευταίας τεχνολογίας, πληροφορίες σχετικά με **τοπικές οργανώσεις καθαρισμών, πρωτοβουλίες αφαίρεσης διχτυών φαντάσματα** (πεταμένα ή εγκαταλελειμμένα) και **επαγγελματικές αποστολές** σε περιοχές με πολλές δυνατότητες διατήρησης. Όλα τα χρήματα που συγκεντρώθηκαν από την εκστρατεία #TeamSeas χρησιμοποιούνται για την απομάκρυνση αποβλήτων, που πιστοποιείται από ανεξάρτητο φορέα, από παραλίες, ποτάμια ή τον ωκεανό. Οι δωρεές πηγαίνουν απευθείας σε δύο μη κερδοσκοπικές οργανώσεις: τις Ocean Conservancy και The Ocean Cleanup, που μοιράζονται εξίσου τα χρήματα. Τα χρήματα αποδεσμεύονται μετά την πιστοποίηση της απομάκρυνσης των αποβλήτων, με 1 δολάριο ανά μισό κιλό.

Όταν είναι δυνατόν, ανακυκλώσιμα απόβλητα, όπως αλουμιένια κουτάκια και πλαστικά μπουκάλια, διαχωρίζονται και ανακυκλώνονται. Όταν αυτό δεν γίνεται, τα απόβλητα προωθούνται σε χωματερή, σύμφωνα με τους τοπικούς κανονισμούς και τις δυνατότητες. Σύμφωνα με την εκστρατεία, αυτός είναι ένας ιδιαίτερος λόγος που είναι **απαραίτητη η μείωση του πλαστικού που χρησιμοποιούμε και των απορριμμάτων που παράγουμε**, σημειώνοντας ότι το πρόβλημα των πλαστικών απορριμμάτων είναι τόσο μεγάλο, που **δεν υπάρχει μία λύση και η εκστρατεία είναι απλώς ένα εναρκτήριο σημείο**.

Για να συμμετάσχετε, ρίξτε μια ματιά στη σελίδα **TeamSeas.org** και, αν θέλετε, κοινοποιήστε την εκστρατεία, το περιεχόμενό της και τα θέματα, στο διαδίκτυο και στα άτομα του περιβάλλοντός σας.

Συμβουλές

- Χρησιμοποιήστε **διαδραστικά εργαλεία** για να διατηρήσετε το ενδιαφέρον των μαθητών. Μπορείτε να βρείτε πόρους στις ενότητες «Βιβλιογραφία» και «Πρόσθετοι πόροι».
- Κάντε **ερωτήσεις προβληματισμού**, για να βοηθήσετε τους μαθητές να ταυτιστούν με τα θέματα. Υπάρχουν ορισμένες κατευθυντήριες γραμμές, αλλά μπορείτε ελεύθερα να συμπεριλάβετε τις δικές σας.
- Να σκέφτεστε το **κοινό** σας και τις **ανάγκες** του
- Χρησιμοποιήστε την **τεχνολογία** προς όφελός σας
- Φροντίστε να είναι το **μάθημα σχετικό** με τις **ανάγκες** και τις **εμπειρίες** των μαθητών σας
- Ενθαρρύνετε τη **συζήτηση**. Ρωτήστε τους μαθητές για σχετικές περιπτώσεις και παραδείγματα που μπορεί να ξέρουν για διαφορετικά θέματα.
- Διορθώστε τους, αν χρειαστεί, αλλά **χωρίς να τους πατρонаίρετε**.
- Να θυμάστε το **υπόβαθρό** τους (αγροτικές περιοχές)
- Αποφεύγετε τις **μακροσκελείς παρουσιάσεις**.
- Χρησιμοποιήστε όσο περισσότερο **οπτικοακουστικό υλικό** μπορείτε.
- Χρησιμοποιήστε **ενημερωμένο** και **τελευταίας τεχνολογίας** υλικό.
- Να **υποστηρίζετε**, να **εξηγείτε** και να **διευκολύνετε**
- Να υποστηρίζετε τη **συνεργασία** των μαθητών, ενθαρρύνοντας την ομαδική εργασία.

Συμπέρασμα

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Τελικές παρατηρήσεις

Σημασία

Στις μέρες μας, υπάρχουν πολλά σημαντικά ζητήματα στον κόσμο.

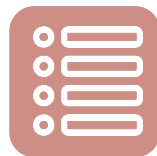
Χρήση

Αυτό το εγχειρίδιο παρέχει τις σημαντικότερες πληροφορίες σε 5 διαφορετικά θέματα, με σκοπό να βοηθήσει στην καλύτερη κατανόηση του κόσμου.

Ποικιλία

Πολλές διαφορετικές πλευρές, για την προσέγγιση διαφορετικών προτιμήσεων και πληροφοριών.

Πρόσθετες πληροφορίες

Διατίθενται μελέτες περιπτώσεων, συμβουλές και σχέδια μαθημάτων για κάθε θέμα.

Βρείτε μας online

<https://ruralgce.eu/>

@RURALGCE

Rural GCE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

